

ORAN 2025 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

- Kayseri
- Sivas
- Yozgat

Sunuş

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2025 yılı Çalışma Programı, 4 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi on altıncı bölüm 184. maddesinde amaç ve kapsam bölümünde belirtilen, “kurumlar arası işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörölmüş olan ilke ve politikalarla uyumlu biçimde bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak” amaçlarını gerçekleştirmek üzere; aynı Kararnamenin on altıncı bölüm 187, 188, 194 ve 196. maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21. maddesinin; Kalkınma Ajanslarının bütçe yılına ilişkin öncelik alanlarını, tedbirlerini, proje ve faaliyetlerini, bunlara ayrılacak tahmini mali kaynakları ve bunların ajans bütçesi içindeki tahmini oranı ile faaliyetlerin gerekçelerini ortaya koyacağına ilişkin hükümleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2025 yılı Çalışma Programı; TR72 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı eksen, öncelik ve tedbirleri ile 2020-2024 yılı Ajans Stratejik Planı amaç, hedef ve stratejileri doğrultusunda oluşturulmuştur. 2025 yılı çalışma programı aynı zamanda Orta Anadolu Kalkınma Ajansı sonuç odaklı programları ile de uyumludur.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, 2019 yılından itibaren sonuç odaklı program yapılanmasına geçmiş bulunmaktadır. Bu doğrultuda “Kırsalda Yaşayan Bireylerin Sosyo-Ekonomik Gelişiminin Sağlanması”, “İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi” ve “Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi” sonuç odaklı programlarından sorumlu birimler oluşturulmuştur. 2024 yılında ise SOP Yönetim Planlarının süresi tamamlanmış ve aynı yıl yeni sonuç odaklı programlara geçilmiştir. Bunlar Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma, İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi ve Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesidir. Ajans yatırım destek ofisleri ise “Yerel Kalkınma Fırsatları” başlığı altında gerçekleştirecek faaliyetlerden sorumlu olarak belirlenmiştir.

Sonuç odaklı programlar kapsamında bölgemizde kırsalda yenilikçi ve sürdürülebilir kalkınma, imalat sanayinde katma değerli üretimin geliştirilmesi, alternatif turizm imkânlarının geliştirilmesi için somut faaliyetler ve sonuç/çıkı göstergeleri çalışma programında detaylandırılmıştır. Diğer taraftan Ajans'ın kendi içinde kurumsal gelişimini desteklemek üzere faaliyetler tespit edilmiştir.

İçindekiler

Sunuş	iii
İçindekiler	iv
Tablolar Listesi	vii
Şekiller Listesi	viii
Kısaltmalar	ix
1. Giriş	1
a. Organizasyon Yapısı	2
b. 2024 - 2028 TR72 Bölge Planı	2
c. 2025 Kalkınma Ajansları Teması	5
2. Sonuç Odaklı Programlar	6
2.1. Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	6
a. Amaç	6
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	6
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	9
d. Proje ve Faaliyetler	11
i. Araştırma, Analiz ve Programlama	11
ii. İşbirliği ve Koordinasyon	11
iii. Kapasite Geliştirme	13
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek	14
v. Ajans Destekleri	15
vi. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	19
e. Program Süresi ve Zaman Planlaması	19
f. İzleme ve Değerlendirme	24
2.2. İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	25
a. Amaç	25
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	25
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	32
d. Proje ve Faaliyetler	35
i. Araştırma, Analiz ve Programlama	35
ii. İş Birliği ve Koordinasyon	36
iii. Kapasite Geliştirme	39
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek	39

v.	Ajans Destekleri	40
e.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	42
f.	İzleme ve Değerlendirme	44
2.3	Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	46
a.	Amaç	46
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	46
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	49
d.	Proje ve Faaliyetler	50
i.	Araştırma, Analiz ve Programlama	50
ii.	İş Birliği ve Koordinasyon.....	51
iii.	Kapasite Geliştirme.....	53
iv.	Tanıtım ve Yatırım Destek	55
v.	Ajans Destekleri	56
vi.	Diğer Proje ve Faaliyetler	59
e.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	59
f.	İzleme ve Değerlendirme	62
3.	Kurumsal Gelişim.....	63
a.	Amaç	63
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	63
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	64
d.	Faaliyetler	65
i.	Kapasite Geliştirme.....	65
ii.	Tanıtım Faaliyetleri	67
iii.	Diğer Proje ve Faaliyetler	67
4.	Yerel Kalkınma Fırsatları	73
a.	Amaç	73
b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	73
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	74
d.	Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	75
i.	Araştırma, Analiz ve Programlama	75
ii.	İş Birliği ve Koordinasyon.....	76
iii.	Kapasite Geliştirme.....	80
iv.	Tanıtım ve Yatırım Destek	81

v.	Ajans Destekleri	81
vi.	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	82
e.	Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	83
f.	İzleme ve Değerlendirme	85
5.	Sonuç ve Değerlendirme	87
6.	Ekler	88
	EK-A 2025 Yılı GÜdümlü Proje Bilgi Formu	88
	EK-B Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu	91
	Ek-C Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu.....	92
	Ek-D Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu.....	104
	Ek-E Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları Tablosu	107
	Ek-F Kadın ve Genç İstihdamı Faaliyetleri.....	108

Tablolar Listesi

Tablo 1. 2024-2028 Bölge Planı Vizyon, Gelişme Eksenleri ve Öncelikler	4
Tablo 2. TR72 Bölgesi Nüfus ve Göç Bilgileri	6
Tablo 3. Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	9
Tablo 4. Program Süresi ve Zaman Planlaması - Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	20
Tablo 5. Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Uygulanacak 6 Temel Sektörün Ait Olduğu İmalat Sanayi Kolları	26
Tablo 6. 6 Temel Sektörün İmalat Sanayi Kolları ile Birinci Derece Girdi-Çıktı İlişkisi Olan Sanayi Kolları	26
Tablo 7. Tablo 7 ve 8'deki Sektörlere İlişkin Veriler	27
Tablo 8. 2022 Yılı İmalat Sanayi Net Satış Rakamlarına Göre 3 Yıldız Analizi Bilgileri	30
Tablo 9. 2022 Yılı İmalat Sanayi Çalışan Sayılarına Göre 3 Yıldız Analizi Bilgileri.....	31
Tablo 10. İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri...	32
Tablo 11. Program Süresi ve Zaman Planlaması- İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	42
Tablo 12. Turizm SOP Sonuç/Çıktı Göstergeleri	49
Tablo 13. Program Süresi ve Zaman Planlaması - Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	60
Tablo 14. Kurumsal Sonuç ve Çıktı Göstergeleri.....	64
Tablo 15. Program Süresi ve Zaman Planlaması- Kurumsal Gelişim	72
Tablo 16. YKF Sonuç/Çıktı Göstergeleri	74
Tablo 17. Program Süresi ve Zaman Planlaması- Yerel Kalkınma Fırsatları.....	83

Şekiller Listesi

Şekil 1. Organizasyon Şeması	2
------------------------------------	---

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
Ar-Ge	: Araştırma, Geliştirme
BROP	: Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı
BKİ	: Bölge Kalkınma İdaresi
CMDP	: Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı
DAP	: Doğu Anadolu Projesi
IPA	: Instrument for Pre Accession (Katılım Öncesi Yardım Aracı)
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezi
KAGM	: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOP	: Konya Ovası Projesi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KYKTB	: Kurumsal Yönetim Koordinasyon ve Tanıtım Birimi
KYDO	: Kayseri Yatırım Destek Ofisi
KKTB	: Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi
ORAN	: Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
OKA	: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
İSDB	: İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi
SOP	: Sonuç Odaklı Program
SYDO	: Sivas Yatırım Destek Ofisi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TB	: Tüm Birimler
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurulu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UCI	: Dünya Bisiklet Birliği

YDO : Yatırım Destek Ofisi
YYDO : Yozgat Yatırım Destek Ofisi
YOBÜ : Yozgat Bozok Üniversitesi

1. Giriş

2020 ve 2021 yılları, dünya genelinde COVID-19 pandemisinin hayatın her yönünü derinden etkilediği yıllar olarak tarihe geçmiştir. Makroekonomik verilere bakıldığında, tüm dünya ekonomilerinin bu yıllarda durgunluk veya küçülme yaşadığı, işsizlik rakamlarının hızlı bir şekilde yükseldiği ve özellikle hizmet sektörlerinde önemli sorunların yaşandığı görülmektedir.

2023 yılı Şubat ayı başında ise, ülkemizi gerek mikro gerekse makro açıdan derinden etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremler yaşanmıştır. Depremün ülkemize zararı oldukça büyük olmuştur. Deprem sonrasında, ülkemiz topyekûn toparlanma sürecine geçmiş ve depremin etkilerini en aza indirmeye çalışmıştır. Bu süreçte, hükümetin ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle depremzedeler için yeni konut projeleri başlatılmış, altyapı çalışmaları hızlandırılmış ve ekonomik destek paketleri devreye sokulmuştur.

2025 yılı Orta Anadolu Kalkınma Ajansı çalışma programı, geçmiş yıllarda yaşanan zorlukları göz önünde bulundurarak, bölgenin kalkınmasını hızlandırmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi sağlamak ve sosyal refahı artırmak amacıyla tasarlanmıştır. Bu program, Ajans'ın belirlediği stratejik hedefler doğrultusunda, Sonuç Odaklı Çalışma (SOP) sistemine uygun olarak tasarlanacak ve belirlenen hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilecek faaliyetlerden oluşacaktır. 2024-2026 yılları için belirlenen SOP başlıkları ve bu başlıklarla eşleştirilen Ajans birimleri çerçevesinde yürütülecek olan faaliyetler, bölgenin ekonomik ve sosyal yapısını güçlendirmeye yönelik olacaktır.

Çalışma sistemi olarak Kalkınma Ajansları, 2019 yılından itibaren Sonuç Odaklı Çalışma (SOP) sistemine geçmiş, 2021 ve 2023 yıllarını kapsayan 3 yıllık dönem için SOP tamamlanmıştır. Ajanslar tarafından belirlenen SOP başlıkları için detaylı açıklamaların ve planlamaların yapıldığı temel strateji belgeleri niteliğinde olan SOP yönetim planlarının 2024 yılında onaylanmasıyla yeni dönem başlamıştır. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2025 yılı çalışma programı söz konusu SOP Yönetim Planları çerçevesinde tasarlanmış olup, belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla gerçekleştirilecek faaliyetlerden oluşacaktır.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı SOP kapsamında yapılacak faaliyetleri ilgili SOP başlıklarına göre oluşturulan birim yapılanmaları ile yürütmeyi hedeflemektedir. 2024 – 2026 yılları için belirlenen SOP başlıkları ve bu başlıklarla eşleştirilen Ajans birimleri aşağıdaki gibidir:

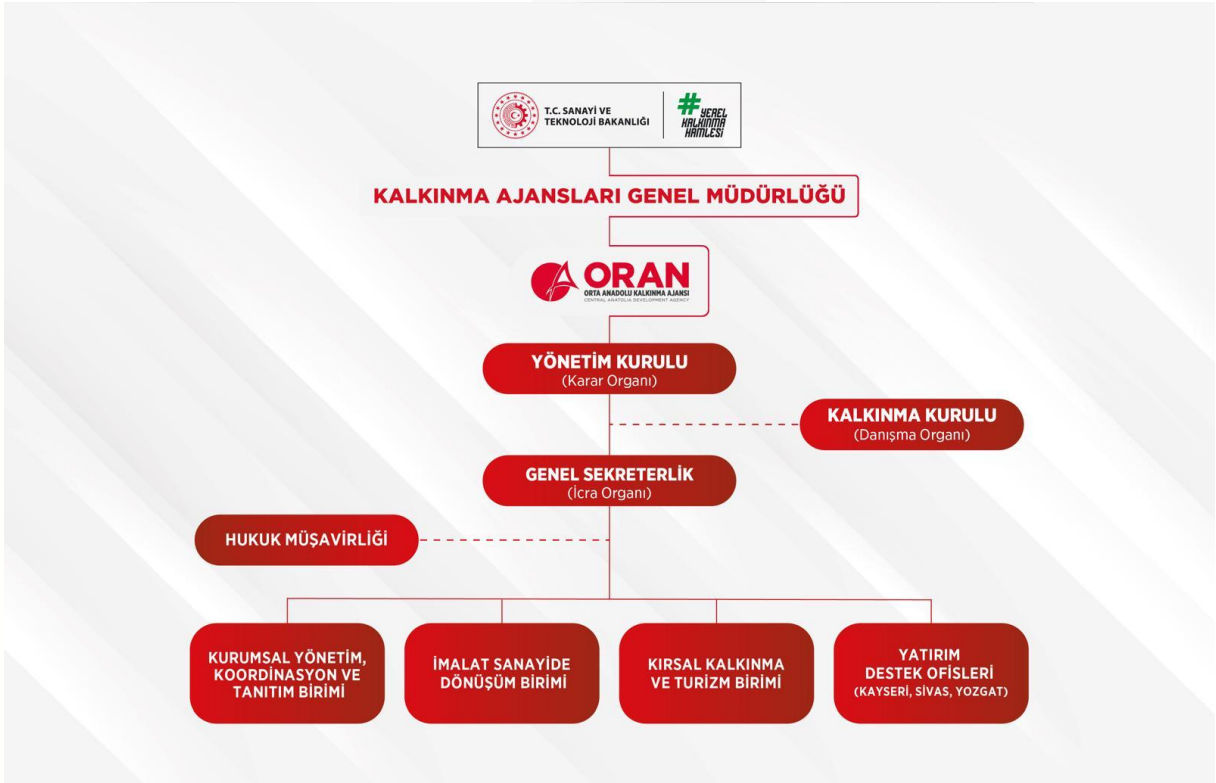
SOP BAŞLIKLARI	AJANS BİRİMLERİ
Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi
İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi
Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi

Ajans 2025 çalışma programında bu ana SOP hedefleri ile detaylandırmalar yapılacak olup daha sonrasında Kurumsal Gelişim alanında yapılacak faaliyetlere ve yatırım destek ofislerini ilgilendiren Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altındaki faaliyetlere yer verilecektir.

2025 Çalışma programı, mevzuat ile Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'na verilmiş olan görev ve yetkilere, TR72 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı'na, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2020-2024 Stratejik Planında geçen önceliklere uyumlu olarak hazırlanmıştır.

a. Organizasyon Yapısı

Ajansın teşkilat yapısı 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin on altıncı bölümünün 190'ıncı maddesiyle belirlenmiştir. Buna göre; Ajans Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu, Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofislerinden müteşekkildir. Aynı kararnamenin ilgili maddelerine göre Yönetim Kurulu karar organı, Kalkınma Kurulu danışma organı ve Genel Sekreterlik icra organıdır. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği idari yapılanma olarak; İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi, Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi, Kurumsal Yönetim Koordinasyon ve Tanıtım Birimi olmak üzere 3 birim ve Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde birer olmak üzere 3 yatırım destek ofisinden (YDO) oluşmaktadır.

Şekil 1. Organizasyon Şeması

b. 2024 - 2028 TR72 Bölge Planı

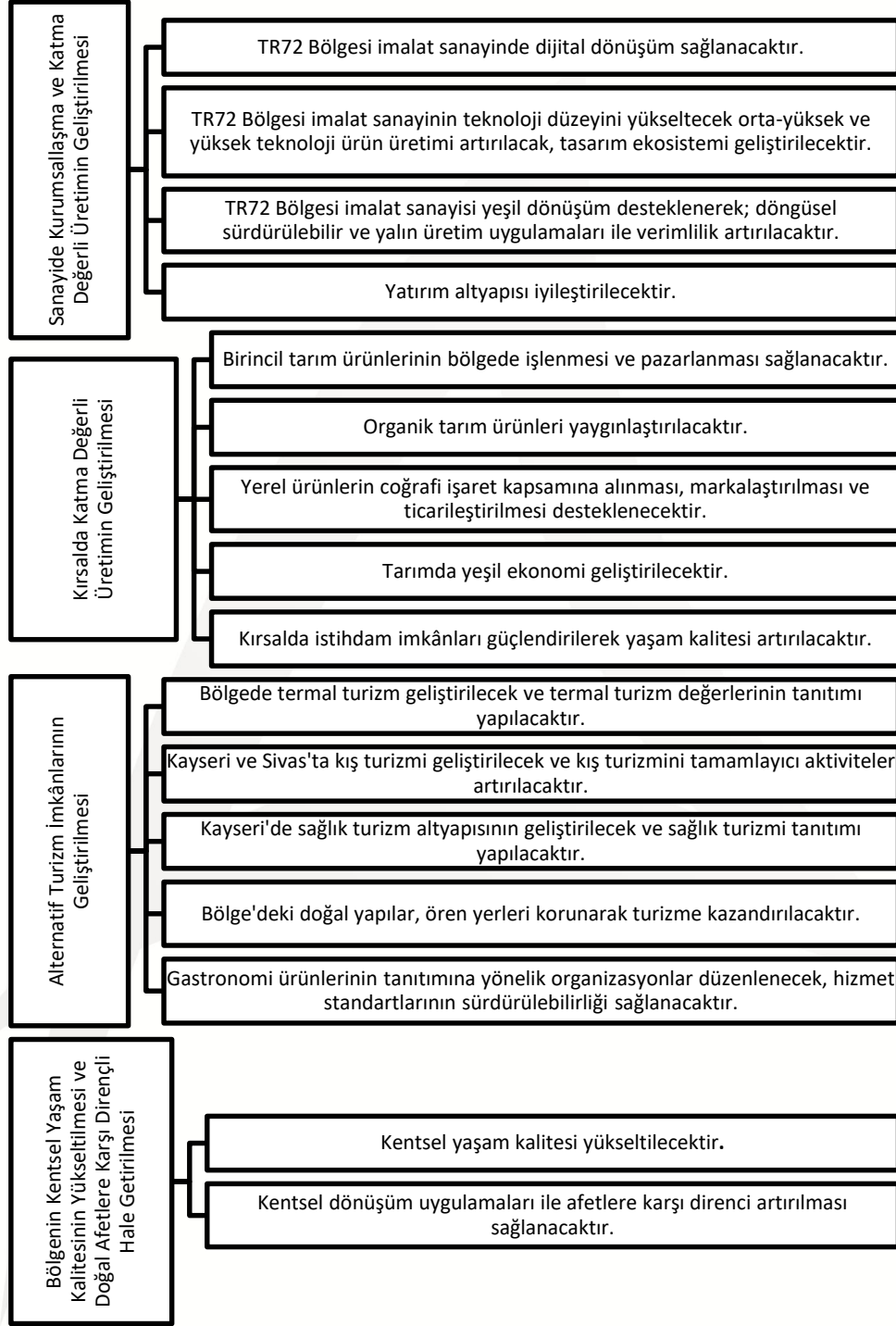
Bölge planı, Kalkınma Ajansları tarafından hazırlanan ve ilgili kalkınma ajansının hizmetlerini yürüttüğü bölgenin kalkınması amacıyla makro düzeyde üretilen politika, plan ve stratejiler ile yerelde yürütülecek faaliyetler arasındaki ilişkiyi belirlemek, yerel düzeyde var olan kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon tesis etmek veya bunu güçlendirmek, ayrıca kamu kurumları, özel kesim kişi ve kurumları ile sivil toplum kuruluşları arasında işbirlikleri oluşturmak veya bu işbirliklerini geliştirmek için hazırlanan bir strateji belgesidir. Ayrıca bölge planları bölgesel gelişmeyi sağlamak veya bunu artırmak, bölgesel gelişmenin sürdürülebilir olmasını sağlamak, yerel veya ulusal kaynakların

doğru bir şekilde ve etkin kullanımını sağlamak, oluşturulabilecek bölgesel programlara veya projelere temel oluşturmak amacıyla da hazırlanmaktadır.

TR72 Bölgesi için hazırlanan ve 2024–2028 yıllarını kapsayacak şekilde bölgedeki yerel yönetimler, kamu, özel kesim, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve üniversitelerin aktif katılımıyla oluşturulan TR72 Bölge Planı, yukarıda belirtilen tanımlamalara uygun olarak Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmış olup Ajans tarafından ilgili dönem içerisinde uygulanacak destek programlarının önceliklerinin belirlenmesinde de yol gösterici bir özelliğe sahiptir. Bölge Planı Gelişme Eksenleri ve Öncelikleri Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1. 2024-2028 Bölge Planı Vizyon, Gelişme Eksenleri ve Öncelikler

Vizyon	Beşerî ve sosyal sermayesini geliştirerek ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet edebilir, potansiyellerini değere dönüştürmüş, teknik ve sosyal altyapısı güçlü, yaşam kalitesi yüksek bir Orta Anadolu
--------	--

c. 2025 Kalkınma Ajansları Teması

19.12.2023 tarihli ve E-42359965-106.03-5347164 sayılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yazısı ile Kalkınma Ajansları 2024 yılı teması “Kadın Girişimciliği/Kadın İstihdamı” olarak belirlenmiştir. Kadın girişimciliği ve kadın istihdamı, toplumsal ve ekonomik kalkınmanın önemli bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların iş dünyasına etkin bir şekilde katılması, ekonomik büyümeyi destekleyen bir faktördür. Kadın girişimciler, farklı bakış açıları, yenilikçi çözümler ve liderlik becerileri ile iş dünyasına değer katma potansiyeline sahiptirler. Bu durum, iş dünyasının çeşitliliğini artırarak daha sürdürülebilir ve kapsayıcı bir ekonomi oluşturmanın temelini atmaktadır.

Kadın istihdamı, toplumun genel refahını artırıcı bir rol oynamaktadır. Kadınların istihdam edilmesi, aile gelirini artırarak ekonomik güvenlik sağlar ve aynı zamanda kadınların ekonomik bağımsızlığını desteklemektedir. Bu da toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, kadınların işgücüne katılımı, yetenek havuzunu genişleterek iş dünyasında daha fazla çeşitlilik sağlamakta ve bu da şirketlerin rekabet avantajını artırabilmektedir.

Kadın girişimciliği ve istihdamı, sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel açıdan da birçok avantaj sunarak daha kapsayıcı ve sürdürülebilir bir toplumun oluşturulmasına yardımcı olmaktadır.

2.Sonuç Odaklı Programlar

2.1. Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma

a. Amaç

Kırsal alanda teknolojik, yenilikçi, sürdürülebilir ve katma değerli uygulamaların yaygınlaştırılması yoluyla kırsalda yaşayan bireylerin sosyo-ekonomik gelişimlerinin sağlanmasıdır.

Özel amaçla ise;

- Kırsalda teknoloji ve yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması
- Yeşil dönüşüm uygulamalarının yaygınlaştırılması ve yeşil mutabakat süreçlerine uyum
- Kırsalda örgütlenme faaliyetleri başta olmak üzere genç ve kadın istihdamının artırılması yoluyla kırsal ekonominin geliştirilmesidir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR72 Bölgesi'nde yer alan Sivas ve Yozgat'ın ilçeleri ile Kayseri'nin merkez ilçeleri dışındaki ilçelerinin ekonomileri büyük ölçüde tarıma dayalıdır. Yozgat, çiftçilerin özellikle kırsal alanda geçimlerini sağlayamamaları nedeniyle sürekli olarak batı illerine göç vermektedir. TÜİK verilerine göre 2018-2023 yılları arasında TR72 Bölge nüfusunun net göç hızı incelendiğinde son 4 yılda verilen göçün alınan göçten daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun büyük oranda Yozgat ve Sivas illerinden kaynaklandığı görülmektedir. Kayseri'de ise merkez ilçeler çevredeki ilçelerden göç almaktadır. Bölge kırsalından il merkezlerine ve il merkezlerinden diğer illere yapılan göçün azaltılmasına yönelik önlemlerin alınması bölge için önem arz etmektedir.

Tablo 2. TR72 Bölgesi Nüfus ve Göç Bilgileri

Yıl	ADNKS	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç
	Nüfusu			
2018	2.461.269	96.294	82.870	13.424
2019	2.467.565	70.031	88.567	-18.536
2020	2.476.439	56.420	63.577	-7.157
2021	2.488.978	74.531	80.991	-6.460
2022	2.494.889	73.040	79.115	-6.075
2023	2.516.783	-	-	-

Bölgede gerçekleştirilen tarım faaliyetleri ve üretilen ürünler incelendiğinde katma değerli tarım ürünü üretiminin Ege, Karadeniz ve Akdeniz gibi bölgelere nazaran geride olduğu değerlendirilmektedir. Üretim süreçleri ve üretim sonrası faaliyetlere yönelik yapılacak iyileştirme çalışmaları ile üretimde katma değer sağlanabileceği ve çiftçi gelirlerinin artırılacağı düşünülmektedir. Ürün, süreç, pazarlama, organizasyon başlıkları özelinde faaliyetler planlanarak hem üretim hem de üretim sonrası süreçler için iyileştirmelerin yapılabileceği değerlendirilmektedir. Tarımda teknoloji kullanımının ve akıllı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması gibi faaliyetlerin girdi maliyetlerinin azaltılması yönünde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Çevresel riskleri önceleyerek sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması yoluyla da hem ulusal hem de uluslararası politikalarla uyumlu

faaliyetler gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. 12. Kalkınma Planında “Öncelikli Gelişme Alanları”ndan bir tanesi olarak Tarım sektörü 3.2.2.1 başlığında tanımlanmıştır. Aynı planda 487. Madde “Üretimin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını bütüncül olarak ele alan, teknoloji kullanım düzeyi ve verimliliği yüksek, örgütlü, rekabetçi, arz-talep dengesi çerçevesinde planlı üretim yapılan, doğal kaynakları etkin ve sürdürülebilir kullanan, toplumun yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır.” olarak tanımlanmıştır. 489 numaralı maddede ise “Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır” ifadesi yer almaktadır. Belirtilen maddelerdeki hedeflerin ulusal ölçekte gerçekleştirilmesine katkı sağlamak adına bölgesel olarak çalışmalar gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

İklim olarak dezavantajlı bir bölgede yer alınmasına rağmen bölge içerisinde belirli alanlarda değerli bitkilerin endüstriyel olarak yetiştirilebildiği görülmektedir. Başta bu alt bölgeler olmak üzere bölge genelinde üretim faaliyetlerinde belirleyici olacak bazı kritik faktörler başarıyı doğrudan etkilemektedir.

- Ürünün piyasadaki fiyatının seyri, arz talep dengesi yönetilmelidir. Nadir bitkiler talep düzeyi sınırlı olduğu için büyük ölçekli ekimlerde fiyat düşebilmektedir. Piyasada talebi olan bitkilerin alt türleri bilinçli olarak seçilmelidir.
- Bazı bitkiler kış şartlarına dayanamadığı için her sene tohum ya da fide alınması gerekmektedir. Aslında çok yıllık bitki olan bazı türlerin kışı geçirememeleri tohum maliyetinden kaynaklı maliyetleri artırmaktadır. Tohum ve fidelerin üretileceği yerel seraların olması durumunda tohum fide maliyetleri düşürülüp biberiye, karabaş otu, stevia gibi bitkilerin piyasa şartlarında TR72 Bölgesi’nde üretilmesi sağlanabilir.
- Yerelde işleme tesislerinin varlığı ve sözleşmeli tarım yapımları bitkinin yayılması açısından en önemli faktör durumundadır.

TR 72 Bölgesi’nde farklı ürün üretim denemelerinde başarı yakalandığı görülmektedir. Örneğin, Bölgede Antep fıstığının tek yetiştiği yer Sivas’ın Suşehri ilçesidir. Bölgedeki menengiç ağaçları aşılınmış ve ilçede katma değerli bir ürünün yetişebildiği görülmüştür. Pınarbaşı ilçesinde kimyon ekimi başlamış ve zaman içerisinde ekim alanı oldukça genişlemiş, Sivas Kangal ilçesine de yayılmıştır. Geçmiş yıllarda yapılan çalışmalarda bölgemizde tıbbi adaçayının, melisanın, ekinezyanın, lavantanın yetişebileceği görülmüş ve bu bitkilerin yetiştirilmesine ilişkin fizibilite hazırlanmış ve Ajans web sitesinde yayınlanmıştır.

Bölgemizde tıbbi aromatik bitkilerin ve endüstriyel bitkilerin gelişmesine yönelik tüm değer zincirini yönetebilecek düzenleyici bir kuruma ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut kurumların parçalı yönetimleri nihai sonucun alınmasını güçleştirmektedir. Süreç mantığı çerçevesinde seçili 3-5 ürünün tüm değer zincirini yürütecek (yurt dışında benzeri olan) kurumlar oluşturulmalıdır.

Kırsal alanda faaliyet gösteren bireylerin pazara ulaşma, belli standartları sağlama, lojistiği sağlama ve tanıtım faaliyetlerini yapmaya yönelik becerileri oldukça kısıtlıdır. Bu durum bireylerin örgütlenmesi ve belli kurumsal yapıları kendi aralarında kurmaları ile giderilebilmektedir. Ancak mevcut faaliyette bulunan kooperatif ve dernek benzeri yapılara baktığımızda ise çoğunun istenildiği şekilde işlemediği görülmektedir. Düzenli işleyen yapılarda ya pazarlama işini iyi yapan bir yönetici ya doğrudan bir özel sektör firması ya da belediye benzeri kurumlar bulunmaktadır. Bölgedeki en büyük üç örgütlenme; sulama birlikleri, Kayseri Pancar Ekicileri Kooperatifi ve süt üretici birlikleridir. Bu örgütlenmeler TR72

Bölgesi'nde geniş çapta bireylerin pancar ve süten para kazanmalarını ve suyu verimli kullanmalarını sağlamaktadır. İlçelerdeki süt üretici birliği yöneticilerinin başarısı ilçe çiftçisinin refah düzeyini doğrudan etkilemektedir. Bölgemizdeki diğer kooperatiflerin bu örnek yapılarıdaki gibi daha merkezi yapılar ile yönetsel olarak bağlarının kuvvetlendirilmesi gerekmektedir. Bölgede son 2 yıl içerisinde Sivas ve Kayseri'nin tüm ilçelerinde kadın kooperatifleri kurulmuş ancak bazıları üretim, organizasyon, pazarlama gibi unsurlarda gerekli yeterliliği gösteremediği için kapanmak zorunda kalmıştır.

Bölgesel kalkınma programları tasarımı yapılırken özellikle bölgeye has ürünlerin tespit edilmesi ve bu ürünler çerçevesinde politikaların geliştirilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bölgemizde birçok yöresel ürün bulunmakta ancak bunların tanıtımı ve yönetimi profesyonel şekilde yapılamamaktadır. Ajans olarak 2022 ve 2023 yılı içerisinde ilçeler bazında yapılan birebir toplantılarla Sivas'a ait yöresel ürünlerin tespiti, Yozgat'a yönelik ise Kaymakamlıklar, İlçe tarım müdürlükleri, kooperatifler gibi ilgili kurumlardan resmi yazışma ile elde edilen bilgilerle yöresel ürünlerin tespitine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiş ve bu alanda politika üretimi için yardımcı kaynaklar oluşturulmuştur. Türkiye'de öne çıkan birçok yöresel ürünün üretildiği TR72 Bölgesi'nde, üretimin kurumlar ve özel sektör firmaları arasında daha koordineli yönetilmesi gerekmektedir. Özellikle kırsal alanda üretimi yapılan ürünlerde koordinasyon faaliyeti daha önemli hale gelmekte ve iyi kurgulanan yapılar bireylerin sosyo-ekonomik gelişimlerini doğrudan etkilemektedir. Kayseri'nin 31, Sivas'ın 21 ve Yozgat'ın 8 coğrafi işaretli ürünü bulunmaktadır. Coğrafi işareti olmasa da ticari potansiyeli olan onlarca ürün TR72 Bölgesi'nde üretilmektedir. Coğrafi işaret alma potansiyeli olan ürünlerin tespiti, kurumlarla işbirliği halinde coğrafi işaret başvurularının yapılması ve mevcut ürünlerin bilinirliğini arttırmak üzerine çalışmalara devam edilmektedir.

Kırsalda sosyo-ekonomik gelişimin sağlanması için kadının rolünün ve işgücüne katılımının artırılması programın ana eksenlerindedir. Bölgede kadın istihdamı erkek istihdamına göre kısıtlı kalmıştır. TÜİK (2022) verilerine göre kadınların işgücüne katılma oranı Türkiye ortalaması %40 iken TR72 Bölgesi'nde kadınların iş gücüne katılma oranı %33,2'dir.

Kadınların evde ev işleri ile meşgul olma sebebi ile çalışmaması yaygındır. Kadınlarda yükseköğretim mezunlarında bile ev işleri ile meşgul olmak işgücüne dâhil olmamadaki en çok görülen nedendir. Bu durumda, Bölgede işgücüne katılma oranı ülke oranının altında pay alan kadınların işgücüne katılım oranlarının artırılmasına yönelik tedbirlere önem verilmesi gerekmektedir. Gelecek yıllarda tarımdan hizmet ve sanayi sektörüne işgücü kaymasıyla birlikte göç olgusunu tetikleyen tarım sektöründe çözümlenin artmasının beklenmesi, kadınlar ve diğer dezavantajlı gruplar için Bölgede ilave tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir.

2019 yılından itibaren yapılan çalışmalar ve saha ziyaretlerinden elde edilen veriler neticesinde aşağıdaki noktalarda ilerleme sağlanması gerektiği tespit edilmiştir.

- Kurumların üretimle ilgili faaliyetleri yanında yönetsel ve pazarlama faaliyetlerinin yeterince geliştirilemediği,
- Üretimi yapılan ürünlerin piyasa tarafından talep gördüğü şekliyle tasarlanmadığı,
- Nitelikli yöneticilerin kooperatif veya birliklerin yönetimine getirilememesi,
- Bölgede ilgili kurumlar arasında bulunan iletişim eksiklikleri,

- Hem kurulum hem de yönetim aşamasında danışmanlık ve mentörlük ihtiyaçlarının karşılanamaması

Geleneksel alanlarda çalışan gençlerin sorunlarının çözümü ve iş imkânlarının artırılmasına ilaveten, kırsalda genç istihdamını artırmak amacıyla yönelik, tarımsal girişimciliğin yaygınlaştırılmasının etkili bir çözüm aracı olduğu değerlendirilmektedir.

Bölgede gençlerin kırsal alanda istihdamına yönelik birçok proje yürütülmekte, ancak finansal yapısı ve yönetim şekli iyi kurgulanmadığı için kısa zamanda girişimler olumsuz sonuçlanabilmektedir. Bölgedeki büyük firmaların ve kamu kurumlarının genç istihdamına yönelik çalışmaları desteklemesi ve onlara yeni pazarlar oluşturulmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirmesi, bölgesel hedeflere ulaşılması açısından faydalı olacaktır. Gençlerin kırsal alandaki istihdam olanaklarının artırılması bölgedeki genç istihdamının artırılmasına katkı sağlayacaktır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 3. Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu	Yayınlanan Rapor	Sonuç	Adet	1	Kalkınma Kütüphanesi
Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı	Eğitime Katılan Sayısı	Sonuç	Kişi	240	Katılımcı İmza Formları
Diğer Fon Kaynaklarına Proje Yazılmasının Özendirilmesi ve Teknik Yardım Masası Faaliyetleri	Gerçekleştirilen Proje Sayısı	Sonuç	Adet	4	Ajans Web Sitesi
Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı	Gerçekleştirilen Proje Sayısı	Sonuç	Adet	6	Faaliyet Raporu
"Anadoludakiler" Projesine Katkı Sağlayıcı Coğrafi İşaretli Ürün Geliştirme Programı	Coğrafi İşareti Alınan Ürün Sayısı	Sonuç	Adet	6	Faaliyet Raporu
Sürdürülebilir Kooperatifler ve Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı	Desteklenen Kadın Kooperatifi	Sonuç	Adet	5	Faaliyet Raporu

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projelerin Yürütülmesi	Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	1	Başvuru Belgesi
Kenevir Odaklı Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları	Katılımcı Sayısı	Çıktı	Kişi	300	Faaliyet Raporu
Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı	Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	5	Yönetim Kurulu Kararları
Diğer Fon Kaynaklarına Proje Yazılmasının Özendirilmesi ve Teknik Yardım Masası Faaliyetleri	Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	10	Ajans Web Sitesi
Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu	Anket Sayısı	Çıktı	Adet	20	Faaliyet Raporu
Kırsal Kalkınma Teknik Destek Programı	Proje Sayısı	Çıktı	Adet	20	Faaliyet Raporu
Güdümlü Proje Destek Programı	Proje Sayısı	Çıktı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı	Eğitim Sayısı	Çıktı	Adet	12	Faaliyet Raporu
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	Proje Sayısı	Çıktı	Adet	6	Yönetim Kurulu Kararları
Et ve Et Ürünleri Çalıştayı	Çalıştay Sayısı	Sonuç	Adet	1	Faaliyet Raporu
Yöresel Ürünlerin Tanıtım ve Pazarlanması	Katılım Sağlanan Fuar Sayısı	Sonuç	Adet	1	Faaliyet Raporu
Bölge Tanıtımı ve Ortak Paydaş Faaliyetleri	Tanıtım Faaliyetleri Sayısı	Sonuç	Adet	20	Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

(1) Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde bulunan tüm kooperatiflere yönelik gerçekleştirilecek mevcut durum analizi ve strateji çalışması niteliğinde bir çalışma ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışmada İl Ticaret Müdürlükleri, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri ve varsa kooperatif koordinasyon ofisleri paydaş olarak yer alacaktır. Çalışma kapsamında geniş kapsamlı bir anket uygulamasının yanı sıra kooperatif yöneticileri ile yapılan yüz yüze/online görüşmelerin sonuçlarını rapora yansıtılacaktır. Yapılan çalışmanın bölgedeki kooperatiflerin gelişmeleri ve sürdürülebilirliklerini sağlamaya yönelik atılacak adımlar için bir yol haritası olması hedeflenmektedir. Çalışma tamamlandıktan sonra Kalkınma Kütüphanesinde yayınlanarak diğer kooperatifler için de yol gösterici olacaktır. Çalışmanın görünürlüğü amacıyla Ajans sosyal medya hesapları kullanılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu	50.000,00

ii. İşbirliği ve Koordinasyon

(1) Diğer Fon Kaynaklarına Proje Yazılmasının Özendirilmesi ve Teknik Yardım Masası Faaliyetleri

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde Sonuç Odaklı Program uygulama döneminde Kayseri ve Sivas'ın tüm ilçelerinde ve Yozgat'ın birçok ilçesinde kadın kooperatifleri yapılanması olmuştur. Kurulan kooperatiflerinin uygun fon kaynaklarıyla sürdürülebilir faaliyetler gerçekleştirilmesi kırsal alanda işbirliği olanaklarını artırması yönüyle önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Ticaret Bakanlığı tarafından uygulanan KOOP-DES programı kapsamında uygun başvuru sahiplerinin bilgilendirilmesi, bu programa başvuru yapılabilecek konuların belirlenmesi ve paydaşlara proje yazımı konusunda teknik yardım masası faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca Bölge illerinden Yozgat ili KOP idaresi ve Sivas ili de DAP idaresi sınırları içerisinde yer almaktadır. Yıllık bazda ilgili idareler tarafından çağrısına çıkılan programlara ilgili illerden destek programlarına daha fazla ve etkin projeler sunulması adına, başvuru sahibi kurumlara yönelik de proje konusu belirleme ve proje yazımı noktasında teknik yardım faaliyetleri sunulacaktır.

(2) Kenevir Odaklı Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları Serisi

Son yıllarda küresel ısınma ve atık sorunu gibi çevresel sorunların yanında fosil kaynakların tükenmesine bağlı potansiyel hammadde krizi nedeniyle bütün sektörlerde yenilenebilir ve sürdürülebilir biyoesaslı malzemelere ve yenilenebilir enerjiye ilgi artmıştır. Yozgat Bozok Üniversitesi, UNESCO tarafından yürütülen "UNITWIN/UNESCO Chairs" Programı kapsamında "UNESCO Chair on

Renewable Biobased Materials and Energy for Sustainable Development” adı altında UNESCO Kürsüsü başvurusu yapmıştır. İlgili başvuru UNESCO Türkiye Ulusal Komisyonu tarafından yapılan ön değerlendirmede 2024 yılı için ülkemizden desteklenen 2 proje arasında yer almayı başarmıştır. Proje, UNESCO Genel Merkezine değerlendirme için gönderilmiştir. İlgili UNESCO Kürsüsünün UNESCO Genel Merkezi tarafından da onaylanması durumunda kürsü kapsamında 4 yıl boyunca endüstriyel kenevir başta olmak üzere “Yenilenebilir Biyobazlı Malzemeler ve Enerji” kapsamında araştırma, eğitim ve bilginin yayılımı faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Orta Anadolu (ORAN) Kalkınma Ajansı, ilgili UNESCO Kürsüsünün üyeleri arasındadır.

Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları Serisi kapsamında tematik alanlarda 2025 yılı içerisinde 3 adet büyük arama konferansı yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki isimlerdeki arama konferansı faaliyetleri akademi, iş dünyası, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve öğrencilerin geniş katılımı ile Yozgat Bozok Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilecektir:

1. Tekstil ve Kompozit Sektöründe Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler
2. Sağlık ve Kozmetik Sektöründe Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler
3. Enerji Uygulamalarında Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler

İlgili arama konferansları ile akademi, iş dünyası, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve öğrenciler bir araya getirilerek bilgi paylaşımı, eğitim ve bilinçlendirme, teknolojik ilerleme, potansiyel endüstriyel uygulamalar, küme oluşturma, tedarik zinciri eşleştirme, değer zincirinde ağ oluşumu faaliyetleri gerçekleştirilmiş olacaktır. İlgili ve bağlantılı sektörlerde faaliyet gösteren firmaların biyo-esaslı malzeme ve enerjiye geçişi için destek sağlanarak sektörün yeşil dönüşümüne katkı sunulacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Kenevir Odaklı Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları	750.000,00

(3) Et ve Et Ürünleri Çalıştayı

Bölgenin temel ekonomik faaliyeti tarım ve hayvancılıktır. Bu potansiyelin daha da etkin kullanılması adına tüm bölge paydaşlarının katılım sağlayacağı şekilde Et ve Et Ürünleri çalıştayı düzenlenecektir. Bu faaliyet alanında uzman ulusal ve uluslararası farklı disiplinlerde yer alan akademisyenler ile sektör temsilcileri ile bir araya getirilerek; yenilikçi uygulamaların sektörde yer edinmesi ve sektör sorunlarının tartışılarak çözüm üretilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Kayseri başta olmak üzere diğer bölge illerinde et ve et ürünleri alanındaki üretim hacminin doğru yönetilebilmesinin hedeflendiği bu faaliyet ile et sektörüne farklı bir bakış açısı kazandırılması, üreticilerin rekabet edilebilirlik düzeylerinin artırılmasını katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Et ve Et Ürünleri Çalıştayı	500.000,00

(4) Yöresel Ürünlerin Tanıtımı ve Pazarlanması

Bölge içerisinde üretilen yöresel ürünlerin tanıtımı ve pazarlanmasına katkı sağlayacak ulusal fuarlara bölge paydaşlarının katılımı sağlanacaktır. Gerçekleştirilecek olan fuar katılımlarında “Anadoludakiler” programı tanıtımına yönelik de faaliyetler gerçekleştirilecektir. Ayrıca “Endüstriyel Kenevir” alanında ihtisas üniversitesi olan Yozgat Bozok Üniversitesi işbirliği bölgede sözleşmeli kenevir ekimi yapılması konusunda işbirlikleri kurulacak, firmalar ve çiftçiler bir araya getirilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Yöresel Ürünler Temalı Etkinlikler	700.000,00

iii. Kapasite Geliştirme

(1) Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı

Proje yazma eğitimleri; katılımcılara etkili ve başarılı projeler geliştirme becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim, proje döngüsü yönetimi, hedef belirleme, kaynak planlaması ve etkili yazım teknikleri gibi konuları kapsamaktadır. TR72 Bölgesi, çeşitli ekonomik ve sosyal projeler için büyük bir potansiyele sahip olup, bu eğitim sayesinde bölgenin kalkınmasına katkı sağlayacak projelerin sayısının artırılması hedeflenmektedir. Katılımcılar, teorik bilgilerin yanı sıra uygulamalı çalışmalarla projelerini somutlaştırma fırsatı bulacaklardır.

Sosyal Girişimcilik Eğitimleri; sosyal girişimcilik, toplumsal sorunlara yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler üreterek sosyal ve ekonomik değer yaratan bir yaklaşımdır. TR72 Bölgesi, zengin kültürel mirası ve

çeşitli ekonomik potansiyeli ile sosyal girişimcilik için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu bölgedeki sosyal girişimcilik faaliyetleri, bölgenin kalkınmasına ve dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin iyileştirilmesine katkıda bulunabilir. İlgili paydaşlar arasında yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve girişimciler bulunmaktadır. Bu paydaşların iş birliği ile sosyal girişimcilik projeleri desteklenerek bölgenin sosyal ve ekonomik yapısının güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Sosyal girişimcilik ekosisteminin gelişmesine katkıda bulunmak üzere Koç Üniversitesi ve İmpackHub Ankara'nın paydaş olarak yer alacağı 1 günlük sosyal girişimcilik proje geliştirme atölyesi düzenlenecektir. Etkinliğe TR72 Bölgesinden katılımcılar başvuru yapabilecektir. Atölye çalışmalarında genel olarak sosyal girişimciliğe dair bilgiler verilecek ve akabinde proje önerileri ve proje geliştirme süreci grup çalışmaları ile interaktif bir şekilde yürütülecektir.

Tarımsal Girişimcilik Eğitimleri; Kırsal alanlardaki girişimcilik ve istihdam olanaklarını artırmak, gençlerin girişimciliği bir kariyer fırsatı olarak değerlendirilmelerini sağlamak amacıyla bölge üniversiteleri ile tarımsal girişimcilik eğitimleri verilecektir. Bu eğitimler ile gençlerin tarımsal alanda yeni iş fikirleri geliştirmeleri konusunda teşvik edilmesi, iş fikrinin hayata geçirilmesi süreçleri hakkında bilgi ve becerilerini geliştirmesi, gençler üzerinde tarıma yönelik devlet destekleri konusunda farkındalık oluşturulması hedeflenmiştir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı	100.000,00

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

(1) Bölge Tanıtımı ve Ortak Paydaş Faaliyetleri

Bölgede kırsal kalkınma alanında gerçekleştirilen faaliyetlerin tanıtımına yönelik materyallerin hazırlanması, kooperatiflerin ve benzer yapıların kapasitelerin artırılması, kırsal kalkınma alanında araştırma ve planlama çalışmalarının gerçekleştirilmesi, coğrafi işaretli ürünler başta olmak üzere yöresel ürünlerin ulusal düzeyde tanıtımı ve buna bağlı olarak "Anadoludakiler" programı kapsamında organizasyon ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Bununla birlikte kırsal kalkınma alanında bölge tanıtımına yönelik paydaşlarıyla ortak faaliyetler yürütülecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölge Tanıtımı ve Ortak Paydaş Faaliyetleri	1.500.000,00

v. Ajans Destekleri

(1) GÜDÜMLÜ PROJE DESTEK PROGRAMI

Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma Sonuç Odaklı Programı kapsamında Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile birlikte geliştirilen “Kayseri Kadın Girişimci Danışma ve Sosyal Yaşam Merkezleri” isimli projenin yürütme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Kayseri Kadın Girişimci Danışma ve Sosyal Yaşam Merkezleri GÜDÜMLÜ Proje Destek Programı	12.000.000,00

(2) KIRSAL KALKINMA TEKNİK DESTEK PROGRAMI

2024-2026 yılı Kırsalda Yenilikçi Ve Sürdürülebilir Kalkınma Sonuç Odaklı Programı Sop Yönetim Planı çerçevesinde belirlenen önceliklerin(Kırsalda teknoloji kullanımının, yeşil dönüşüm uygulamalarının yaygınlaştırılması ve kırsal ekonominin geliştirilmesi) desteklenmesi amacıyla Teknik Destek Programı uygulanacaktır. 2024 yılı Kırsal Kalkınma Teknik Destek Programı kapsamında başarılı bulunan ve uygulaması 2025 yılında gerçekleştirilecek projelerle birlikte 2025 yılı Teknik Destek Programı kapsamında başarılı bulunan projelerin izleme süreçleri yürütülecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Kırsal Kalkınma Teknik Destek Programı	4.000.000,00

(3) SOSYAL GELİŞMEYİ DESTEKLEME PROGRAMI

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilen Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı SOGEP Programının amacı programın uygulandığı illerde, yerel dinamikleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları gidermek, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara karşılık vermek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılmalarını sağlamak, istihdam edilebilirliği artırmak, sosyal içermeyi, sosyal girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemek ve sosyal sorumluluk uygulamalarını yaygınlaştırmaktır. Ajans tarafından güncel rakamlarla toplam proje büyüklüğü yaklaşık 184 Milyon TL olan 24 proje desteklenmiş olup 2025 yılı içerisinde uygulanacak olan program kapsamında bölge illeri tarafından yapılacak başvurular için proje havuzu oluşturulması, seçilen projelerin paydaşlarla birlikte geliştirilerek Bakanlığa sunulması ve başarılı bulunan projelerin izleme süreçlerinin yerine getirilmesi sağlanacaktır. Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programına 2025 yılı içerisinde “Anadoludakiler” teması ayrıca eklenerek iki farklı program olarak uygulanacaktır. “SOGEP Anadoludakiler” kapsamında bölgemizde yerel üreticiler, zanaatkarlar, gastronomi temsilcileri, kültür mirasına ait temsilciler ve sosyal girişimciler desteklenecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Program	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	27.000.000,00

(4) "Anadoludakiler" Projesine Katkı Sağlayıcı Coğrafi İşaretli Ürün Geliştirme Programı

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerine özgü coğrafi işaret potansiyeli olan ürünlerin coğrafi işaret tescil süreçlerinin yürütülmesi, bu süreçte gerekli olan araştırma, teknik analiz gibi süreçlerin desteklenmesi amacıyla kamu kurumları, yerel yönetimler, üretici birlikleri ve kooperatiflere olarak yönelik (aşağıda belirlenen başlıklarda) faaliyet bazlı coğrafi işaretli ürün geliştirme programı uygulanacaktır.

Desteklenecek başlıklar;

1. Araştırma ve Analiz Masrafları:

- Coğrafi işaret tescil süreci için gerekli bilimsel araştırma ve analizlerin yapılması.
- Ürünlerin coğrafi özelliklerinin belirlenmesi ve belgelendirilmesi.

2. Danışmanlık ve Hukuki Hizmetler:

- Coğrafi işaret başvuru süreçlerinde uzman danışmanlık hizmetleri.
- Hukuki destek ve başvuru belgelerinin hazırlanması.

3. Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetleri:

- Coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımı için gerekli pazarlama materyallerinin hazırlanması.
- Fuar ve etkinlik katılımları, tanıtım kampanyaları.

4. Eğitim ve Kapasite Geliştirme:

- Coğrafi işaret ile ilgili eğitim programları ve seminerlerin düzenlenmesi.
- Üretici ve kurum çalışanlarının bilinçlendirilmesi ve kapasite artırıcı eğitimler.

5. Başvuru ve Tescil Ücretleri:

- Coğrafi işaret başvuru ve tescil süreçlerine ilişkin resmi ücretler.

6. Laboratuvar ve Test Masrafları:

- Ürünlerin kalite ve standartlarının belirlenmesi için gerekli laboratuvar testleri ve analizler.

Belirlenecek ön değerlendirme neticesinde ilgili ürünle ilgili yukarıda belirtilen 6 kriterden biri veya bazıları için daha önce çalışma/harcama yapıldı ise bu kriterlerin dışında kalan kriterler için destek verilecektir. Bu kriterlerden herhangi biri ile ilgili daha önce çalışma yapılmadı ise tüm kriter başlıkları için destek verilebilecektir. Bununla beraber Coğrafi İşaret Tescili, Ürün Kalitesi ve Standartları, Pazarlama ve Tanıtım, Sürdürülebilir Üretim, Kooperatifleşme ve Örgütlenme başlıklarında eğitim organizasyonları gerçekleştirilerek bu alanda kapasite artırımına katkı sağlanması ve "Anadoludakiler" Projesi için uygun ürünlerin geliştirilmesi ve tanıtımına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Yerel üreticilerin ve işletmelerin üretim kapasitelerinin ve kalitelerinin iyileştirilmesi, pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi, ihracat imkânlarının oluşturulması, coğrafi işaret üreticileri ile ulusal ve uluslararası kurumsal alıcılar arasında B2B görüşmeler de program amaçları arasında yer almaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	"Anadoludakiler" Projesine Katkı Sağlayıcı Coğrafi İşaretli Ürün Geliştirme Programı	750.000,00

(5) Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı

2024-2026 yılı Kırsalda Yenilikçi Ve Sürdürülebilir Kalkınma Sonuç Odaklı Programı Sop Yönetim Planı çerçevesinde belirlenen önceliklerin (Kırsalda teknoloji kullanımının, yeşil dönüşüm uygulamalarının yaygınlaştırılması ve kırsal ekonominin geliştirilmesi) desteklenmesi amacıyla Teknik Destek Programı uygulanacaktır. 2024 yılı Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı kapsamında başarılı bulunan ve uygulaması 2025 yılında gerçekleştirilecek projelerle birlikte 2025 yılı Fizibilite Destek Programı kapsamında başarılı bulunan projelerin izleme süreçleri yürütülecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı	2.000.000,00

(6) Sürdürülebilir Kooperatifler ve Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı

Kadın kooperatifleri yerelde kadın istihdamının geliştirilmesi ve yöresel ürünlerin ticarileşmesi sürecinde önemli fırsatlar oluşturmaktadır. Bu kapsamda bölgemizde son 2 yıl içinde kurulmuş 60'ın üzerinde kadın kooperatifi faaliyet göstermektedir. Bunların çoğunluğu Kayseri'de kurulmuş olup 8 adet Yozgat, 8 adet de Sivas ilinde aktif durumda bulunan kadın kooperatifi bulunmaktadır.

Sonuç Odaklı Program faaliyetleri kapsamında, bölgede kurulmuş olan tüm kooperatiflerin çalışmaları saha ziyaretleri ve raporlamalar yoluyla takip edilmiş bu kooperatiflerin üretim, satış ve kurumsal alanda yaşadıkları sorunlar belirlenerek teknik destek programları başta olmak üzere SOGEP ve Mali Destekler yoluyla bu sorunların çözüm süreçlerine destek olunmuştur. Özellikle Kayseri'de son iki yıl içinde kurulmuş olan ve sayıları 40'ı aşmış olan kadın kooperatiflerinin önümüzdeki dönemde faaliyetlerine devam etmesi, sürdürülebilir bir üretim-satış-örgütlenme yapısına sahip olmaları hem istihdam hem de ülkemizdeki kooperatifçilik kültürünün gelişmesi için önem taşımaktadır.

2024 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü "Anadoludakiler" platformu ile başlayan özgün yerel değer ve ürünlerin üretilmesi, gastronomi, kültürel mirasın tanıtılması ve ticarileştirilmesi çalışmaları 2025 yılında da devam edecektir. Bu kapsamda hem "Anadoludakiler" platformunun desteklenmesi hem de Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde yürütülecek olan coğrafi işaretli ürünlerin artırılması, üretimi ve tanıtımı faaliyetlerinin destekleyici ve tamamlayıcısı olarak kadın kooperatiflerinin sürdürülebilir yapıya sahip olmaları önem taşımaktadır.

Bu kapsamda 2025 yılı çalışma programı kapsamında uygulanmak üzere, bölgedeki kadın kooperatifleri ve kadın girişimcilere yönelik "Sürdürülebilir kooperatifler programı" tasarlanmıştır. Program kapsamında daha önceki çalışmalar ışığında kooperatiflerin yaşam döngüsü sürecinde tespit edilmiş olan sorunlar 3 ana başlık altında toplanarak çözüm üretilmesi hedeflenmiştir.

Bu başlıklar:

1. Kurumsal altyapı: Bu başlık altında kooperatiflerin kuruluş amaçları, kooperatifçilik kanunları ve yasal mevzuatlar, iç organizasyon yapıları, görev ve sorumluluk dağılımları, gelir dağılımı, dokümantasyon sistemleri, kooperatif içi iletişim gibi sorunlarına odaklanılacaktır. Kooperatiflerin kendi içinde şeffaf, hesap verebilir, takip edilebilir, katılımcı ve demokratik yönetim sistemlerine geçmeleri hedeflenmiştir.
2. Üretim ve finansal altyapı: Bu başlık altında kooperatiflerin üretim aşamalarındaki yetkinliklerini artırmaya yönelik olarak maliyet yönetimi, stok yönetimi, satın alma, üretim planlama, nakit akışı ve temel finansal süreçlere yönelik sorunlarına odaklanılacaktır. Kooperatiflerin stok ve maliyetlerine hâkim olmaları, üretim planlama ve organizasyonu ile verimliliklerinin artırılması ile piyasada daha rekabet edebilir hale gelmeleri hedeflenmiştir.
3. Satış ve markalaşma altyapısı: Bu başlık altında kooperatiflerin ürünlerine odaklanılarak doğru ürünün doğru kalite, doğru fiyat ve doğru pazara sunulması süreçlerindeki sorunlarına odaklanılacaktır. Bu kapsamda her kooperatifin uzmanlaştığı bir alanda rekabetçi, karlı ürünler üretmesi ile sürdürülebilir büyümesinin sağlanması hedeflenmiştir.

Bu kapsamda düzenlenecek program ile bölgedeki kooperatiflerden gelecek başvurular oluşturulacak olan ön inceleme kriterlerine göre değerlendirilecek ve aşağıda belirlenen başlıklar altında desteklenecektir. (Kooperatifin seçim sürecinde birinci öncelik bölgeye ait coğrafi işaretli ürünleri üreten kooperatifler olacaktır.) Verilecek destek içeriği kooperatifler ile yerinde ve yüz yüze yapılacak görüşmeler ile belirlenerek takip edilecektir. Bu kapsamda kooperatiflere aşağıdaki başlıklarda destek verilmesi planlanmaktadır.

- Mevcut iş modelinin çıkartılması, tartışılması ve geliştirilmesi,
- Yönetim ve organizasyon planlarının tasarlanması ve uygulanması,
- Kooperatif içi iletişim ve birlikte çalışma ortamını geliştirmeye yönelik faaliyetler,
- Üretim ve maliyet planlarının hazırlanması ve verimliliği artırmaya yönelik uygulamalar geliştirilmesi,
- Temel finansal becerilerin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- Kurumsal kimlik ve tanıtıma yönelik çalışmalar,
- Ürün geliştirme, ambalaj ve etiket tasarım desteği,
- Yeni pazar ve fiyat araştırmalarına yönelik çalışmalar,
- Gençlik kooperatiflerinin kuruluşunu desteklemeye yönelik faaliyetler.

Kadın kooperatiflerinin yanında Kalkınma Ajansları 2024 yılı teması olan Kadın İstihdamı teması kapsamında kadın girişimcilerin ürün pazarlama ve satış süreçlerine destek olmak adına kadın girişimcilerin e-ticaret uygulamalarına yönlendirilmesi, bu kapsamda eğitimler yoluyla alternatif destekler sağlanması amaçlanmaktadır

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Sürdürülebilir Kooperatifler ve Kadın Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı	1.000.000,00

vi. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

(1) AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projelerin Yürütülmesi

Dış kaynak fonlarının bölgeye çekilmesi amacıyla uluslararası fonlara proje geliştirilmesi ve Ajans uzmanlarının katkısı ile 1 adet başvuru yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca daha önceki yıllarda başvurusu yapılan ve uygulama aşaması devam eden projelerin izleme süreçlerine devam edilecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Kırsalda Yaşayan Bireylerin Sosyo-Ekonomik Gelişiminin Sağlanması Sonuç Odaklı Programı, Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi tarafından yönetilecektir. Faaliyetlerin çeşitlenmesi durumuna göre diğer birimlerdeki uzman personelden faaliyetlerin yürütülmesi noktasında destek alınacaktır. Bazı konularda ise diğer birimlerden uzman personel ayrıca görevlendirilecektir.

Faaliyetler yürütülürken, büyük ölçüde paydaşlar arasındaki iletişimi ve değer zincirleri arasındaki bağların kurulmasına yönelik faaliyetler yapılmaya çalışılacaktır. Yeni oluşan yapılar yerine belli ölçüde ilerleme kaydetmiş organizasyonların geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir. Kooperatif veya birlik benzeri yapıların ilçe düzeyinde doğrudan kurdurulması yerine, mevcut birlik veya kooperatiflerin aktif kullanılması yönünde yönlendirme yapılacaktır. Satış bağlantıları kuvvetlendirilmemiş yapıların üretim yapıları desteklenmeyecektir. Sosyal medya pazarlaması ve internet üzerinden satış unsurları desteklenmeye çalışılacaktır. Kadın organizasyonlarında erkek yöneticilerden ziyade lider kadınların yer alması için çalışılacaktır.

Tıbbi aromatik bitkiler ve yöresel ürünler ile ilgili çalışmalarda büyük ölçüde pazarı belli olan ve satış bağlantıları oluşturulmuş bitki ve ürünler üzerine destekleme yapılacaktır. Kritik bitkilerin gelişme sürecinde ve yöresel ürünlerin markalaştırılması konularında uzman danışmanlardan destek alınacaktır.

Tablo 4. Program Süresi ve Zaman Planlaması - Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birimi	Paydaşlar	Tür	2025																						
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12											
i. Araştırma, Analiz ve Programlama																												
Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu	Özel Amaç 3	KKTB	Sivas YDO Yozgat YDO	Kadın Kooperatifleri, Ticaret İl Müdürlükleri, Tarım İl Müdürlükleri	Araştırma		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
ii. İş Birliği ve Koordinasyon																												
Diğer Fon Kaynaklarına Proje Yazılmasının Özendirilmesi ve Teknik Yardım Masası Faaliyetleri	Özel Amaç 1-2-3	KKTB		Yerel Yönetimler, Kooperatifler, Birlikler	Koordinasyon		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x									
Kenevir Odaklı Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları Serisi	Özel amaç 2	KKTB	Yozgat YDO	Bozok Üniversitesi, Yatırımcılar, Çiftçiler ve İlgili Kamu Kurumları	Çalıştay			x	x																			
Et ve Et Ürünleri Çalıştayı	Özel Amaç 3	KKTB		Ticaret Borsaları ve Et Üreticileri	Çalıştay			x	x	x																		
Yöresel Ürünlerin Tanıtımı ve Pazarlanması	Özel Amaç 3	KKTB		Ticaret ve Sanayi Odaları	İşbirliği ve Koordinasyon																	x						
iii. Kapasite Geliştirme																												
Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı	Özel Amaç 1-2-3	KKTB	Kayseri YDO Sivas YDO Yozgat YDO	Yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve girişimciler	Kapasite Geliştirme	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek																												
Bölge Tanıtımı ve Ortak	Özel Amaç 3	KKTB		Yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları	Tanıtım Faaliyetleri	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birimi	Paydaşlar	Tür	2025														
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Paydaş Faaliyetleri																				
v. Ajans Destekleri																				
Kırsal Kalkınma Teknik Destek Programı	Özel Amaç 1-2-3	KKTB	Sivas YDO Yozgat YDO	<ul style="list-style-type: none"> · Valilikler, Kaymakamlıklar, İl Özel İdareleri ve Belediyeler, · 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu Doğrultusunda Kurulmuş Birlikler, · Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları (Bölge, İl ve İlçe Müdürlükleri) · Üniversiteler, · Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları, · Sivil Toplum Kuruluşları (En az 3 ay önceden kurulmuş olması koşuluyla), · Birlikler ve Kooperatifler (Kooperatiflerin en az 3 ay önceden kurulmuş olması koşuluyla), · Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar, · Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, · İş Geliştirme Merkezi, · Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların kurduğu veya ortağı olduğu işletmeler (kamu iştirakleri) 	Program															
"Anadoludakiler" Projesine Katkı Sağlayıcı Coğrafi İşaretli	Özel Amaç 3	KKTB		Yerel yönetimler, kooperatifler, Birlikler	Program			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birimi	Paydaşlar	Tür	2025															
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
Ürün Geliştirme Programı																					
Kırsal Kalkınma Fizibilite Destek Programı	Özel Amaç 2	KKTB	Kayseri YDO Sivas YDO Yozgat YDO	<ul style="list-style-type: none"> Valilikler, Kaymakamlıklar, İl Özel idareleri ve Belediyeler, 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu Doğrultusunda Kurulmuş Birlikler, Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları (Bölge, İl ve İlçe Müdürlükleri) Üniversiteler, Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları (En az 3 ay önceden kurulmuş olması koşuluyla), Birlikler ve Kooperatifler(Kooperatiflerin en az 3 ay önceden kurulmuş olması koşuluyla), Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, İş Geliştirme Merkezi, Yukarıda sayılan kurum ve kuruluşların kurduğu veya ortağı olduğu işletmeler (kamu işbirlikleri) 	Program		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	Özel Amaç 3	KKTB	Kayseri YDO Sivas YDO	<ul style="list-style-type: none"> Valilikler, Kaymakamlıklar, İl Özel idareleri ve Belediyeler, 	Program	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birimi	Paydaşlar	Tür	2025														
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler Başvurusu	Özel Amaç 1-2-3	KKTB		Yerel Yönetimler, Kooperatifler, Birlikler	Proje				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

f. İzleme ve Değerlendirme

Kırsalda Yaşayan Bireylerin Sosyo-Ekonomik Gelişiminin Sağlanması Sonuç Odaklı Programı Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi tarafından yönetilecektir.

ORAN, Bölge Planı'nda belirtilmiş olan ana amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak ve hazırlamış olduğu çalışma programının en iyi seviyede gerçekleşmesini sağlayabilmek adına, faaliyetlerin kurallara uygun yürümesini sağlamak, süreç içerisinde oluşacak riskleri tespit etmek ve bu risklere yönelik düzeltici ve önleyici tedbirleri oluşturarak uygulamaya koymak amacıyla programın sonuçlarını izleme, değerlendirme, koordinasyon ve raporlama faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Bu süreç aşağıdaki ana faaliyetleri kapsamaktadır;

- Belirtilmiş olan performans kriterlerine yönelik sistematik bilgi ve verilerin toplanması,
- Toplanan bilgi ve verilerin analizi ile belirlenen hedeflere yönelik gelişme ve risklerin tespit edilmesi,
- Analiz sonuçlarınının 3 ya da 6 aylık dönemler halinde Genel Sekretere raporlanması.

Belirlenmiş olan performans kriterleri esas alınacaktır. Bu kriterlerin takibi için toplanacak bilgi ve verilerin içeriği, hangi yöntemler ya da kurumlardan tedarik edileceği gibi konular izlenecek uygulamanın performans göstergeleri ile ilgili bölümünde tanımlanmıştır.

Değerlendirme sürecinde ise izlenecek uygulamanın ilgililiği, etkinliği ve sürdürülebilirliği gibi sorulara cevap aranacaktır. Ayrıca uygulama aşamasında karşılaşılan problemler ve hedeflere ulaşılmasına yönelik riskler tespit edilerek ilgili birimler ile paylaşılacaktır.

2.2. İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi

a. Amaç

TR72 Bölgesi imalat sanayinin; değişen ticaret koşulları ve ihtiyaçlara göre çevre dostu üretim oranının, verimliliğinin ve rekabet gücünün artırılmasıdır.

Özel amaçlar ise;

- TR72 imalat sanayinin yeşil dönüşümünün sağlanması
- TR72 imalat sanayinde verimlilik ve dijitalleşme oranının artırılması
- TR72 imalat sanayinin kurumsallaşma ve rekabetçilik seviyesinin artırılmasıdır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

“İstikrarlı büyüme, güçlü ekonomi”, “yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim”, “afetlere dirençli yaşam alanları, sürdürülebilir çevre”, 12. Kalkınma Planı’nı oluşturan beş eksen arasında yer almaktadır. İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi sonuç odaklı programı özel amaçları, bahsi geçen eksenlere girdi sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Söz konusu planda temiz enerji üretimi ve enerji verimliliği, sanayide yeşil dönüşüm, döngüsel ekonomi gibi alanlarda yatırımların hızlanmasının beklendiği belirtilmektedir. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması için finansman ihtiyaçları giderek artmaktadır. Yeşil dönüşümün sağlanması için kaynakların bu yöndeki yatırımlara aktarılması ve reel sektörün dönüşümünün sağlanması gerekmektedir. Özellikle imalat sanayinde bu dönüşümün hem teknoloji hem de bilgi, birikim ve tecrübe yönünden sağlanması elzemdir.

Avrupa Birliği (AB) yeni bir büyüme stratejisi olarak ekonomide köklü bir değişim sağlanması, iklim nötr olma hedefinin gerçekleştirilmesi, 2050 yılında net sıfır emisyonlu, kaynak verimli ve rekabetçi bir ekonomiye ulaşılması amacıyla Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı yayımlamıştır. Çerçeve bir politika belgesi olan Avrupa Yeşil Mutabakatı’nın hedeflerine yönelik birçok strateji ve mevzuat düzenlemesi hayata geçirilmektedir. Bu durum, AB ile yoğun ekonomik ve ticari ilişkileri olan ülkelerin AB düzenlemelerine uyum ihtiyacını artırmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nca uygulanmakta olan 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisinin “Dijital Dönüşüm ve Sanayi Hamlesi” bileşeni altında; yeşil üretim yaklaşımının sanayi politikaları ve uygulamalarımızda belirleyiciliğinin artırılacağı; sanayi üretiminin çevreye etkilerini azaltmak amacıyla, özellikle OSB’lerdeki altyapı ve işletmelerin teknoloji yoğunluklu modernizasyonunun ve temiz üretime dayalı yeni yatırımların desteklenmeye devam edileceği; döngüsel ekonomi kapsamında “Ekonomik Değerli Atık İzleme Sistemi” kurulması için Sanayi Sicil Bilgi Sistemi geliştirileceği; endüstriyel simbiyozun, yenilik faaliyetlerinin yanında, yeni iş alanları yaratma potansiyeli ile girişimciliği ve bölgesel kalkınmayı da destekleyen bir yaklaşım olarak ortaya çıktığı, bu kapsamda, “Türkiye için Yeşil OSB Çerçevesinin Geliştirilmesi Projesi” çerçevesinde Türkiye’de endüstriyel simbiyoz alanlarının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, OSB’ler ve Endüstri Bölgeleri gibi ilgili paydaşların işbirliğiyle yürütülmeye devam edileceği hususlarına yer verilmektedir.

Ülkemiz sanayisinin yeşil dönüşümünün geliştirilmesi bakımından, Yeşil OSB'ler ve Yeşil Endüstri Bölgeleri endüstriyel simbiyozun sağlanması ve yeşil rekabetçiliğin artırılması için önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu çerçevede, Yeşil OSB'lerin ve Yeşil Endüstri Bölgelerinin hayata geçirilmesine yönelik çalışmaların tamamlanması amaçlanmaktadır.

Özellikle Avrupa Yeşil Mutabakatı ve diğer çevresel unsurlar nedeniyle; ülkemiz imalat sanayi gibi TR72 imalat sanayinin de yeşil dönüşümü kaçınılmaz görünmektedir.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile hedeflenen politikaların Avrupa sanayisi üzerinde yaratacağı maliyet karşısında, "Sınırdaki Karbon Düzenleme (SKD) Mekanizması" hayata geçirilmiştir. Temel amacı, seçili sektörler için ithalat fiyatının, eşyanın karbon içeriği dikkate alınarak belirlenmesi olan SKD mekanizmasının AB Emisyon Ticaret Sistemine (ETS) paralel bir sistem olacak şekilde kurgulandığı; SKD mekanizmasına tabi olan seçili sektörlerin ise demir çelik, çimento, alüminyum, hidrojen, elektrik ve gübre olarak belirlendiği görülmektedir. İlk aşamada bu 6 sektör odaklı yapılacak çalışmaların akabinde ise diğer imalat sanayi alt sektörlerinde de uygulamalar olacağı aşikardır. Belirlenen altı sektörün NACE kodlama sistemi ile karşılık geldiği imalat sanayi alt sektörleri şu şekildedir:

Tablo 5. Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Uygulanacak 6 Temel Sektörün Ait Olduğu İmalat Sanayi Kolları

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı
23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı
24	Ana Metal Sanayii

Bununla beraber, yukarıdaki 3 sektörle girdi-çıkı ilişkisi olan imalat sektörlerinin de sınırdaki karbon düzenlemesine tabi tutulacağı değerlendirilmektedir. İleri safhalarda ise özellikle kimyasal girdisi olan, ısı ile doğaya gaz salınımı olan tüm imalat alt sektörlerinde yaptırımlar olacaktır.

Tablo 6. 6 Temel Sektörün İmalat Sanayi Kolları ile Birinci Derece Girdi-Çıkı İlişkisi Olan Sanayi Kolları

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı
28	Ana Metal Sanayii
31	Mobilya İmalatı
32	Diğer İmalatlar
33	Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı

Her iki tabloda yer alan imalat sanayi kollarında faaliyet gösteren TR72 Bölgesi işletme varlığı ise şöyledir (GBS ve TÜİK ihracat verileri dikkate alınmıştır):

Tablo 7. Tablo 7 ve 8'deki Sektörlere İlişkin Veriler

NACE Bölüm	KAYSERİ			SİVAS			YOZGAT		
	İş Yeri Sayısı (2023)	Net Satış (Milyon TL, 2022)	İhracat (Milyon dolar, 2023)	İş Yeri Sayısı (2023)	Net Satış (Milyon TL, 2022)	İhracat (Milyon dolar, 2023)	İş Yeri Sayısı (2023)	Net Satış (Milyon TL, 2022)	İhracat (Milyon dolar, 2023)
20 - Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	110	1.702,02	62,65	24	325,32	11,09	3		0,08
23 - Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	337	9.646,06	61,73	162	2.173,09	9,85	95	1.647,65	0,31
24 - Ana metal sanayii	145	21.199,72	331,65	35	1.189,63	0,19	9		1,53
25 - Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1.263	25.982,27	528,61	146	811,58	8,73	97	552,82	1,75
27 - Elektrikli teçhizat imalatı	280	24.926,53	938,91	47	205,16	2,33	13	53,02	0,11
28 - Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	298	2.811,92	148,19	39	186,71	31,44	29	121,64	3,53
31 - Mobilya imalatı	2.132	40.393,16	825,17	189	519,47	7,61	98	93,91	0,28
32 - Diğer imalatlar	117	1.515,38	21,27	37	249,86	9,44	24	295,91	2,04
33 - Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı	396	3.952,04		100	799,96		50	63,60	
Toplam	5.078	132.129,10	2.918,17	779	6.460,79	80,68	418	2.828,55	9,63

Yeşil mutabakattan etkileneceği değerlendirilen 9 imalat sektörünün, TR72 Bölgesi imalat sanayinin 2023 ihracatındaki payı %82,79'dur. Bu veriler ışığında; İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın birinci önceliği yeşil dönüşüm olarak belirlenmiştir.

Avrupa Birliği Dijital Pusulası belgesine göre işletmelerin dijital dönüşümü kapsamında, 2030'a kadar her dört şirketten üçünün bulut, büyük veri (*big data) ve yapay zeka kullanması; KOBİ'lerin % 90'dan fazlasının, en azından temel düzeyde dijitalleşmesi ve Avrupalı "unicorn girişim" sayısının ikiye katlanması amaçlanmaktadır.

Dijital çağın hızla gelişimine bağlı olarak imalat sanayindeki işletmelerin de hızlı bir şekilde dijitalleşmesi, iş yapma şekillerinden satış kanallarına kadar her aşamada dijital unsurlarla kaynak kullanımlarını optimize etmeleri gerekecektir.

Günümüz itibariyle imalat sanayinde dijital dönüşümü mümkün kılacak teknolojiler; Nesnelerin İnterneti, Simülasyon Teknolojileri, Akıllı Robot Teknolojileri, Büyük Veri ve Veri Analitiği, Yapay Zekâ, Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik, Siber Güvenlik, Dikey ve Yatay Entegrasyon, Bulut Teknolojisi ile Eklmeli Üretim'dir. Bu teknolojilerin getireceği kalite, verimlilik, hız, esneklik gibi kavramlar sayesinde rekabetçilik düzeyinin daha üst noktalara taşınması beklenmektedir.

On İkinci Kalkınma Planı'nda imalat sanayi başlığı altında dijitalleşmeye yönelik politika ve tedbirlerde yer alan;

- ✓ Sektörel analizler yapılarak, yapay zekâ, büyük veri analitiği, ileri otomasyon vb. gibi dijital teknolojilerin imalat süreçlerine entegre edilmesi ve imalat sanayinde dijital dönüşüm teşvik edilmesi,
- ✓ İmalat sanayiinde yer alan KOBİ'lerin dijital teknolojileri daha etkin kullanması amacıyla bilgilendirilmesi ve desteklenmesi

maddeleri, TR72 Bölgesi imalat sanayinin dijitalleşmesi için de gerekli hususlardır.

2021-2022 yılları içerisinde Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ile UNDP işbirliğinde yürütülen "Dijital Yol" projesi projesinin çıktısı olarak bir platform (www.dijitalyol.org) oluşturulmuştur. Proje kapsamında pilot çalışmalar için seçilen 6 kalkınma ajansı arasında Orta Anadolu Kalkınma Ajansı da yer almaktadır. Bu çerçevede, kurulan platforma TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinin de kaydolması için çeşitli unsurlar devreye alınmıştır. Bunun yanı sıra, imalat sanayinde dijitalleşme konusunda Ajans finansman destek programı ve teknik destek programında öncelikler belirlenmiştir.

TR72 Bölgesi'ndeki imalat sanayi firmalarının dijitalleşme yolculuğundaki seviyelerini tespit amacıyla, dijital yol platformunun aktif kullanımı sağlanacaktır.

Dijitalleşmenin ticari boyutu olan e-ticaret, e-ihracat gibi konularda da Üreten Şehirler Programı kapsamında desteklenen ve 2023 yılında tamamlanan "Kayseri E-Ticaret ve E-İhracat Danışmanlık Ofisi" projesi ile Kayseri imalat sanayinde 20 işletmeye e-ticaret/e-ihracat danışmanlığı sağlanmış, 129 işletmenin dış ticaret sorumlularına e-ihracat/e-ticaret eğitimi verilmiştir. Başvuru sahibi kurum ve ortağı bünyesinde çalışan 10 kişi ise mentör olarak yetiştirilmiştir.

TR72 2024-2026 Bölge Planı'nda yer alan "Sanayide Kurumsallaşma ve Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi" önceliği aşağıdaki hedefleri içermektedir:

- TR72 Bölgesi imalat sanayinde dijital dönüşüm sağlanacaktır.
- TR72 Bölgesi imalat sanayinin rekabetçilik seviyesi, orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün üretimi artırılabilecek, tasarım ekosistemi geliştirilecektir.
- TR72 imalat sanayinde yeşil dönüşüm desteklenecek; döngüsel, sürdürülebilir ve yalın üretim uygulamaları ile verimlilik artırılabilecektir.
- Yatırım altyapısı iyileştirilecektir.

TR72 Bölgesi'ndeki illerde öne çıkan sanayi kollarında bölge dışı rakiplere karşı bir fark oluşturmak, bu farkın getireceği özgünlükle marka değerlerinin yükselmesini sağlamak, tasarımı ve kalitesi ile kendisini sürekli yenileyen sektörler oluşturmak için tasarım ve Ar-Ge önemlidir.

TR72 imalat sanayindeki firmaların çoğu standart, çok fazla tasarım özelliği taşımayan ürünlerini düşük fiyat stratejisini kullanarak satış yapma eğilimindedirler. Bu durum büyük üretim kapasitelerine sahip olan bölgemizde yeterli katma değer oluşmasını engellemekte ve beklenen ihracat rakamları veya yurtiçi satış rakamlarına ulaşamamaktadır.

Ülkemizde üretilen ürün ve hizmetlerin çevresel etkilerinin değer zincirinin tüm aşamalarında bütüncül ve somut olarak değerlendirilebilmesi için Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi çalışmalarının yaygınlaştırılması öngörülmektedir. Ülkemiz sanayisinin yeşil dönüşümünün geliştirilmesi bakımından bu alandaki düzenleyici altyapının da hem sektörler bazında dikey olarak hem yatay olarak geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilen Mobilya Sektörü Değer Zinciri Analizi ve Fabrikasyon Metal Ürünleri Değer Zinciri Analizi çalışmalarında firmaların pek çok stratejik pazarlama fonksiyonunun gelişmemiş olduğu tespit edilmiştir. Bunlar arasında pazarlama planı oluşturmak, müşteri kârlılığını takip etmek, iş zekâsı yazılımlarını kullanmak ve tüketici araştırmaları gösterilebilir. Bu eksiklik, işletme rekabetçiliğini ve devamlılığını olumsuz yönde etkilemekte, diğer işletme faaliyetlerinin verimsiz sürdürülmesi sonucunu doğurmakla kalmayıp işletmelerin sadece fiyat açısından rekabet edebilir kalmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda ürün geliştirme ve tasarım kabiliyetleri ile diğer fonksiyonlar da bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.

Tasarım haricinde firmaların rekabet gücünü artıracak önemli konulardan biri de verimliliğin artırılmasıdır. Herhangi bir makine ve alet almadan sadece işin yapılış şeklini iyileştirerek firmaların kapasitelerinde, fire oranlarında, stok devir oranlarında, sipariş karşılama oranlarında en az %20 verimlilik artışları gözlemlenebilmektedir.

Üretim süreçlerini verimli hale getiren firmaların hem ulusal piyasada hem de uluslararası piyasada varlıklarını sürdürmeleri kolaylaşmakta ve dolaylı yoldan ihracat rakamları ve istihdam miktarları artmaktadır.

Kurumsallaşmanın TR72 Bölgesi firmalarında tam olarak sağlanamaması, aile şirketlerinin fazlalığı, yüksek beyaz yaka personel devir oranları, firmaların büyük bir kısmının fason çalışması ve marka oluşturamamaları, pazarlama birimleri gelişmediği için mevcut pazar firmaları için aşırı fiyat kırmaları ve firmaların büyük bir bölümünde 1-2 mühendis ya da hiç çalışmaması TR72 Bölgesi'nde kurumsallaşma başlığı altında KOBİ'lere yönelik eğitimlerin desteklenmesini gerekli kılmaktadır.

2022 Türkiye İnovasyon Raporu'na göre kurumlar ve girişimler arasında doğan iş birliklerinde kurumsal girişim sermayesi göze çarpan önemli bir konudur. Kurumsal şirketler kendi devamlılıklarını sağlamak, yeni iş kollarına girerek daha fazla büyümek ve mevcut iş kollarını geliştirmek adına bir girişim sermayesi fonu oluşturmaktadır. Kurulan bu fonlar kurumsal şirketler tarafından girişimlere yatırım yapmak için kullanılmaktadır.

İnovasyon karnesi, sanayi firmalarının "Bilgi, Ar-Ge, İnovasyon" sarmalında kapasitelerinin ölçülmesi ve mevcut inovasyon durumu üzerine yapılacak analizlerin daha sağlıklı olmasını sağlayacak bir yol haritası olarak tanımlanabilir. Karne, firmaların Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerine ilişkin performanslarının ölçülerek; güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya çıkarılmasında rol oynamaktadır. Birçok gelişmiş ülke, Ar-Ge'ye yüksek kaynak ayırarak bu alanda yetkinleşmeyi ve inovatif ürünler elde etmeyi amaçlamışlardır. Yenilikçi teknolojilerle büyüme stratejisi içerisinde olan ülkelerin birçoğunda Ar-Ge harcamalarının GSYH içerisindeki payı %3 civarındadır. Türkiye'de ise gayrisafi yurt içi Ar-Ge harcamasının GSYH

içindeki oranı 2021 yılında %1,40 iken, 2022 yılında 15 trilyon 11 milyar 776 milyon TL'lik GSYH içindeki oranı %1,32 oldu.

Teknoloji seviyesi yüksek yeni ürünlerin üretilmesi firmaların karlılığını ve dolaylı olarak birçok verimlilik parametresini olumlu yönde etkilemektedir. Bölgemizde orta ve yüksek teknoloji ürünlerin üretilmesine yönelik büyük ölçekli yatırımların güdümlü projeler ile desteklenecektir. İlin sanayi üretimini destekleyecek şekilde üniversite, OSB ya da meslek odalarının işbirliğinde özellikle 3 yıldız analizine göre aday küme statüsünde olan sektörler incelenerek ihracatı artıracak ya da ithal ikamesi olacak şekilde üretim yapmaları, üretimlerini geliştirmeleri, çeşitlendirmeleri, yeni pazarlar bulmalarına yön verilmesi sağlanacaktır. Sivas ilinde gelişen savunma sanayi kümelenmesi ve başta optik olmak üzere yüksek teknoloji ürün üretimine yönelik uzmanlaşmalar desteklenecektir.

TR72 Öne Çıkan Sektörler Raporu'nda yer aldığı üzere TR72 Bölgesi ihracatında bazı sektörlerde yığılma olduğu görülmektedir. Bu durumdan hareketle, sektörel çeşitlenmenin sağlanamadığı, ilgili sektörlerde bir sıkıntı yaşanması halinde bölgenin ihracat performansının dolayısıyla ekonomik durumunun önemli ölçüde etkilenebileceği söylenebilir. Bölgede piyasa yoğunlaşması en yüksek 8 sektör: demir ve demir dışı metaller, mobilya, elektrik elektronik, tekstil, çelik, kimyevi maddeler ve mamulleri, madencilik ve iklimlendirme sanayiidir. TR72 Bölgesi genelinde mobilya sektöründe çalışanların imalat alanında çalışanlara oranı, Türkiye genelinde mobilya sektöründe çalışanların imalat alanında çalışanlara oranının 5,5 katıdır. Bu durum çalışan sayısı bakımında mobilya imalatı sektörünün çalışan sayısı olarak öne çıktığını göstermektedir. Gıda ürünlerinin imalatı, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı sektörleri de bölgede kısmen öne çıkmaktadır. Sektörde oluşacak bir dar boğazın illerin sanayisi bakımından ciddi sıkıntılar oluşturacağı dikkate alınarak üretimde çeşitlenmenin önemine de dikkat çekilerek orta yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönlendirme yapılacaktır.

Girişimci Bilgi Sistemi 2022 yılı verilerine göre, TR72 Bölgesi illeri imalat sanayi alt sektörlerinde çalışan sayısı ve net satış göstergeleri dikkate alınarak yapılan 3 yıldız analizine göre olgun, potansiyel ve aday küme bilgileri şu şekildedir:

Tablo 8. 2022 Yılı İmalat Sanayi Net Satış Rakamlarına Göre 3 Yıldız Analizi Bilgileri

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları	Kayseri	Sivas	Yozgat
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme
13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı	Olgun Küme		
14	Giyim Eşyalarının İmalatı			Potansiyel Küme
16	Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	Potansiyel Küme		Aday Küme
17	Kâğıt ve Kâğıt Ürünlerinin İmalatı	Aday Küme		
22	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Olgun Küme	Potansiyel Küme	
23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	Aday Küme	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme
24	Ana Metal Sanayii	Olgun Küme		
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	Olgun Küme	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları	Kayseri	Sivas	Yozgat
26	Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı		Potansiyel Küme	
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	Olgun Küme		
31	Mobilya İmalatı	Olgun Küme	Potansiyel Küme	Aday Küme
32	Diğer İmalatlar		Potansiyel Küme	Aday Küme
33	Makine ve Ekipmanların Kurulumu ve Onarımı		Aday Küme	

Tablo 9. 2022 Yılı İmalat Sanayi Çalışan Sayılarına Göre 3 Yıldız Analizi Bilgileri

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları	Kayseri	Sivas	Yozgat
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme
13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı	Potansiyel Küme		
14	Giyim Eşyalarının İmalatı		Aday Küme	Potansiyel Küme
16	Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç)	Aday Küme	Aday Küme	Aday Küme
22	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Potansiyel Küme	Aday Küme	
23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme	Potansiyel Küme
24	Ana Metal Sanayii	Olgun Küme		
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	Olgun Küme	Aday Küme	Aday Küme
26	Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı		Potansiyel Küme	
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	Olgun Küme		
31	Mobilya İmalatı	Olgun Küme	Potansiyel Küme	
32	Diğer İmalatlar		Aday Küme	Potansiyel Küme

Ortaya çıkan üç yıldız analizi sonuçlarına göre, TR72 Bölgesi'ndeki her ilin kendine has imalat sanayi dinamiklerinin olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak her ilin rekabetçilik düzeyi de farklılık göstermektedir. Bu bilgiler ışığında her üç ilin rekabetçilik düzeyi artırılabilecektir.

Küme potansiyeli gösteren sektörlerin geliştirilmesine yönelik Ticaret Bakanlığı'nın Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (UR-GE) tebliği kapsamında firmaların uluslararası alanda rekabet güçlerini artırmak amacıyla vermiş olduğu destekler kümelenme yaklaşımını esas alarak dış ticaretin artması yönünde önem arz etmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 10. İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi SOP Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Faaliyetin Adı	Performans Göstergeleri	Sonuç/Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Bölge İmalat Sanayi İle İlişkili Paydaşlarla Verimlilik, Dijitalleşme ve Yeşil Dönüşüm Temalı Faaliyetlerin Yapılması, İlgili Çalışmaların Desteklenmesi. Türkiye Yeşil Sanayi Projesi (TGİP)'nin TR72 Bölgesi'nde Etkin Uygulanması Çalışmaları	Düzenlenen Faaliyet Sayısı	Çıktı	Adet	9	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
	SOP Özel Amaçları Kapsamında İş Birliği Yapılan Paydaş Sayısı	Sonuç	Adet	9	Ajans Faaliyet Raporu, Toplantı Kayıtları, Protokoller
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayinde Harekete Geçirilen Yatırım Miktarı	Sonuç	Milyon TL	350	KOSGEB, TÜBİTAK verileri
TR72 İmalat Sanayi İşletmelerinde Sürdürülebilirlik Stratejisi Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı	Danışmanlık Süresi	Çıktı	Ay	30	Ajans Faaliyet Raporu, Program Kuralları, Yararlanıcı Sözleşmeleri
	İmalat Sanayinde Kadın İstihdamını Teşvik Eden Etkinlik Sayısı	Sonuç	Adet	10	Proje Uygulama Bilgileri
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayine Yönelik Uygulanan Destek Programı Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları, İç Yazışmalar
	Uygulanan Proje Sayısı	Çıktı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu, Program Uygulama /Kapanış Raporu
	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	27	Proje Ekip Listeleri, KAYS
	Yararlanan/Fayda Gören Kişi Sayısı	Çıktı	Adet	50	Proje Ekip Listeleri, KAYS
TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri	Düzenlenen Faaliyet Sayısı	Çıktı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
	Eğitim Gün Sayısı	Çıktı	Adet	8	Eğitim Katılımcı Listeleri, Hizmet Alım Sözleşmeleri, Ajans Faaliyet Raporu
	İmalat Sanayinde Kadın İstihdamını Teşvik Eden Etkinlik Sayısı	Sonuç	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Kanalları
	SOP Özel Amaçları Kapsamında İş Birliği Yapılan Paydaş Sayısı	Sonuç	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu, Toplantı Kayıtları, Protokoller
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayinde Harekete Geçirilen Yatırım Miktarı	Sonuç	Milyon TL	25	TÜBİTAK verileri
	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	33	Eğitim Katılımcı Listeleri, Ajans Faaliyet Raporu

Faaliyetin Adı	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
	Yararlanan/Fayda Gören Kişi Sayısı	Çıktı	Adet	60	Eğitim Katılımcı Listeleri, Ajans Faaliyet Raporu
TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Çıktı	Adet	5	Eğitim Katılımcı Listeleri, Hizmet Alım Sözleşmeleri, Ajans Faaliyet Raporu
	Eğitim Gün Sayısı	Çıktı	Adet	10	Eğitim Katılımcı Listeleri, Hizmet Alım Sözleşmeleri, Ajans Faaliyet Raporu
	İmalat Sanayinde Kadın İstihdamını Teşvik Eden Etkinlik Sayısı	Sonuç	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Kanalları
	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	130	Eğitim Katılımcı Listeleri, Ajans Faaliyet Raporu
	Yararlanan/Fayda Gören Kişi Sayısı	Çıktı	Adet	250	Eğitim Katılımcı Listeleri, Ajans Faaliyet Raporu
Gıda Sektörü Odaklı TR72 Bölgesi Değer Zinciri Analizi Çalışmaları	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
Üreten Şehirler Programı Uygulama Dönemi Çalışmaları	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu, Muayene Kabul Formları
	SOP Özel Amaçları Kapsamında İş Birliği Yapılan Paydaş Sayısı	Sonuç	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu, Toplantı Kayıtları, Protokoller
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayine Yönelik Uygulanan Destek Programı Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Resmi Yazışmalar, KAYS
	Uygulanan Proje Sayısı	Çıktı	Adet	9	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
TR72 İmalat Sanayi Teknik Destek Programı	Proje Uygulama Süresi	Çıktı	Ay	120	Ajans Faaliyet Raporu, Program Kuralları, Yararlanıcı Sözleşmeleri
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayine Yönelik Uygulanan Destek Programı Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Resmi Yazışmalar, KAYS
	Yıl Sonuna Kadar Uygulaması Başlatılan Proje Sayısı	Çıktı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	225	Proje Ekip Listeleri
	Yararlanan/Fayda Gören Kişi Sayısı	Çıktı	Adet	500	Proje Ekip Listeleri
	Destek Almaya Hak Kazanan Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	20	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
	TR72 İmalat Sanayi Fizibilite Destek Programı	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	6

Faaliyetin Adı	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayine Yönelik Uygulanan Destek Programı Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Resmi Yazışmalar, KAYS
	Uygulanan Proje Sayısı	Çıktı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
Mesleki Eğitim Proje Teklif Çağrısı Etki Analizi Çalışması	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
Bölge İmalat Sanayinde AR-GE ve Tasarım Merkezi Sayısını Artırma Faaliyetleri	Düzenlenen Faaliyet Sayısı	Çıktı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
	Odaklanılan İşletme Sayısı	Çıktı	Adet	100	Ajans Faaliyet Raporu
Dış Ticaret İstihbarat ve Pazar Analizi Danışmanlığı	Danışmanlık Gün Sayısı	Çıktı	Gün	20	Ajans Faaliyet Raporu
	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu
İmalat Sanayine Yönelik Merkezi Hibe Programlarının Tanıtımı	Düzenlenen Faaliyet Sayısı	Çıktı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Hesapları
	SOP Özel Amaçları Kapsamında İş Birliği Yapılan Paydaş Sayısı	Sonuç	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu, Toplantı Kayıtları, Protokoller
Bakanlık Bünyesindeki Süreli Yayınlar İçin Araştırma Yazıları Hazırlanması	Hazırlanan/Güncellenen Rapor/Yazı Sayısı	Çıktı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu, İlgili Yayınlar
TR72 Verimlilik ve Rekabetçilik Mali Destek Programı	Destek Almaya Hak Kazanan İşletme Sayısı	Çıktı	Adet	20	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayinde Oluşturulacak Yatırım Değeri	Sonuç	Milyon TL	35	KAYS
	Uygulamaya Geçen Projelerde Yerli Makine Kullanım Oranı	Çıktı	Yüzde	25	KAYS
Yeşil Dönüşüm Danışmanlığı Teknik Destek Programı	Danışmanlık Süresi	Çıktı	Ay	42	Ajans Faaliyet Raporu, Program Kuralları, Yararlanıcı Sözleşmeleri
	TR72 Bölgesi İmalat Sanayine Yönelik Uygulanan Destek Programı Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Resmi Yazışmalar, KAYS
	Yıl Sonuna Kadar Uygulaması Başlatılan Proje Sayısı	Çıktı	Adet	9	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	15	Proje Ekip Listeleri, KAYS
	Yararlanan/Fayda Gören Kişi Sayısı	Çıktı	Adet	35	Proje Ekip Listeleri, KAYS

Faaliyetin Adı	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
	Destek Almaya Hak Kazanan İşletme Sayısı	Çıktı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu, KAYS, Proje Sözleşmeleri
Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi için Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları	Yararlanan/Fayda Gören Kadın Sayısı	Çıktı	Adet	10	Eğitim Katılımcı Listeleri, Hizmet Alım Sözleşmeleri, Ajans Faaliyet Raporu
	İmalat Sanayinde Kadın İstihdamını Teşvik Eden Etkinlik Sayısı	Sonuç	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu, Ajans Web Sitesi ve Resmi Sosyal Medya Kanalları

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

(1) Gıda Sektörü Odaklı TR72 Bölgesi Değer Zinciri Analizi Çalışmaları

Bu kapsamda TR72 Bölgesi imalat sanayini geliştirmeye yönelik olarak, gıda endüstrisinde endüstriyel simbiyoz olanaklarını ortaya çıkarmak ve bölgemizdeki gıda imalatçılarının daha katma değerli üretim yapmalarının önünü açacak hedefeler belirlemek için değer zinciri analizi çalışmaları yapılacaktır. Bölge özelinde yapılacak bu çalışmalar için hizmet alımı yapılması planlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Gıda Sektörü Odaklı TR72 Bölgesi Değer Zinciri Analizi Çalışmaları	1.500.000,00

(2) Mesleki Eğitim Proje Teklif Çağrısı Etki Analizi Çalışması

2019 yılında ilan edilen ve 2020-2022 döneminde uygulanan Mesleki Eğitim Mali Destek Programı'na yönelik etki analizi çalışması yapılarak raporlanacaktır. Rapor Ajans uzmanları tarafından hazırlanacak olup; toplantı giderleri, rapor tasarım bedeli vb. olası masraflar için 10.000 TL harcama öngörülmüştür.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Mesleki Eğitim Proje Teklif Çağrısı Etki Analizi Çalışması	30.000,00

(3) Bakanlık Bünyesindeki Süreli Yayınlar İçin Araştırma Yazıları Hazırlanması

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde yayınlanan Anahtar, Bölgesel Kalkınma gibi dergiler ile KAGM koordinasyonundaki yatirimadestek.gov.tr, kalkinmakutuphanesi.gov.tr gibi sitelerde yayınlanmak üzere, imalat sanayi ile ilişkili araştırma yazıları hazırlanacaktır.

ii. İş Birliği ve Koordinasyon

(1) Bölge İmalat Sanayi İle İlişkili Paydaşlarla Verimlilik, Dijitalleşme ve Yeşil Dönüşüm Temalı Faaliyetlerin Yapılması, İlgili Çalışmaların Desteklenmesi. Türkiye Yeşil Sanayi Projesi (TGİP)'nin TR72 Bölgesi'nde Etkin Uygulanması Çalışmaları

Bu kapsamda TR72 Bölgesi'nde imalat sanayinin gelişmiş olduğu ilçeler de dikkate alınarak yeşil dönüşüm, verimlilik ve dijitalleşme temalı bilgilendirme etkinlikleri yapılacaktır. Bununla birlikte, TR72 Bölgesi'nde TGİP'ne başvuruların artırılması için proje hazırlama eğitimleri, bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır. Bu faaliyetlerdeki ulaşım masrafları, konaklama bedelleri, eğitmen ücretleri, kırtasiye ve ikram giderleri için harcama yapılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Yeşil Dönüşüm Bilgilendirme Etkinliği Verimlilik ve Dijitalleşme Lobi Faaliyetleri	275.000,00

(2) TR72 İmalat Sanayi İşletmelerinde Sürdürülebilirlik Stratejisi Yönetim Danışmanlığı Programı Teknik Destek Programı

Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan ve farklı gelişmişlik seviyesindeki ülkeler için geçerli 17 evrensel hedeften oluşan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde iş dünyasına da çeşitli görevler düşmektedir. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarının iş dünyasına sunduğu fırsatlar yeni iş alanları, kurumsal sürdürülebilirliğin değerini artırmak, piyasaların dengeli olması, paydaş işbirliklerinin kuvvetlenmesi ve dil/amaç ortaklığı olarak tanımlanabilir. Diğer yandan ülkemizde Bakanlık ve yerel otoriteler nezdinde yapılan planlarda sürdürülebilir kalkınma amaçlarına atıflarda bulunulmakta ve tüm faaliyetler bu amaçlarla ilişkilendirilmektedir. Bu durum içerisinde, imalat sanayindeki işletmelerin de sürdürülebilir kalkınma amaçlarına göre revize olmaları gerekli görülmektedir. İşletmelerde bu tarz bir dönüşümün gerçekleşmesi, TR72 Bölgesi'nde sürdürülebilirliği öne çıkaran örnek mahiyetinde KOBİ'lerin oluşması için yönetim danışmanlığı programının uygulanması planlanmaktadır. Söz konusu yönetim danışmanlığı teknik destek programı usullerine göre uygulanacaktır. Her bir proje için azami 150.000 TL danışmanlık ücreti planlanmakta olup, 10 projeye destek verilmesi hedeflenmektedir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	TR72 İmalat Sanayi İşletmelerinde Sürdürülebilirlik Stratejisi Yönetim Danışmanlığı Programı Teknik Destek Programı	1.500.000,00

(3) TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri

TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinin TÜBİTAK sanayi desteklerine başvurması ve yararlanması için bilgilendirme ve proje yazma eğitimi içeren etkinlikler düzenlenecektir. Bu etkinliklerde eğitmen olarak görev alması planlanan TÜBİTAK uzmanlarının konaklama ve ulaşım giderleri, 3 ilde verilecek eğitimler için kırtasiye ve ikram giderleri ve öngörülemeyen olası diğer kalemler için harcama yapılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri	450.000,00

(4) TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı

LinkedIn'in Global Yeşil Yetenekler Raporu'na göre, yeşil yeteneklere sahip çalışan arayışı her yıl artış göstermektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün sektör beklentilerine göre, yeni iklim politikaları ve taahhütler nedeniyle önümüzdeki yıllarda küresel olarak 24 milyon yeşil yakalı çalışan ihtiyacı oluşacaktır. Yeşil dönüşüm, temiz üretim, karbon ayak izi gibi konular; TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmeleri için büyük önem arz etmektedir. Çevreye duyarlı üretim yapmak için fabrikalarda işçisinden yöneticisine tüm çalışanların aynı bilinçle hareket etmesi gerekmektedir. Bu nedenle TR72 imalat sanayi işletmeleri özelinde her görev grubundan seçilecek işletme çalışanlarına, işletmelerin istihdam potansiyelleri dikkate alınarak yeni mezun/iş arayan kesime yeşil yaka eğitimleri verilecektir. Eğitim sayısı, Bölge illerinin imalat sanayi yoğunlukları dikkate alınarak ayarlanacaktır. Eğitim hizmet alımı, eğitim salonlarındaki ikram, kırtasiye gibi maliyetlere bağlı olarak bütçe kullanılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı	600.000,00

(5) Bölge İmalat Sanayinde AR-GE ve Tasarım Merkezi Sayısını Artırma Faaliyetleri

2024-2026 İmalat SOP amaçlarıyla ilişkili olup bölge imalat sanayi işletmelerinde Ar-Ge ve tasarım merkezi kurulumunu teşvik edici tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri, ziyaretler düzenlenecektir. Girişimci Bilgi Sistemi verilerine göre TR72 Bölgesi'nde 20 AR-Ge ve 5 tasarım merkezi bulunmaktadır.

İl Adı	Sektör	Ar-Ge Merkezi Sayısı	Tasarım Merkezi Sayısı	Ar-Ge Merkezi Personel Sayısı	Tasarım Merkezi Personel Sayısı	Ar-Ge Merkezi Tescil Sayısı	Tasarım Merkezi Tescil Sayısı	Ar-Ge Merkezi Proje Sayısı	Tasarım Merkezi Proje Sayısı
Kayseri	Toplamlar	15	4	468	71	1293	308	919	57
	Elektronik		1		14		3		4
	Enerji	1		23		12		21	

İl Adı	Sektör	Ar-Ge Merkezi Sayısı	Tasarım Merkezi Sayısı	Ar-Ge Merkezi Personel Sayısı	Tasarım Merkezi Personel Sayısı	Ar-Ge Merkezi Tescil Sayısı	Tasarım Merkezi Tescil Sayısı	Ar-Ge Merkezi Proje Sayısı	Tasarım Merkezi Proje Sayısı
	Gıda Sanayi	1		30		9		94	
	Makine ve Teçhizat İmalatı	3		95		40		172	
	Mobilya	4	3	178	57	1014	305	409	53
	Savunma Sanayi	2		46		27		57	
	Seramik ve Refrakter	1		19		87		44	
	Tekstil	2		47		95		98	
	Ulaştırma ve Lojistik	1		30		9		24	
Sivas	Toplamlar	4	1	166	34	108	0	776	18
	Elektronik		1		11				11
	Medikal	1		27		87		103	
	Otomotiv Yan Sanayi	1		77		20		648	
	Savunma Sanayi	1		30	23			7	7
	Yazılım	1		32		1		18	
Yozgat	Toplamlar	1	0	18	0	1	0	19	0
	Tekstil	1		18		1		19	
TR72 Bölgesi Toplamlar		20	5	652	105	1402	308	1714	75

Bölge imalat sanayi üretiminin katma değerini artırmak için tasarım ve Ar-Ge kültürünün geliştirilmesi gerektiği, Ajans tarafından hazırlanan değer zinciri analizi çalışmalarında da belirtilmektedir. Bu bağlamda imalat sanayini temsil eden meslek odaları, organize sanayi bölgeleri gibi paydaşlarla birlikte etkinlikler düzenlenmesi planlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölge İmalat Sanayinde AR-GE ve Tasarım Merkezi Sayısını Artırma Faaliyetleri	200.000,00

iii. Kapasite Geliştirme

(1) Dış Ticaret İstihbarat ve Pazar Analizi Danışmanlığı

TR72 Bölgesi illerindeki imalat sanayi işletmelerinin dış pazarlarla ilgili bilgi sahibi olması, yeni ürüne geçiş aşamasında pazar analizlerinin yapılması önem arz etmektedir. Hali hazırda diğer Ajanslardan ve Kayseri OSB’de 2024 yılına kadar faaliyet gösteren dış ticaret istihbarat merkezinden talep edilen bu çalışmaların Ajans bünyesinde yapılması için yatırım destek ofisleri ve imalat SOP uzmanlarının eğitim alması sağlanacak, sonrasında ise Bölge’de en az 12 firmaya danışmanlık verilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Dış Ticaret İstihbarat ve Pazar Analizi Danışmanlığı	250.000,00

(2) Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi İçin Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları

TR72 Bölgesi’nde yer alan, Savunma Sanayi Başkanlığı ve TSKGV’nin ortak olduğu şirketler başta olmak üzere savunma ve havacılık sanayinde faaliyet gösteren şirketlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli mavi yaka çalışan özellikleri tespit edilerek; bu özelliklerin kazanımı için eğitim programları düzenlenecektir. Özellikle havacılık sanayinde üretilen ürünlerin çok dar toleranslarda ve yüksek kalitede üretildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu sektörün ihtiyaç duyduğu çalışanların belli temel eğitim donanımlarına sahip olması gerektiği değerlendirilmektedir.

Söz konusu eğitimler için hedef kitle, 15-34 yaş aralığındaki gençler olacaktır. Savunma ve havacılık sanayine yönelik mavi yaka eğitimlerini alan gençlerin bölgede faaliyet gösteren ilgili şirketlerde istihdamı sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi İçin Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları	500.000,00

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

(1) İmalat Sanayine Yönelik Merkezi Hibe Programlarının Tanıtımı

Başta Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olmak üzere, ilgili ve bağlı kuruluşları tarafından yürütülen ve imalat sanayine yönelik olan destek programlarının Bölge imalat sanayi paydaşlarına tanıtılması, teknik yardım sağlanması amaçlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	İmalat Sanayine Yönelik Merkezi Hibe Programlarının Tanıtımı	50.000,00

v. Ajans Destekleri

(1) Üreten Şehirler Programı Uygulama Dönemi Çalışmaları

Üreten Şehirler Teknik Destek Programı kapsamında uygulanan 20 projeden 8 tanesinin proje uygulama dönemi 2025 yılı içerisinde bitmektedir. Bu bağlamda ilgili projelerin danışmanlık raporları onaylanacak, kapanış toplantıları yapılacaktır. Üreten Şehirler 2024 Programı kapsamında desteklenmeye hak kazanan “Kayseri'den Maviye; Et ve Su Ürünleri Analiz Süreçleri Gelişiyor” projesinin de sözleşmesi imzalanarak 2025-2026 yılları boyunca uygulanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Devam Eden Üreten Şehirler Teknik Destek Programı	1.600.000,00
Ajans Destekleri	” Kayseri'den Maviye; Et ve Su Ürünleri Analiz Süreçleri Gelişiyor” Projesi	5.668.971,00

(2) TR72 İmalat Sanayi Teknik Destek Programı

2024 yılında ilan edilen ve destek almaya hak kazanan projeler ile sözleşme imzalanan programın uygulama süreçleri 2025 yılında da yürütülecektir. TR72 imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler, onları temsil eden meslek odaları/STK statüsündeki kuruluşlar ile TR72 imalat sanayi ekosisteminin diğer paydaşlarına yönelik olarak; 2024-2026 imalat sanayi sonuç odaklı programının özel amaçları ile bağdaşık öncelikleri olan bir teknik destek programı yürütülecektir. Proje başı azami 200.000 TL destek ile toplam 20 projenin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	TR72 İmalat Sanayi Teknik Destek Programı	5.000.000,00

(3) TR72 İmalat Sanayi Fizibilite Destek Programı

TR72 imalat sanayini geliştirecek, 2024-2026 imalat sanayi sonuç odaklı programının özel amaçlarına hizmet edecek yatırım olanaklarının araştırılması ve yapılabiliğinin ölçülmesi amacıyla fizibilite destek programı yürütülecektir. Proje başı azami 500.000 TL destek ile, toplam 9 projenin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	TR72 İmalat Sanayi Fizibilite Destek Programı	6.000.000,00

(4) TR72 Verimlilik ve Rekabetçilik Mali Destek Programı

TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren imalatçı işletmelere yönelik olarak tasarlanan programda Türkiye Yeşil Sanayi Projesi, STB Yeşil Dönüşüm Destek Programı ve Dijitalleşme Programı gibi programlardan farklı olarak süreç verimliliği ve rekabetçilik seviyesini yükseltme amaçlı yatırımlara destek verilecektir. Program tasarımında Bölge Planı, sonuç odaklı program, Ajans imalat sanayi sektörel raporları ve değer zinciri analizi çalışmalarından yararlanılacak; rekabetçilik seviyesi yüksek, üç yıldız analizine göre öne çıkan kümelenmelerde bulunan sektörlerle avantaj sağlayıcı puanlama sistemi oluşturulacaktır. Başvuru sahibi işletmelerden proje başvurularıyla bağlantılı olarak sorunları izah eden bir saha analiz raporu istenecektir. Bu raporlar hem proje değerlendirmelerinde avantaj sağlayacak hem de Bakanlık ve bağlı/ilgili kurumları tarafından ilan edilen diğer desteklerle ilgili kapsamlar daha kolay tespit edilecektir. Devreye alınacak destek programında hibrit bir destek modeli uygulanarak; proje bütçelerinin %20'sinin mali destek ile geri kalan kısmının ise düşük katkı payı sağlayan bir banka yoluyla ve katkı payının belli bir oranını karşılayarak desteklenmesi planlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	TR72 Verimlilik ve Rekabetçilik Mali Destek Programı	10.000.000,00

(5) Yeşil Dönüşüm Danışmanlığı Teknik Destek Programı

Ajansın uyguladığı Üreten Şehirler Teknik Destek Programı ile Kayseri imalat sanayinde 20 işletmeye yeşil dönüşüm danışmanlığı verilmektedir. Söz konusu projelerin uygulanma safhasında edinilen tecrübelerden, hazırlanan danışmanlık raporlarının firmalarda büyük bir farkındalık uyandırdığı ve başta Türkiye Yeşil Sanayi Projesi ve STB Yeşil Dönüşüm Desteği olmak üzere birçok hibe programına başvuru yapmak için bir mevcut durum analizi hüviyetinde olduğu değerlendirilmektedir. Üreten Şehirler Programı kapsamında olmayan diğer TR72 illeri olan Sivas ve Yozgat'taki imalat sanayi firmaları için de bu danışmanlık hizmetinin sağlanması, bölge imalat sanayinde önemli bir etki oluşturacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Yeşil Dönüşüm Danışmanlığı Teknik Destek Programı	6.000.000,00

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi tarafından yönetilecektir.

Ajans destek programları projeleri, Ajans proje uygulama sistematiği içerisinde yürütülecektir. Hibe programlarının oluşturulması ve başvuru alma, ön inceleme, ön izleme ve değerlendirme süreçleri de birim içerisinde gerçekleştirilecektir.

Tablo 11. Program Süresi ve Zaman Planlaması- İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Tür	2025											
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
i. Araştırma, Analiz ve Programlama																	
Gıda Sektörü Odaklı TR72 Bölgesi Değer Zinciri Analizi Çalışmaları	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB	KKTB	TR72 Bölgesi İmalat Sanayi İşletmeleri ve Meslek Odaları	Rapor		x	x	x	x			x	x	x	x	x
Mesleki Eğitim Proje Teklif Çağrısı Etki Analizi Çalışması	Özel Amaç 2	İSDB	-	TR72 Bölgesi Mesleki Eğitim Kurumları (Program kapsamında proje yürüten 17 kurum)	Rapor					x	x	x		x	x	x	
Bakanlık Bünyesindeki Süreli Yayınlar İçin Araştırma Yazıları Hazırlanması	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB	-	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Araştırma/Rapor					x			x		x	x	
ii. İş Birliği ve Koordinasyon																	
Bölgede Verimlilik, Dijitalleşme ve Yeşil Dönüşüm Temalı Faaliyetlerin Yapılması, Desteklenmesi	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB	Tüm YDO	Bölge, OSB Müdürlükleri, İmalat Sanayi İşletmeleri	Etkinlik				x	x	x	x	x	x	x	x	x

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Tür	2025												
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
TR72 İmalat Sanayi İşletmelerinde Sürdürülebilirlik Stratejisi Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı	Özel Amaç 1	İSDB		Bölge, OSB Müdürlükleri, İmalat Sanayi İşletmeleri	Program							x	x	x	x	x	x	x
TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB	YDO'lar	TR72 Bölgesi İmalat Sanayi İşletmeleri	Etkinlik			x	x	x	x	x						
TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı	Özel Amaç 1	İSDB		Abdullah Gül Üniversitesi, Model Fabrika, TR72 İmalat Sanayi	Etkinlik				x	x				x	x	x		
Bölge İmalat Sanayinde AR-GE ve Tasarım Merkezi Sayısını Artırma Faaliyetleri	Özel Amaç 3	İSDB	YDO'lar	TR72 Bölgesi İmalat Sanayi Paydaşları	Etkinlik			x	x					x	x	x	x	
iii. Kapasite Geliştirme																		
Dış Ticaret İstihbarat ve Pazar Analizi Danışmanlığı	Özel Amaç 1, 2, 3	YDO'lar	İSDB	TR72 Bölgesi İmalat Sanayi Paydaşları	Program				x	x	x	x	x	x	x	x		
Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi İçin Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB		Savunma ve Havacılık Sanayinde Faaliyet Gösteren Bölge Firmaları, OSB'ler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Mesleki Eğitim Kurumları	Program			x	x	x				x	x	x		

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Tür	2025																				
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12									
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek																										
İmalat Sanayine Yönelik Merkezi Hibe Programlarının Tanıtımı	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB	YDO'lar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Etkinlik			x	x	x			x	x	x											
v. Ajans Destekleri																										
Üreten Şehirler Programı Uygulama Dönemi Çalışmaları	Özel Amaç 1	İSDB		Kayseri İmalat Sanayinde Faaliyet Gösteren 20 İşletme	Program	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								
TR72 İmalat Sanayi Teknik Destek Programı	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB		TR72 Bölgesi İmalat Sanayi Paydaşları	Program	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
TR72 İmalat Sanayi Fizibilite Destek Programı	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB		TR72 Bölgesi İmalat Sanayi Paydaşları	Program								x	x	x	x	x	x								
TR72 Verimlilik ve Rekabetçilik Mali Destek Programı	Özel Amaç 1, 2, 3	İSDB		TR72 Bölgesi İmalat Sanayi İşletmeleri	Program				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								
Yeşil Dönüşüm Danışmanlığı Teknik Destek Programı	Özel Amaç 1	İSDB		Sivas ve Yozgat'taki İmalat Sanayi İşletmeleri	Program	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								

f. İzleme ve Değerlendirme

İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi tarafından yönetilecektir.

ORAN, Bölge Planı'nda belirtilmiş olan ana amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak ve hazırlanmış olduğu çalışma programının en iyi seviyede gerçekleşmesini sağlayabilmek adına; faaliyetlerin kurallara uygun yürümesini sağlamak, süreç içerisinde oluşacak riskleri tespit etmek ve bu risklere yönelik düzeltici ve önleyici tedbirleri oluşturarak uygulamaya koymak amacıyla programın sonuçlarını izleme, değerlendirme, koordinasyon ve raporlama faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Bu süreç aşağıdaki ana faaliyetleri kapsamaktadır;

- Belirtilmiş olan performans kriterlerine yönelik sistematik bilgi ve verilerin toplanması
- Toplanan bilgi ve verilerin analizi ile belirlenen hedeflere yönelik gelişme ve risklerin tespit edilmesi
- Analiz sonuçlarınının 3 ya da 6 aylık dönemler halinde Genel Sekretere raporlanması

Belirlenmiş olan performans kriterleri esas alınacaktır. Bu kriterlerin takibi için toplanacak bilgi ve verilerin içeriği, hangi yöntemler ya da kurumlardan tedarik edileceği gibi konular izlenecek uygulamanın performans göstergeleri ile ilgili bölümünde tanımlanmıştır.

Değerlendirme sürecinde ise izlenecek uygulamanın ilgililiği, etkinliği ve sürdürülebilirliği gibi sorulara cevap aranacaktır. Ayrıca uygulama aşamasında karşılaşılan problemler ve hedeflere ulaşılmasına yönelik riskler tespit edilerek ilgili birimler ile paylaşılacaktır.

2.3 Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi

a. Amaç

Bölgede mevcut turizm değerlerinin geliştirilmesi, turizmin çeşitlendirilmesi, sürdürülebilir turizmin desteklenmesi ve bölge illeri turizm insan kaynağı kapasitesi ve kalitesi geliştirilerek turizmde rekabet gücünün artırılmasıdır.

Özel amaçlar ise;

- Sürdürülebilir turizmin bölgede geliştirilmesi
- Turizme yönelik insan kaynakları kapasitenin artırılması
- Kış turizmi altyapı imkânlarının iyileştirilmesi ve kış turizmi odaklı tesisler için turizmi 12 aya yayılmasıdır.
- Sağlık turizmi ve termal turizm altyapısının geliştirilmesi ve tanıtımının yapılması

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Türkiye’de turizm sektöründe sürdürülebilirliğin sağlanması ve mevsimsellik sorununun çözümü için alternatif turizm alanlarının geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Alternatif turizm, kıyı turizmi dışındaki turizm faaliyetlerini kapsamaktadır. Turizmin çeşitlendirilmesi ihtiyacı, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı 2007-2013 kapsamında ortaya konmuş ve alternatif turizmin desteklenmesi hedeflenmiştir. Stratejide söz konusu hedef doğrultusunda alternatif turizm türlerinden sağlık ve termal turizm, kış sporları dağ ve doğa turizmi, deniz, kırsal ve eko-turizm, yayla turizmi, kongre ve fuar turizminin öncelikli olarak geliştirilmesi öngörülmüştür. Bununla birlikte ülkemizin sağlık, termal, yayla, kış ve dağ sporları ve kültürel potansiyelinin birbiriyle entegrasyonu sayesinde alternatif varış noktaları ve güzergâhların oluşturulması hedeflenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanmakta olan Türkiye Turizm Master Planında ise sürdürülebilir turizm ve turizm sektörü insan kaynakları kapasite ve kalitesi önem arz etmektedir.

On İkinci Ulusal Kalkınma Planı’nda, turizm sektörünün amacı; değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması olarak belirtilmektedir.

Türkiye Turizm Stratejisi (2023)’te ülkemizin turizm sektörü vizyonu “Sürdürülebilir turizm yaklaşımının benimsenerek istihdamın artırılmasında ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması ve Türkiye'nin uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesinin sağlanmasıdır.” olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere sahip bir alanı kapsayan TR72 Bölgesi kış turizmi, yüksek irtifa kamp olanakları, spor turizmi, kuş gözlemciliği, balon turizmi, termal turizm, sağlık turizmi ve kırsal turizme yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için büyük bir potansiyel taşımaktadır. Kültür

ve Turizm Bakanlığının verilerine göre Türkiye’de 29 kış turizm merkezi bulunmaktadır. Bunlardan aktif olanların sayısı dokuz, bir kısmı aktif olanların sayısı ise yedi iken diğerleri plan aşamasındadır. Bunların ikisi TR72 Bölgesi’nde yer almaktadır.

Erciyes Kayak Merkezi, Kayseri il merkezine 25 km uzaklıkta Erciyes Dağı üzerinde yer almaktadır. Merkezdeki 23.750 metre hat uzunluğundaki teleferik sisteminin taşıma kapasitesi 26.750 kişi/saattir. Merkezdeki otellerin yatak kapasitesi ise 2023 ılı itibari ile yaklaşık 1.500 dür. İnşaat aşamasındaki yatırımların tamamlanması ile 3.000’e ulaşacaktır. Ayrıca kayak merkezi şehre çok yakın olduğundan şehrin konaklama olanaklarından da yararlanmak mümkündür.

Erciyes Kayak Merkezi’nin toplam pistlerinin uzunluğu 112 km’yi bulmakta ve bu pistlerin %36’sı Mavi-Kolay (%15-35 derece eğim), %42’si Kırmızı-Orta Zor (%35-60 derece eğim), %22’si Siyah-Zor (%60 ve fazlası eğim) pistlerden oluşmaktadır. Pistler 2.100-3.345 metre başlangıç ve bitiş rakımları arasında yer almaktadır. Önemli bir unsur ise pistlerin birbirine bağlı olması ve aralıksız kayak yapma imkanı sunmasıdır.

Yıldız Dağı, 26.07.2010 tarih ve 27653 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Yıldız Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi olarak ilan edilmiştir.

Spor turizmi kapsamında dağ bölgelerine yeni otel yatırımı çekebilmek için «off-season» süresince doluluk oranlarının düşük kalmaması gerekmektedir. Sporcuların müsabaka ve maçlar öncesinde alyuvarlarındaki oksijen depolama kapasitesini arttırmak zorunda olmaları, yüksek irtifa kampını zorunlu kılmaktadır. Dünya spor bilimi, en ideal yüksek irtifa eğitim kamplarının en az 21 gün konaklama ile 2.200 metrede yapılacağını ortaya koymaktadır. Dünyada bu kamp olanaklarının şartlarını taşıyan İtalya’daki Livigno Dağ bölgesine baktığımızda, en yakın havalimanına arabayla 3,5 saat uzaklıkta ve gecelik konaklama bedellerinin göreceli olarak çok yüksek olduğu düşünüldüğünde, Erciyes Dağ bölgesinin daha ucuza ve şehre 20 dk. mesafede olması rekabetçiliği arttıran bir gösterge sunmaktadır. Ayrıca Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından Hacılar Kapı’da iki adet futbol sahası inşa edilmiş ve işletmesi özel bir firmaya verilmiştir.

TR72 Bölgesi’nin öne çıkan turizm potansiyellerinden biri de jeotermal kaynaklarıdır. Yozgat ili jeotermal kaynakları Orta Anadolu termal kaynakları olarak gruplandırılmış ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Termal Turizm Master Planı’nda termal turizm kent bölgeleri olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde Sivas, Amasya, Tokat, Erzincan ile birlikte ayrı bir termal gelişim alanı belirlenmiştir.

Sivas Sıcak Çermik kaplıca alanında 1.624 yatak kapasitesine sahip 5 adet termal otel, 10 adet prefabrik ünite ve Cumhuriyet Üniversitesi’ne ait 15 yatak kapasiteli Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi bulunmaktadır. Ayrıca yaz sezonunda çadır kent görünümünde olan kaplıca alanında 1200 adet kapasiteli çadır alanı bulunmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Turizm Master Planı kapsamında destinasyon planlama kriterlerine uygun olarak; “Akdağmadeni-Karadikmen Termal Turizm Merkezi”, “Boğazlıyan-Bahariye Termal Turizm Merkezi”, “Sarıkaya Termal Turizm Merkezi” ve “Sorgun Termal Turizm Merkezi”nin geliştirilmesi öngörülmüştür.

Sarıkaya ilçesinde antik dönemde “*Aquae Sarvenae*” veya “*Basilika Therma*” adıyla anılan ve Roma döneminde hamam olarak kullanılmış kalıntılar arasında tonozlu mekâna geçişi sağlayan kemer dizileri ile bunun üzerinde boğa ve yılanbaşı motifli süslemeler bulunmaktadır. Yozgat Valiliği, Sarıkaya Belediyesi ve Orta Anadolu Kalkınma Ajansı işbirliğinde Tarihi Roma Hamamı'nın termal tedavi uygulamaları ve tanıtımına yönelik; proje, sempozyum, çalıştay faaliyetleri yürütülmüştür.

Sağlık turizmi; kısaca bireylerin koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici hizmetler almak amacı ile yaşadıkları ülke dışında bir ülkeyi ziyaret etmeleri olup, uluslararası sağlık amaçlı hareketlilik potansiyelini kullanarak sağlık kuruluşlarının büyümesine imkân veren bir sektördür.

USHAŞ verilerine göre 2021 yılında tıbbi nedenlerle ülkemizi ziyaret edenlerin toplamı 642.444 kişi olmuş ve buradan elde edilen gelir 1.048.549.000 ABD doları tutarında gerçekleşmiştir.

Kayseri'nin Türkiye'deki en kapsamlı şehir hastanelerinden birini bünyesinde barındırması, mevcut kamu üniversite hastaneleri ve özel hastanelerin de varlığı dolayısıyla 2018 yılında başlayan sağlık turizmi konusundaki ilginin ve yabancı hastaların dikkatinin 2025 yılında da artarak devam edeceği öngörülmektedir. Türkiye'nin en büyük araştırma merkezi olan Erciyes Üniversitesi GENOM ve Kök Hücre Merkezi'nde yer alan erişkin ve çocuk kemik iliği, kemoterapi, radyoterapi, karaciğer, böbrek, kornea nakil merkezleri üniversitenin sağlık turizmi açısından potansiyelini göstermektedir. Yıllık yaklaşık 5.000 yabancı uyruklu hasta bölgede tedavi edilmektedir.

Türkiye Turizm Stratejisi'nde ayrıca turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri göz önüne alınarak yeni potansiyel alanlar oluşturmak amacıyla alternatif turizm olanakları ile ilgili planlama faaliyetleri sürdürülmesi amaçlanmaktadır. Alternatif turizm olanakları oluşturularak talebin artırılmasını sağlamak ve iç turizmi geliştirmek amacıyla sektörün mevsimsellik özelliğini değiştirmeye yönelik yasal-yönetmelik düzenlemeler yapılması, doğal, tarihi ve sosyal çevreyi koruyan ve sürdürülebilir kılan, karşılaştırmalı rekabet üstünlüğüne uygun turizm çeşitleri ön plana çıkarılacaktır.

Doğal, tarihi ve kültürel zenginliklere sahip bir alanı kapsayan TR72 Bölgesi kırsal turizme yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için büyük bir potansiyel taşımaktadır. Mevcut durumların tespit ve analizi neticesinde bölgenin turizm değerlerine yönelik geliştirme ve tanıtım faaliyetlerinin yapılması önem arz etmektedir. Belli bir döneme sıkışan iç turizmdeki mevsimselliğin kaldırılması, turizmin tüm sezona yayılması amaçlanmalıdır. Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlamayı temel kuruluş amacı sayan kalkınma ajansları için kırsal turizm çarpan etkisi yüksek bir araçtır. Kırsalda yer alan doğal, tarihi ve kültürel değerlerin kırsal turizm yelpazesinde bütüncül bir şekilde yer alması, kırsaldaki yöresel ürünlerin turizm faaliyetlerine entegrasyonu yerel ekonominin canlanması ve yeni istihdam alanlarının da oluşmasına katkı sağlayacak olması açısından oldukça önem arz etmektedir.

TR72 Bölgesinin mevcut turizm potansiyelini en üst ölçekte değerlendirebilmesi için yetkin insan kaynağına ihtiyacı bulunmaktadır. Genç işsiz kesimin teknik kapasitelerinin artırılarak turizm sektöründe rahatlıkla istihdam edilebilir hale gelmeleri önemli bir husustur. Dolayısıyla gençlerin istihdamına yönelik faaliyetler önemli görülmektedir. Bununla birlikte Ajans uzmanlarının alacağı ve dâhil oldukları uluslararası projeler kapsamında aldıkları eğitimler de bölgedeki turizm ve ilişkili sektör çalışanları ile KOBİ'ler açısından potansiyel olarak değerlendirilmektedir. Dijital içerik üretimi konusunda Turizm Destekleri konusunda Ajans uzmanlarının eğitilmesi ve Turizm Hizmetlerinin

Sunumu, Mutfak Sanatları, ön büro ve işletme yönetimi eğitimlerinin Bölge’de desteklenmesi ve PCM eğitimlerinin bölgede yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 12. Turizm SOP Sonuç/Çıktı Göstergeleri

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma Raporları	Araştırma raporu sayısı	Sonuç	Adet	3	Faaliyet Raporu
Ark Of Taste Citta Slow ve Best Tourism Villages	Turizmin tanıtımına ilişkin geliştirilen iş birliği sayısı	Çıktı	Adet	2	Faaliyet Raporu
Ark Of Taste Citta Slow ve Best Tourism Villages	Alınan Ark of Taste Belgesi Sayısı	Sonuç	Adet	4	Faaliyet Raporu
Ark Of Taste Citta Slow ve Best Tourism Villages	Best Tourism Village Sayısı	Sonuç	Adet	2	Faaliyet Raporu
Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı	Turizmin Tanıtımına İlişkin Geliştirilen İş Birliği Sayısı	Çıktı	Adet	3	Faaliyet Raporu
Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı	Bölge Turizm Değerlerini Tanıtım Görsel Materyal Sayısı	Sonuç	Adet	10	Faaliyet Raporu
Divriği Turizm İşbirliği Buluşması	Gerçekleştirilen İş Birliği Sayısı	Sonuç	Adet	5	Faaliyet Raporu
Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı	Gerçekleştirilen Tanıtım Turu Sayısı	Sonuç	Adet	3	Faaliyet Raporu
Turizm İşletmeleri Kapasite Geliştirme Programı	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Çıktı	Adet	5	Faaliyet Raporu
2025 Turizm Fizibilite Desteği	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Çıktı	Adet	1	KAYS Raporları
2025 Turizm Teknik Desteği	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Çıktı	Adet	2	KAYS Raporları
Kazankaya Kanyonu Turizm Rotası Güdümlü Projesi	Bölgeye Kazandırılan Turizm Rotası Sayısı	Sonuç	Adet	1	Faaliyet Raporu
Akdağmadeni Kırsal Turizm Güdümlü Projesi	Bölgeye Kazandırılan Turizm Rotası Sayısı	Sonuç	Adet	1	Faaliyet Raporu
2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme	Proje Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	150	KAYS Raporları

Finansman Desteği Programı					
2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı	Desteklenen Proje Sayısı	Çıktı	Adet	20	KAYS Raporları
2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı	Turist Sayısındaki Artış	Sonuç	Kişi	50.000	TÜİK İstatistikleri
TR72 Bölge ve Ajansın Tanıtımı	Ajans ve Bölgenin Aldığı Etkileşim Sayısı	Sonuç	Adet	50.000	Faaliyet Raporu
TR72 Bölge ve Ajansın Tanıtımı	Düzenlenen Video/ Fotoğraf Yarışması	Çıktı	Adet	1	Faaliyet Raporu
UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı için Başvuru	Yaratıcı Şehirler Ağı Başvuru Sayısı	Çıktı	Adet	1	Faaliyet Raporu
UNESCO "Öğrenen Şehirler Ağı" Üyelik Faaliyetleri	Gerçekleştirilen Faaliyet	Sonuç	Adet	1	Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

TR72 Bölgesinde turizm öğelerine yönelik mevcut durum ve ihtiyaç analizi yapılmaya devam edilecektir. 2025 yılında aşağıda belirtilen araştırma raporları hazırlanacaktır.

(1) Araştırma Raporlarının Hazırlanması

Gastronomi alanında temel çalışmalar gerçekleştirilecek ve Bölge gastronomi değerlerinin geliştirilmesi ve tanıtımına yönelik araştırma çalışmaları gerçekleştirilecektir. Ayrıca Ark of Taste çalışmaları başta olmak üzere Bölgeye yol gösterici nitelikte Slow Food İniyatifi araştırması da yapılacaktır. 2024 yılı programı kapsamında TR72 Butik Otel Konsept Önerileri TR72 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Raporu ve Sivas ve Yozgat Alternatif Turizm Rotaları hazırlanmış olup 2025 yılında ise aşağıda belirtilen araştırma raporları hazırlanacaktır. Kayseri Sağlık Turizmi Mevcut Durum Analizi Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi ile birlikte yürütülecektir.

- Yöresel Ürünlerin Fast Foodlaştırılması
- Slow Food TR72 Araştırması
- Kayseri Sağlık Turizmi Mevcut Durum Analizi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Yöresel Ürünlerin Fast Foodlaştırılması Slow Food TR72 Araştırması Kayseri Sağlık Turizmi Mevcut Durum Analizi	250.000,00

ii. İş Birliği ve Koordinasyon

(1) Ark Of Taste, Citta Slow ve Best Tourism Villages

The Ark of Taste, küresel Slow Food hareketi tarafından sürdürülen, nesli tükenmekte olan miras gıdaların uluslararası bir kataloğudur. Sürdürülebilir şekilde üretilen, benzersiz tadı olan ve ayrı bir ekolojik bölgenin parçası olan risk altındaki gıdaları korumak için tasarlanmıştır. Başvurular İtalya merkezli slow food company üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bölgemiz illerinde unutulmaya yüz tutmuş veya korunmaya alınması gerektiği değerlendirilen gastronomi ürünlerinin söz konusu kataloğa kaydedilmesi için çalışmalar yürütülecektir. Ajans, 2024 yılında Ajans The Ark of Taste ibaresi alabilecek ürünleri tespit ederek sorumluluk alanındaki her il için bir en az başvuru gerçekleştirilmeyi hedeflemektedir. Mayıs 2024 de Slow Food Kayseri topluluğu resmi olarak kurulmuştur. Bu topluluk kapsamında Üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel sektör temsilcileri koordinasyonu sağlamıştır. 2025 yılında ise yen, ürün başvuruları yanı sıra Coğrafi İşareti alınmış ürünlerinde yer alacağı İl bazında 3 tanıtım videosu (ayrıca ilgili videolardan shortlar ve kamu spotları) hazırlanacaktır. Bu kapsamda bölgemizden toplam 3 adet ürünün kataloğa dâhil edilmesi için danışmanlık hizmeti alınacaktır.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), Madrid'de her yıl düzenlenen Genel Kurul sırasında "Best Tourism Village" listesini açıklamaktadır. Geçen yıl toplam 174 köy 75 UNWTO Üye Ülkesi tarafından önerilmiş ve 44'ü Best Tourism Village olarak kabul edilmiştir. Ülkemizden de destinasyonları yer aldığı listelerde bölgemizden destinasyonların yer alması için 2024 yılında UNESCO Dünya Mirası listesinde yer alan Divriği Ulu Camii ve Şifahanesinin de ziyarete yeniden açılmasıyla turizm potansiyelinin arttığı Sivas Divriği ve Yozgat Aydıncık ilçeleri için Best Tourism Village başvurusu yapılmıştır. 2025 yılında da Bölge ilçelerinden Best Tourism Village potansiyeli olan Kayseri Yeşilhisar ilçesi ve Yozgat Akdağmadeni ilçesi için de Kültür Turizm İl Müdürlükleri ve Yerel Yönetimler koordine edilerek ilgili başvurular gerçekleştirilecektir. Başvurusu yapılan ilçelerden olumlu sonuç alınması durumunda düzenlenecek basın toplantısı ya da benzer organizasyonlarla tanıtımı yapılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Ark Of Taste, Citta Slow ve Best Tourism Villages	500.000,00

(2) Divriği Turizm İşbirliği Buluşması

ORAN, KUDAKA, Fırat Kalkınma Ajansı ve DAP Bölge Kalkınma İdaresi iş birliği ile yakın zamanda cittaslow ağına dahil olan Arapgir ve Kemaliye (Eğin) ile aynı turizm rotasında bulunan Divriği ilçesinin

hem rota anlamında hem de turizm tanıtımı anlamında bir araya getirilerek geliştirilmesi amacıyla bir iş birliği organizasyonu yapılacaktır. 2023 ve 2024 yıllarında da gerçekleştirilen buluşmalarda bölgenin önde gelen kamu, özel sektör temsilcileri bir araya gelerek 3 ilçenin işbirliği geliştirmesi konusunda görüşlerini sunmaktadır. Bir önceki yılın değerlendirmesinin de yapılacağı işbirliği buluşması yılın 3. -4. çeyreğinde gerçekleştirilecektir. Karavanpark, bisiklet, yürüyüş ve motosiklet rotası, trekking ve rafting imkanlarının değerlendirileceği ve tanıtılacağı toplantıya Ajanslar haricinde TURSAB, TGA, ilgili federasyon temsilcileri ve blogger'lar davet edilecektir. Toplantı sayesinde hem bölge tanıtımı ve işbirliği sağlanacak hem de alternatif turizm imkânlarının geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır.

Faaliyet, SOP'un Turizmin Tanıtımına İlişkin Geliştirilen İş Birliği Sayısı ve Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Kapsamında Kurulan İş Birliği Sayısı'na katkı sunacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Divriği Turizm İşbirliği Buluşması	200.000,00

(3) UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı için Başvuru

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı (Creative Cities Network), UNESCO tarafından 2004 yılında oluşturulmuş olup çeşitli bölgelerden, farklı gelir seviyeleri, kapasite ve nüfusa sahip şehirleri kreatif endüstriler alanında çalışmak üzere bir araya getiren bir girişimdir. Sivas'ın müzik envanterini belirlemek, ilgili aktörleri desteklemek, eğitim ve gelişim faaliyetleri yapmak adına UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı (Creative Cities Network) kapsamında 2017 ve 2021 yıllarında yapılan başvurular son aşamaya kadar başarıyla taşınmış ancak uluslararası finalde elenmiştir. 2025 yılında Sivas Belediyesi ile işbirliği içinde başvuru tekrar yapılacaktır.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na Sivas'ın "Müzik ve Âşık Veysel" temasıyla başvurusu için sağlanabilecek destekler arasında başvuru sürecinde teknik danışmanlık ve rehberlik, gerekli belgelerin hazırlanmasında uzman görüşleri, kapasite geliştirme eğitimleri ve atölye çalışmalarına destek sağlama yer almaktadır. Medya kampanyaları ve sosyal medya stratejileri geliştirilmesi ile projelerin tanıtımı, yerel ve uluslararası işbirlikleri ile ağ kurma faaliyetleri de destekler arasında olacaktır. Bu kapsamda, Kalkınma Ajansı, başvurunun daha güçlü ve etkili hazırlanmasını sağlayarak, Sivas'ın UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na katılma şansını artıracaktır.

Ayrıca Kayseri ilinin Yaratıcı Şehirler Ağı listelerine girebilmek için başvuru çalışmaları yapılmaktadır. Bu kapsamda başvuru yapan kurumlardan talep gelmesi durumunda geçmiş yıllarda olduğu gibi gerekli belgelerin hazırlanmasında destek sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı için Başvuru	100.000,00

(4) UNESCO "Öğrenen Şehirler Ağı" Üyelik Faaliyetleri

ORAN danışmanlığı ile yürütülen başvuru sürecinin sonucunda Yozgat, UNESCO Learning Cities Global Network'e dâhil olmuştur. ORAN, başvuru sürecini yürüten sorumlu kurum olarak, il genelinde yürütülen projelerin koordinasyonundan sorumludur ve düzenli dönemlik raporlar hazırlayarak UNESCO Learning Cities Ağı'na Yozgat'ın katkılarını aktarmayı sürdürecektir. Bu raporlar, şehrin öğrenme odaklı faaliyetlerinin değerlendirilmesini ve daha kapsamlı bir iş birliği için atılacak adımların planlanmasını içerecektir. ORAN, Yozgat'taki faaliyetleri UNESCO Öğrenen Şehirler Ağı'nın prensiplerine uygun olarak tanıtmayı, şehrin potansiyelini bu uluslararası platformda öne çıkarmaya devam edecektir.

Türkiye'deki diğer öğrenen şehirlerle yapılacak iş birliği kapsamında, şehirlerarasında iyi uygulama örneklerinin paylaşımı için tanıtım toplantıları ve saha ziyaretleri düzenlenecektir. Ayrıca, çeşitli çalıştay ve/veya toplantılar ile şehrin eğitim, inovasyon, dijital dönüşüm, gençlik ve toplumsal katılım gibi alanlarda çalışmalar yapılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	UNESCO "Öğrenen Şehirler Ağı" Üyelik Faaliyetleri	600.000,00

iii. Kapasite Geliştirme

(1) Turizm İşletmeleri Kapasite Geliştirme Programı

Turizm sektöründe faaliyet gösteren özellikle küçük ölçekteki işletmeler için gerek ihtiyaç duyduğu fon kaynaklarına ulaşmalarını kolaylaştırmak gerekse kurumsal altyapılarını güçlendirmek için, daha önce bu konuda çalışmış bir uzman personelin, kapasite geliştirme ve danışmanlık faaliyetlerine devam etmesi öngörülmektedir. Büyük işletmeler ve kamu kurumları talep etmesi durumunda o kurumlara da danışmanlık sağlanacaktır. 2024 yılında Yozgat ilinde talep gelmesi ile ilk toplantı da Yozgat Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü koordinasyonunda toplantılarla 2 firma belirlenerek kurumsal danışmanlık sağlanmıştır. 2025 yılında ise Kayseri ve Sivas illerinde STK'lar ile görüşülerek 3 turizm işletmesine kurumsal danışmanlık sağlanacaktır.

Kurumsallaşma ve Kurumsal Karne Danışmanlık Hizmeti: TR72'de faaliyet gösteren işletmelerin önemli problemlerinden biri kurumsallaşmadır. Kurumsallaşma kavramı Orta Anadolu'da yanlış anlaşılmaktadır. Aslında sadece görevler ayrımıyla bile problemin büyük bir kısmı çözüme kavuşmaktadır. Kurumsallaşma kavramının aile işletmeleri ile bir arada konuşulmaması da bu konuda bir ön yargının varlığını ortaya koymaktadır. Türkiye'de kurumsallaşmada örnek gösterilebilecek işletmelerin başında Koç ve Sabancı gibi aile işletmeleri gelmektedir. Bu konuda farkındalık sağlamak ve işletmelerin uluslararası kriterlere göre oluşturulacak bir ölçek ile kurumsal karne notu almaları sağlanacaktır. Bu çalışma birim uzmanları ile yapılacaktır. Fakat bir işletme için bu çalışma yapılırken bir defaya mahsus hizmet alımı yapılabilecektir.

Sürdürülebilir Turizm Danışmanlığı Hizmeti: TGA | T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı- Güvenli Turizm Programı - Sürdürülebilir Turizm Programı - Sürdürülebilir Turizm Programı Hakkında web adresinde yer alan kriterler TGA ve Kültür ve Turizm Bakanlığının önümüzdeki yıllarda tüm turizm işletmelerinden isteyecekleri belgeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda öncelikle işletmelerde farkındalık yaratacak bilgilendirme çalışmaları yapılacak ve Sürdürülebilir Turizm Sertifikası almak isteyen işletmelere ise bir kontrol yada yapılacaklar listesi gibi bir hizmet satın alınarak destek verilmesi planlanmaktadır.

Yine sürdürülebilir turizm altında enerji verimliliği konusu son derece önemli bir konu haline gelmiştir. Küçük önlemlerle orta ve uzun vadede elde edilecek tasarruf tekrar yatırım ve istihdam olarak bölgemize ve ülkemize geri dönecektir.

Diğer Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

- Enerji Verimliliği için Yenilenebilir Enerji Dönüşüm Hizmetleri

Bu danışmanlık hizmeti ile amaçlanan güneş, rüzgâr enerjisi ve ısı pompası kurulumu ile işletmelerin enerji kullanımını verimli hale getirilmesidir. Bunun için özellikle otel ve restoranların dönüşüm için fayda – maliyet analizi işletme sahipleri ile paylaşılacaktır. Bunu ajans hizmet alma yolu ile gerçekleştirecektir.

- Enerji Verimliliği Küçük Adımlar

Bu program ile işletmelerde enerji kullanımında israfın önlenmesi için personele ve yönetime somut öneriler sunulacaktır. Gün işiğinden yeterince faydalanmak gibi bazı küçük dokunuşlar yine orta ve uzun vadede ciddi tasarruflar sağlayabilecektir. Bu danışmanlık hizmeti için de satın alma yapılacaktır.

- Sosyal Medya İçerik Oluşturma Atölyesi ve Eğitim Programı

Faaliyet kapsamında takipçi sayısı 5 binin üzerinde olan 10 sosyal medya hesabı yöneticisi için kapsamlı bir teknik atölye çalışması düzenlenecektir. Bu atölye, geleneksel eğitimden farklı olarak, sahada mentorlar eşliğinde, doğrudan uygulamalı içerik oluşturma sürecine odaklanacaktır. Katılımcılar, sosyal medya stratejilerinin nasıl geliştirileceğini, etkili içerik oluşturma tekniklerini ve platformlar arası etkileşim stratejilerini pratik yaparak öğreneceklerdir. Etkinliğin 2025 yılının Haziran-Eylül döneminde gerçekleştirilmesi planlanmakta olup, özellikle kadın katılımcılara öncelik verilecektir. Bu sayede, katılımcıların sosyal medyada daha güçlü bir varlık göstermeleri ve içerik oluşturma becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir.

- Ekoturizm Farkındalık Eğitimleri

Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinden oluşan bölgemiz iklim ve yer şekilleri çeşitliliği bakımından ülkemizde ekoturizme uygun bölgelerinden birisidir. Ekoturizm, Kayseri, Sivas ve Yozgat illeri için sürdürülebilir kalkınma açısından önemli katkılar sağlayabilir. Bölge doğal güzellikleri, zengin kültürel mirası ve kırsal yapıları ile ekoturizm için büyük bir potansiyele sahiptir. Erciyes Dağı'nda dağcılık ve kış sporları, Yozgat'ta doğa yürüyüşleri ve yayla turizmi, Sivas'ta termal turizm ve balıkçılık gibi doğaya dayalı etkinlikler, bu illerde ekoturizmin temel taşlarını oluşturabilecektir. Ekoturizm faaliyetleri, ziyaretçilere doğal güzelliklerle etkileşim fırsatı sunarken, aynı zamanda bu değerlerin korunmasını teşvik eder.

Bu kapsamda bölgedeki yerel yönetimler, turizm işletmeleri ve sivil toplum kuruluşlarının bilgilendirilmesine yönelik eğitimler düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Turizm İşletmeleri Kapasite Geliştirme Programı	300.000,00

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

(1) Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı

Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımına Yönelik Görsel Materyallerin Üretilmesi, Sosyal Medyada Tanıtım Çalışmaları

Günümüz iletişim dünyasında en etkili tanıtım araçları videolardır. Bölgemizde yerel halkın dahi bilmediği birçok turistik değer bulunmaktadır. TR72 Bölgesi'nde turistik değerlerin tanıtımını maksadıyla nitelikli videolar ve fotoğraflar üretilecektir. 2023-2024 yılı içerisinde Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde farklı destinasyonlar için toplam 180 video hazırlanmıştır. 2023 yılında düzenlenen fotomaraton ve fotosafari formatındaki fotoğraf yarışmaları ile de hem bölge tanıtımı yapılmış hem de telifi Ajansa ait görsel tanıtım materyali sağlanmıştır. Bu oluşturulan gerek video gerekse fotoğraflar Ajans sosyal medya hesaplarında kullanılmasının yanı sıra TGA dahil talepleri doğrultusunda birçok paydaş kurum ile de paylaşılmıştır. (Ajans ve Bakanlık Logolu olarak) 2025 yılında da ihtiyaç halinde tasarruf tedbirleri elverdiği ölçüde video ve fotoğraf çekimleri hizmet alımı marifetiyle sağlanacaktır.

Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve ulusal ve uluslararası turizm uygulamaları, web siteleri, dijital dergiler vb. tanıtıma yönelik platformların tespiti gerçekleştirilecektir. 2022 yılı son çeyreğinde açılan ve bölgenin turizm destinasyonlarını tanıtan kısa videoların yayınlandığı ortaadoluekspres instagram sayfası ve Rota Yozgat çalışmaları 2024 yılında da devam etmiştir. Bu kapsamda 7.000 takipçiye ulaşan ortaadoluekspres ve Rota Yozgat sayfalarının devamı 2025 yılında da sağlanacaktır. Vlog, Blog, Influencer, podcast vb. trend tanıtım araçlarına yönelik araştırma yapılacak ve turistik değerlerin dijital mecrada tanıtımına yönelik içerikler bu ortamlarda paylaşılacaktır. Sosyal medya hesaplarının hem içerik hem de görsel tasarım açısından profesyonel olarak desteklenmesi kapsamında hizmet alımı yapılacaktır.

Yozgat'ın markalaşma çalışmaları kapsamında, marka hakları alınan #Türkiye'ninTamOrtası sloganının tanıtımına yönelik 2024 yılında bir tasarım yarışması düzenlenmiştir. Bu çalışmalar çerçevesinde, sloganın ve yarışma sonucunda ortaya çıkan tasarımların tanıtım faaliyetleri 2025 yılı boyunca devam edecektir. Bu tanıtım faaliyetleri, Yozgat'ın marka değerini artırmayı ve bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde bilinirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Bölgenin Turizm Değerlerini Tanıtım Gezileri

Tanıtım gezileri 3 kategoride gerçekleştirilmektedir. Bu kategoriler turizm basın temsilcilerine tanıtım, seyahat acentelerini tanıtım ve influencer hesapları üzerinden sosyal medya tanıtımları şeklindedir. 2023 ve 2024 yıllarında THY ve TGA işbirliği ile bölgemizde 3 seyahat acentesi buluşması ve 2 influencer (1M ve üzeri takipçisi olan) olmak üzere 5 adet bölgemizin turizm değerlerinin tanıtıldığı organizasyon düzenlenmiştir. 2025 yılında da turizm basın temsilcileri, influencerlar ve seyahat acenteleri grupları olmak üzere farklı alanlarda gruplara (Rusya, Norveç, Hollanda, Polonya, Macaristan gibi ülkelerin olimpiyat komiteleri, federasyon yöneticileri, antrenörler, ünlü sporcular, UCI, ITU gibi dünya federasyonu yönetici ve yetkililer) davet edilecektir. Ayrıca Kış turizminde de yeni hedef ülkeler olarak belirlenen Avusturya ve Finlandiya ticaret ataşeleri ile görüşülerek, turizm sektörünün ilgilileri davet edilecektir. THY ve TGA işbirliği bu faaliyet kapsamında önem arz etmektedir. Ayrıca TGA ile görüşmeler ışığında Kapadokya tanıtımlarında Kayseri il sınırlarında yer alan ve son yıllarda önemli altyapı yatırımlarının gerçekleştirildiği Soğanlı Vadisi entegrasyonu da sağlanacaktır.

2025 yılı içerisinde TGA işbirliği ile Kayseri için 1 yabancı seyahat acenteleri buluşması, Sivas ve Yozgat illeri için ise birer turizm temsilcilerine tanıtım etkinliği düzenlenecektir.

Tanıtım faaliyetlerine yönelik gerçekleştirilen çalışmalarla eş güdümlü şekilde bölgede yer alan üniversitelerin turizm fakültesi öğrencilerine yönelik eğitim ve staj programları da geliştirilecek genç ve kadın istihdamı konusunda da çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı	2.800.000,00

v. Ajans Destekleri

(1) 2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı

TR72 Bölgesi'ndeki yerel aktörler, bölgesel kalkınma için kritik bir role sahip olmakla birlikte, kurumsal kapasite yetersizliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında bazı zorluklarla karşılaşmaktadırlar. 2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı amacı, bölgedeki rekabetçi turizm potansiyelinin rota ve tematik eksenlerle entegre edilmesi, kırsal alanlarda turizm faaliyetlerini yaygınlaştırarak turizm gelirlerinin artırılmasına katkı sağlamaktır.

- TR72 Bölgesi'nde turizm sektör gelirlerini arttırmak
- Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılmasını sağlamak
- Destinasyon altyapısının iyileştirilmesine katkı sağlamak

Programın 2025 Eylül ayı içerisinde ilan edilecek ve en fazla 24 ay süreli finansman desteği sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı	20.000.000,00

(2) 2025 Turizm Teknik Destek

TR72 turizm sektöründe faaliyet gösteren meslek odaları/STK statüsündeki kuruluşlar ile TR72 turizm ekosisteminin diğer paydaşlarına yönelik olarak; 2024-2026 Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın özel amaçları ile uyumlu öncelikleri olan bir teknik destek programı yürütülecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	2025 Teknik Destek Programı	3.000.000,00

(3) 2024 Turizm Fizibilite Desteği İzleme Süreçleri

2024 yılında Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı doğrultusunda, TR72 Bölgesi'nde alternatif turizm imkânlarının geliştirilmesi sürecini hızlandırmak, yatırım fikirlerini yönlendirmek, bölgenin kalkınması ve turizm sektöründe rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına katkı sağlamak amacıyla Turizm Fizibilite Desteğine çıkmıştır. 2025 yılında da projelerin izleme süreçleri devam edecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	2024 Turizm Fizibilite Desteği İzleme Süreçleri	2.000.000,00

(4) 2025 Turizm Fizibilite Desteği

2025 yılında da Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında Fizibilite Desteği Programına çıkılacaktır. Sürdürülebilir Turizme yönelik yatırım projeleri geliştirilmesi veya mevcut yatırımların sürdürülebilir turizm süreçlerine uyumu ve turizmin çeşitlendirilmesi, doğal tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve turizmde rekabet gücünün artırılmasına yönelik faaliyetlerin fizibilite çalışmalarının desteklenmesi önceliğinde 2025 yılı Nisan ayı içerisinde program ilan edilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	2025 Yılı Turizm Fizibilite Desteği	5.000.000,00

(5) Kazankaya Kanyonu Turizm Rotası Gündümlü Projesi

Aydıncık ilçesinin doğa zenginliği konusunda potansiyelinin ortaya çıkarılması, tanıtımı eksikliği giderilmesi ve turizm imkânlarından ekonomik olarak faydalanılabilmesi amacıyla “Kazankaya Kanyonu Projesi” hazırlanmıştır. Proje kapsamında 1,2 km yürüyüş yolu, seyir terası ve köprüler yapılacaktır. Yozgat İl Özel İdaresinin başvuru sahibi olduğu proje sözleşmesi Haziran 2023 yılında imzalanmıştır. Yapılan ihaleye katılım olmayınca yaklaşık maliyetler ve proje güncellenerek tekrar ihale süreci gerçekleştirilecektir. Mali ve teknik problemlerin çözümü ile proje yılın ilk yarısında tamamlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Kazankaya Kanyonu Turizm Rotası Gündümlü Projesi	10.350.000,00

(6) Akdağmadeni Kırsal Turizm Gündümlü Projesi

Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde mevcut kaynakların değerlendirilerek turizm ekosistemi oluşturulacaktır. Proje kapsamında konaklama alanları (glamping alanları), karanlık gökyüzü parkı, kamp ve karavan alanları ve etkinlik alanları yapılacak olup, beşeri sermayenin geliştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. 2025 yılında proje faaliyetleri başlayacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	Akdağmadeni Kırsal Turizm Gündümlü Projesi	12.420.500,00

(7) Tarihimizi Aydınlatıyoruz GÜDÜMLÜ Projesi

Sivas Tarihi Kent Meydanı'nda bulunan tarihi tescilli Şifaiye Medresesi, Çifte Minareli Medrese, Buruciye Medresesi, Kale Cami (Mahmud Paşa Cami), Kongre Binası'na akıllı ve teknolojik aydınlatma sistemi kurulması ve Valilik Binası'na (Hükümet Konağı) mevcutta bulunan aydınlatma sisteminin revize edilmesi yapım işinin ve Kent Meydanı'nın tanıtım çalışmalarının güdümlü proje desteği kapsamında desteklenmesi planlanmaktadır. Proje yararlanıcısı Sivas İl Özel İdaresi, proje ortağı Sivas Belediyesi, proje iştirakçileri Sivas Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Sivas Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Sivas halkı, yerli ve yabancı ziyaretçiler projenin hedef kitlesini oluşturmaktadır.

vi. Diğer Proje ve Faaliyetler

Ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarına bölgenin turizm fiziki ve beşerî altyapısını iyileştirmeye, bölgenin tanıtımını sağlamaya ve iş birlikleri geliştirmeye yönelik proje başvurularında bulunulacaktır. Buna yönelik Avrupa Birliği ve benzeri destek oluşumlarının hibe çağrıları takip edilecektir.

Ajans idari faaliyetleri olarak Birim uzmanları; Etik Komisyonu, Teknik Destek Değerlendirme Komisyonu, Fizibilite Desteği Değerlendirme Komisyonu, Zeyilname komisyonu, Bağımsız Değerlendirici Seçme Komisyonu, Ajans Basım ve Yayın Değerlendirme komisyonu redaksiyon işleri ve intihal raporlama işlerinde görev almaktadır. Özellikle Zeyilname komisyonu ve Basım ve Yayın Değerlendirme komisyonu işleri yıl boyu yoğun olarak sürmektedir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Ajans Yönetim Kurulu'nun kararı ile SOP eksenli birim yapılanmasına geçilmiş ve Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi kurulmuştur. Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi tarafından yönetilecektir. Yatırım Destek Ofisleri ile tanıtım ve destekleyici faaliyetler kapsamında iş birliği içinde olunacaktır. İş birliği geliştirilen konularda; Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi'nin koordinasyonunda her ilde bulunan YDO faaliyetlerin yürütülmesinde ve projelerin izlenmesinde görev alacaktır. Faaliyetlerin çeşitlenme durumuna göre diğer birimlerdeki uzman personelden faaliyetlerin yürütülmesi noktasında destek alınacaktır. Bazı konularda ise diğer birimlerden uzman personel ayrıca görevlendirilecektir. Bu kapsamdaki mali destek, güdümlü proje, fizibilite ve teknik destek mekanizmalarının işleyişleri mevzuatta düzenlenen şekilde işleyecektir. Ajansta tüm mali destek, güdümlü, SOGEP projelerinin; kapsamı ve konusu itibarıyla ilgili SOP tarafından izlenmek suretiyle dağılımı gerçekleştirilmiştir. Yeni yapılanma ile birimler Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği doğrultusunda programın planlanması, program yönetimi ve proje izleme işlerinden sorumlu olacaktır. Bu bağlamda, SOP eksenli birim yapılanması sürecinin azami başarı ile oluşturulması ve yürütülmesi için Bakanlık Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü ile istişareli hareket edilecektir.

Her uzman birim ile ilgili en az iki uzmanlık alanına sahip olacak ve bu başlıklarda eğitim, araştırma, iş birliği ve proje faaliyetleri yürütecektir.

Birim uhdesinde yer alan faaliyetlerle hedeflenen göstergelere ulaşmak için paydaşlar ile düzenli toplantılar yapılacaktır.

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Bütçe Kodu	2025																				
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12									
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek																										
Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı	Özel Amaç 3, 4	KKTB	Tüm YDO	TGA İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri Erciyes A.Ş. Kültür A.Ş. Yerel Yönetimler		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
v. Ajans Destekleri																										
2025 Yılı Turizm Destinasyonlarını Destekleme Finansman Desteği Programı	Özel Amaç 4	KKTB	Tüm YDO	-																	x	x	x			
2025 Turizm Teknik Destek	Özel Amaç 1,2,3,4	KKTB	Tüm YDO	-				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x									
2024 Turizm Fizibilite Desteği İzleme Süreçleri	Özel Amaç 2	KKTB	Tüm YDO	İl Kültür Turizm Müdürlükleri Sanayi ve Ticaret Odaları Turizm Sektörü Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler		x	x	x	x	x	x															
2025 Turizm Fizibilite Desteği	Özel Amaç 2	KKTB	Tüm YDO	-				x	x	x	x	x	x													
Kazankaya Kanyonu Turizm Rotası GÜDÜMLÜ Projesi	Özel Amaç 2	KKTB	YYDO	Yozgat İl Özel İdaresi Aydıncık Belediyesi		x	x	x	x	x	x															
Akdağmadeni Kırsal Turizm GÜDÜMLÜ Projesi	Özel Amaç 2	KKTB	YYDO	Yozgat İl Özel İdaresi Akdağmadeni Belediyesi		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Tarihimizi Aydınlatıyoruz GÜDÜMLÜ Projesi	Özel Amaç 2	KKTB	SYDO	Sivas İl Özel İdaresi		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Bütçe Kodu	2025											
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
iv. Diğer Proje ve Faaliyetler																	

f. İzleme ve Değerlendirme

ORAN, Bölge Planı'nda belirtilmiş olan ana amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak ve hazırlanmış olduğu çalışma programının en iyi seviyede gerçekleşmesini sağlayabilmek adına, faaliyetlerin kurallara uygun yürümesini sağlamak, süreç içerisinde oluşacak riskleri tespit etmek ve bu risklere yönelik düzeltici ve önleyici tedbirleri oluşturarak uygulamaya koymak amacıyla programın sonuçlarını izleme, değerlendirme, koordinasyon ve raporlama faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Bu süreç aşağıdaki ana faaliyetleri kapsamaktadır;

- Belirtilmiş olan performans kriterlerine yönelik sistematik bilgi ve verilerin toplanması
- Toplanan bilgi ve verilerin analizi ile belirlenen hedeflere yönelik gelişme ve risklerin tespit edilmesi
- Analiz sonuçlarının 3 ya da 6 aylık dönemler halinde Genel Sekretere raporlanması

Belirlenmiş olan performans kriterleri esas alınacaktır. Bu kriterlerin takibi için toplanacak bilgi ve verilerin içeriği, hangi yöntemler ya da kurumlardan tedarik edileceği gibi konular izlenecek uygulamanın performans göstergeleri ile ilgili bölümünde tanımlanmıştır.

Değerlendirme sürecinde ise izlenecek uygulamanın ilgililiği, etkinliği ve sürdürülebilirliği gibi sorulara cevap aranacaktır. Ayrıca uygulama aşamasında karşılaşılan problemler ve hedeflere ulaşılmasına yönelik riskler tespit edilerek ilgili birimler ile paylaşılacaktır.

3. Kurumsal Gelişim

a. Amaç

Ajanslar kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlar olup görev, yetki ve sorumlulukları çeşitli mevzuat hükümleri ile belirlenmiş yapılardır. Bölge planları, stratejik planlar ve çalışma planları bu yetki, görev ve sorumlulukları yerel bazda hangi sebeplerden ötürü, hangi amaçlara yönelik ve hangi faaliyetler için nasıl kullanılacağını belirlemek için hazırlanmaktadır. 26 farklı alt düzey bölgede faaliyet gösteren ajansların faaliyetleri sorumlu oldukları bölgeye münhasır özelliklere göstermektedir. Planlanan bu faaliyetlerin en etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi de uzmanlaşmış insan kaynağı ile gelişmiş teknik ve fiziki altyapı ile mümkündür. Kurumsal Gelişim faaliyetleri ile Ajansın tüm hedeflerine ulaşmada insan kaynağının ve fiziki-teknik altyapısının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ulusal kalkınma çeşitli toplum kesimleri ve bölgeler arasında dengeli bir iş bölümü ile gerçekleştirilebilir. On İkinci Kalkınma Planı ve öncesinde hazırlanan diğer kalkınma planlarında önemle vurgu yapılan husus, ulusal kalkınma sağlanırken bölgeler arası gelişmişlik farklarının da azaltılmasıdır. Bu politika çerçevesinde kalkınma ajanslarına önemli bir misyon yüklenmiştir.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı sahip olduğu insan kaynağı ile yukarıda belirtilen misyonu gerçekleştirmek için faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bu faaliyetlerin etkin gerçekleştirilebilmesi için var olan insan kaynağının gerekli bilgilerle donatılmış olması önem arz etmektedir. 2019 yılından itibaren kalkınma ajanslarının çalışma sisteminin SOP odaklı sisteme geçmiş olması, alanında uzmanlaşma ihtiyacını daha da ön plana çıkarmaktadır. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından belirlenen SOP'lar ve bu SOP'ların özel amaç ve hedefleri spesifik konularda uzmanlaşma gerektirmektedir.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı bölge planında belirlenen vizyon, gelişme eksenleri ve öncelikler ilgili konularda uzmanlaşmış personeller sayesinde daha etkin bir şekilde gerçekleştirilebilir. Ayrıca Orta Anadolu Kalkınma Ajansı stratejik planında belirlenen tüm hedefleri gerçekleştirebilmek için Kurumsal Kapasiteyi Artırmak ve Kurumsal Dönüşümü Sağlamak amacı başlığı altında 4 farklı hedef ortaya konmuştur. Bu hedefler doğrultusunda 2025 yılında birtakım faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Son olarak, Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği de ajans personellerine verilecek eğitimlerle ilgili bir hüküm ortaya koymakta olup yılda en az 10 gün süreyle hizmet içi eğitim verilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yukarıda izah edilen hususlar çerçevesinde 2025 yılı kurumsal gelişim çalışmaları dört ana hedef altında toplanmıştır. Söz konusu hedefler 2020 - 2024 yılı çalışma programlarında da yer almaktadır.

1. Hedef: Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi
2. Hedef: Ajansın Fiziki ve Teknolojik Altyapısının İyileştirilmesi
3. Hedef: Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi
4. Hedef: Ajansın Kurumsal İletişiminin Güçlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması

2025 yılı kurumsal gelişim ana başlığı altında belirlenen bu hedeflere, aşağıdaki faaliyetlerin yerine getirilmesi suretiyle ulaşılmaları amaçlanmaktadır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 14. Kurumsal Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi	Ajans Çalışanlarının Görev Tanımlarının Güncellenmesi	Sonuç Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi	Ajans İş Akış Süreçlerinin Güncellenmesi	Sonuç Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi	Personel Performans Değerlendirme Sisteminin Etkin Bir Şekilde Uygulanması	Sonuç Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri	Ajans İle İlgili Haber Sayısı	Sonuç Göstergesi	Adet	30	Medya Takip Sistemi
Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri	İletişim Stratejisi Kurum İçi Eğitimi	Sonuç Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri	Hazırlanan Faaliyet Raporu Sayısı	Çıktı Göstergesi	Adet	2	Yönetim Kurulu Toplantıları
Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri	Hazırlanan İletişim Stratejisi	Çıktı Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi	SOP Birimleri Tarafından Alınan ve SOP Hedefleriyle İlgili Mesleki ve Teknik Eğitimler	Çıktı Göstergesi	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi	Ajansın Temel Görev ve Faaliyetleri ile İlgili Konularda Alınan Eğitimler	Çıktı Göstergesi	Adet	14	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi	Personellerin Kişisel Gelişimleri ile İlgili Kendi Seçecekleri Konularda Aldıkları Eğitimler	Çıktı Göstergesi	Adet	32	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Fiziki ve Teknolojik Altyapısının İyileştirilmesi	Ajans İş Süreçlerini İyileştiren Bir Yazılım Temini	Çıktı Göstergesi	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Ajansın Fiziki ve Teknolojik Altyapısının İyileştirilmesi	Hali hazırda Kullanılan Faydalı Yazılımlardan Lisans Yenilemesi Yapılanlar	Çıktı Göstergesi	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Fiziki ve Teknolojik Altyapısının İyileştirilmesi	İş Yeri Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Alınan Tedbirler	Çıktı Göstergesi	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Kurumsal İletişiminin Güçlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	Ajans Faaliyetleri ile İlgili Yazılı Medya Kanalları Üzerinde Yapılan Yayın Sayısı	Çıktı Göstergesi	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Kurumsal İletişiminin Güçlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	Ajans Faaliyetleri ile İlgili Görsel Medya Kanalları Üzerinde Yapılan Yayın Sayısı	Çıktı Göstergesi	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Ajansın Kurumsal İletişiminin Güçlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	Ajans Faaliyetleri ile İlgili Ajans Sosyal Medya Kanalları Üzerinde Yayınlanan Mesaj Sayısı	Çıktı Göstergesi	Adet	100	Ajans Faaliyet Raporu

d. Faaliyetler

i. Kapasite Geliştirme

(1) Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı bünyesinde görev yapmakta olan 1 Genel Sekreter, 19 Uzman personel ve 4 Destek personeli bulunmaktadır. Ajans bünyesinde 2 birim SOP odaklı birim yapılanması olarak teşkil edilmiştir. Bu birimlere ilaveten Kurumsal Yönetim Koordinasyon ve Tanıtım Birimi ve Kayseri, Sivas ve Yozgat ilinde faaliyet gösteren 3 adet yatırım destek ofisi yer almaktadır.

İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi için en öncelikli faaliyet eğitim faaliyetleridir. Önceki bölümde de belirtildiği üzere Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinde belirtilen 10 günlük hizmet içi eğitim faaliyetlerinin 2025 yılında da gerçekleştirilecektir. Eğitimlerin gerçekleştirilmesi hususunda önemli bir kaynak Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından sağlanan eğitimlerdir. Ajans personellerinin tamamının bu sisteme erişim imkânı bulunmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi	500.000,00

(2) Ajans Fiziki ve Teknik Altyapısının İyileştirilmesi Hedefi Kapsamındaki Faaliyetler

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 3 ayrı lokasyonda hizmetlerini sürdürmektedir. Bunlar Kayseri’de yer alan Ajans merkez hizmet binasının bulunduğu yer, diğer ikisi ise Sivas ve Yozgat illerinde yer alan yatırım destek ofisi hizmet binalarımızdır. Kayseri hizmet binası hali hazırda özel bir işletmeden kiralanmış olan işyeri olup Sivas hizmet binası Ajans mülkiyetinde olan tarihi bir konak, Yozgat hizmet binası ise Yozgat İl Özel İdaresinden süresiz olarak tahsis edilen yine tarihi bir binadır.

Fiziki altyapı açısından Ajans binalarının imkanlar ölçüsünden geliştirilmeye çalışılmasına devam edilmektedir. Hizmet binalarının bilgi işlem altyapıları gerekli görülen zamanlarda yenilenmekte, personelin ve hizmet sunulan kesimlerin erişimine sürekli olarak açık tutulmaya çalışılmaktadır. Ajans dijital verileri her bir ofiste yer alan sunucularda saklanmakta ve sürekli olarak yedeklemesi yapılmaktadır. 2024 yılında söz konusu dijital veri güvenliği ile ilgili yedekleme ve koruma faaliyetlerine devam edilecektir. Verilerin güvenli bir şekilde korunması ve saklanması bilgi işlem yetkilisi tarafından sürekli izlenmektedir.

Personeller tarafından kullanılmakta olan bazı yazılımların lisansları yıllık olarak yenilenmektedir. Ayrıca teknolojik gelişmelere bağlı olarak hizmet süreçlerini daha verimli ve etkin hale getirecek yazılımlar için araştırmalar yapılmakta, gerekli görülen durumlarda söz konusu yazılımlar Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından temin edilmektedir.

Personellerin çalışma süreleri boyunca güvenli bir iş ortamında bulunmalarını sağlamak amacıyla özel bir firmadan iş yeri sağlığı ve güvenliği konusunda hizmet alınmaktadır. 2025 yılında söz konusu hizmet alımına devam edilecektir. İş yeri sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından tespit edilen eksiklikler ve alınması gerekli tedbirler ivedilikle yerine getirilmektedir. Bu sayede olası iş kazalarına karşı önceden gerekli tedbirler alınmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Ajans Fiziki ve Teknik Altyapısının İyileştirilmesi Hedefi Kapsamındaki Faaliyetler	1.000.000,00

(3) Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi Kapsamındaki Faaliyetler

Orta Anadolu Kalkınma Ajansında SOP bazlı birim yapılanması uygulanmaktadır. SOP bazlı birim yapılanması 23.09.2020 tarihinden itibaren uygulanmaktadır. Bu konuda Ajans’ın gerekli bilgi ve tecrübe birikimine ulaştığı düşünülmektedir. 25.05.2022 tarihinde yayınlanan Organizasyon Yapısı ve Görev Tanımları Yönergesi ile söz konusu yapının kurumsal çerçevesi de çizilmiş bulunmaktadır.

Ajans SOP yapılanması ile beraber 6’sı birim başkanı olmak üzere toplam 19 uzman personel ile faaliyetlerine sürdürmektedir. SOP birimlerinde mevcut personel sayısı yeterli seviyede olmakla beraber yatırım destek ofislerinde personel ihtiyacı bulunduğu görülmektedir. Organizasyon yapısını güçlendirmek için 2025 yılında personel alımı yapılması gerekmektedir. Ajansın kadro durumuna bakıldığı zaman 12 uzman kadrosunun boş kadro olarak var olduğu, bu konuda gerekli mercilerden izin alınması halinde personel alımı yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Emeklilik kanununda yapılan değişikliğin neticesinde 2024 yılında 3 uzman Ajans'tan emekli olarak ayrılmıştır. Ajansta halihazırda toplam 19 uzman personel istihdam ediliyorken bu uzmanlardan bir kısmının daha emeklilik kanunundan faydalanarak Ajans'tan ayrılması halinde personel sayısı konusunda yaşanan yetersizlik daha da fazla seviyelerde kendini hissettirebilecektir. Bu sebeple boş kadro sayısı nazara alınarak 2024 yılında personel alımı yapılması elzemdir.

2025 yılında organizasyon yapısını güçlendirecek yeni personel alımları yapılacaktır.

Gerek global bazda gerçekleşen gelişmeler ve gerekse daha güçlü bir iş süreci yönetiminin gerçekleştirilebilmesi arzusu Ajansın bazı süreçlerinin dijitalleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaların bir noktadan sonra gelişmiş yazılımlarla desteklenmesi gerekmektedir. Ajanstan beklenen daha faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için bir kısım süreçlerin daha hızlı ve etkin dijital yöntemlerle gerçekleştirilmesi gerekir. 2025 yılında bu konuda yapılacak çalışmalarda bu husus göz önünde bulundurulacaktır.

ii. Tanıtım Faaliyetleri

(1) Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tanıtım faaliyetlerinin daha etkin yapılabilmesi için bir çok iletişim kanallarına erişim imkanı sağlayan ara hizmet sağlayıcılarından destek alınması gerekmektedir.

Ajans web sitesi ve sosyal medya kanalları da yine kamuoyu ile iletişimin kurulduğu diğer medya kanalları olarak kullanılacak ve gerektiğinde reklam amaçlı çalışmalar için hizmet satın alınacaktır. Yerel ve ulusal basın ile düzenli olarak bilgi paylaşımı yapılarak ajans görünürlüğü artırılacaktır.

Kurumsal iletişim faaliyetleri kapsamında ajansın kurumsal iletişim stratejisi için bir iletişim strateji belgesi hazırlanacaktır. Bu belge aynı zamanda kurumsal iletişime ait usul ve esasları da belirleyecektir. Kurumsal iletişimin güçlendirilmesine yönelik dönemsel ajans toplantıları organize edilerek ajans çalışmalarındaki genel uyum sağlanacaktır. Aynı zamanda kurum içi kurumsal iletişim eğitimleri verilerek ajansın içerisindeki bilgi akışının doğru yönetilmesine katkı sunulacaktır.

Ajans çalışma programı, ajansa ait birim ve bakanlık genel faaliyet raporlarının hazırlanması çalışmaları yapılacaktır. Aynı şekilde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen bilgiler paydaşlardan ve ajans veri sisteminden temin edilerek zamanında ve doğru bilgi temini sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Kurumsal İletişim ve Raporlama Faaliyetleri	1.000.000,00

iii. Diğer Proje ve Faaliyetler

Ajans Kurumsal Yönetim Koordinasyon ve Tanıtım Birimi rutin faaliyetleri olarak aşağıdaki süreçlerin 2024 yılında da gerçekleştirilmesi beklenmektedir:

- **Muhasebe faaliyetleri**

- Bütçe hazırlık çalışmaları kapsamında gelir ve gider tahminlerinin hazırlanması
- Ajans gelirlerinin takibi, yıl içerisinde özel idareler, belediyeler ve sanayi ticaret odalarının katkı payları ile ilgili oluşacak tahakkuk artış ve azalışlarının işlenmesi
- Tahsil edilemeyen katkı payları ile ilgili gerekli yazışmaların yapılması ve tahsil süreçlerinin işletilmesi
- Ajansın her ay KDV, Muhtasar ve diğer vergi yükümlülükleri ile ilgili beyannamelerinin hazırlanması ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Üçer aylık periyotlarla Kamu Harcama Bilgi Sistemi'ne veri girişlerinin yapılması
- Üçer aylık periyotlarla Ajans gelir ve gider gerçekleşme raporlarının hazırlanması ve web sitesinde kamuoyu ile paylaşılması
- Ajans'ın banka hesaplarının günlük hareketlerinin izlenmesi ve gerçekleşen işlemlerle ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması
- Satın alma tarafından kendisine yönlendirilen işlemlerle alakalı ödeme belgelerinin hazırlanması ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Mali destek süreçleri kapsamında gerçekleşen ödeme taleplerinin işleme alınması ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Teknik destek süreçleri kapsamında gerçekleşen ödeme taleplerinin işleme alınması ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Sözleşmeye bağlı aylık düzenli ödemesi gerçekleşen aidat, abonelik vb. giderler için faturaların takip edilmesi ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Personele ait harcırah taleplerinin evraklarının işleme alınması ve ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesi
- Sayıştay denetimi sürecinde denetçiler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Bakanlık teftiş sürecinde müfettişler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Yıl sonu muhasebe kapanış işlemlerinin yapılması, ilgili kurumlar ile mutabakat işlemleri yapılması ve ayniyat işlemleri kapsamında gerekli sayım ve kontrol işlemlerinin yapılması

- **Satın alma faaliyetleri**

- Üst yönetimden, birimlerden veya genel faaliyetlerle alakalı işlerden doğan satın alma süreçlerinin evrak hazırlama, teklif alma, onaylama işlemleri ve muayene kabul işlemlerinin yapılması

- Düzenli olarak yapılan abonelik, kiralama, servis işleri gibi işlemlerde şartnamelerin hazırlanması, sözleşmelerin hazırlanması, fiyat araştırması işlemlerinin yapılması
- Ajans faaliyetleri için kullanılan malzemelerin demirbaş ve stok kayıtlarının yapılması, tüketime bağlı olarak yeni ihtiyaçların tespit edilmesi ve satın alma işlemlerinin yapılması
- Ajans ayniyat işlemlerinin yapılması
- Yönetim Kurulu toplantı organizasyonları ile ilgili gerekli çalışmaların yapılması
- Ajans toplantı, seminer vb. etkinlikleri kapsamında ihtiyaç duyulan mal, hizmet ve işçilik ihtiyaçlarının araştırılması, temin edilmesi
- Ajans personellerinin sıklıkla görevli olduğu illerde konaklayacağı yerlerle ilgili araştırmaların yapılması ve fiyat anlaşmalarının yapılması
- Ajans personellerinin ulaşım ihtiyaçlarının veya diğer etkinliklerde ihtiyaç duyulan ulaşım ihtiyaçlarının temininin sağlanması
- Ajans binaları ile ilgili beklenmeyen durumda oluşabilecek her tür bakım, onarım, tamir, taşıma ve benzeri hizmet alım işleri
- Sayıştay denetimi sürecinde denetçiler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Bakanlık teftiş sürecinde müfettişler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- **İnsan Kaynakları Faaliyetleri**
  - Ajans insan kaynağı ihtiyacının tespit edilmesi, izin verilen sayıda personel alımı için ilan hazırlıklarının yapılması, ilana çıkılması, başvuruların alınması, başvuruların değerlendirilmesi, işe alım işlemlerinin gerçekleştirilmesi
  - İşe yeni alınan personellerin oryantasyon süreçlerinin yönetilmesi
  - Mevcut personellerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve eğitimlerin düzenlenmesi
  - Personellerin işe devam takibinin yapılması, yapılan takip işlemleri ile ilgili haftalık ve aylık olarak birim amirlerine rapor hazırlanması
  - Personellerin sağlık raporları, görevlendirmeleri, yıllık izin, kısa süreli izin, mazeret izinleri ile ilgili kayıtların tutulması, gereken durumlarda personellere bilgi ve destek verilmesi
  - Personelin özlük iş ve işlemlerini tümünün takibi
  - Personellerin Yüksek Planlama Kurulu (YPK) kararlarına tabi çalışanlar, 375 sayılı kanuna tabi çalışanlar ve sürekli işçiler olmak üzere ayrı ayrı bordrolama işlemlerinin yapılması, bunların KAYS sistemine işlenmesi, ödemelerin yapılması için muhasebeye bilgi verilmesi ve Bankaya maaş ödeme listelerinin bildirilmesi

- Personellerin İcra, Sendika ve BES kesintilerinin yapılması, söz konusu kesintiler ile ilgili muhasebe birimine bilgi verilmesi
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından aylık talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- İŞKUR tarafından aylık talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Kurum atık yönetimi ile ilgili işlemlerin gerçekleştirilmesi, Entegre Çevre Bilgi Sistemine (EÇBS) aylık veri girişi yapılması
- Kurumumuzda görev yapan Özel Güvenliklerle ilgili denetim vb. iş ve işlemlerin yerine getirilmesi
- Personel performans değerlendirme işlemlerinin yerine getirilmesi
- İşyeri sağlığı ve güvenliği ile ilgili süreçlerin ve işlemlerin yerine getirilmesi
- Ajansta gerçekleştirilecek stajlar ile ilgili iş ve işlemlerin yapılması
- Ajans İnsan Kaynakları Politikası raporunun hazırlanması
- Çalışma Programı hazırlıklarına katkı sağlanması
- Diğer kurum/kuruluşlar tarafından kurumumuz insan kaynağı ile ilgili talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Sayıştay denetimi sürecinde denetçiler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Bakanlık teftiş sürecinde müfettişler tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin hazırlanması
- Personel performans değerlendirilmesi ile ilgili oluşturulan sisteme gerekli bilgi ve verilerin girişinin yapılması, sürecin koordine edilmesi
- **Bilgi İşlem Faaliyetleri**
  - Ajans personellerinin çalışmaları ile ilgili gerekli olan bilgi işlem altyapısı hazırlıklarının yapılması
  - Ajans sanal çalışma ortamlarının gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması, belirli periyotlarda yedekleme işlemlerinin yapılması,
  - Ajans çalışanlarının kullanmakta olduğu teknik altyapı ile ilgili sorun, arıza vb. gibi durumlarda gerekli müdahalelerin yapılması, sorunların çözülmesi
  - Ajans web sitesinin, eposta sisteminin, sanal ortak alanlarının yönetilmesi, gerekli içeriklerin yüklenmesi, kaldırılması veya güncellenmesi işlemlerinin yapılması
  - Ajans sosyal medya platformlarında paylaşılması talep edilen içeriklerin paylaşılması

- Güvenlik kameraları, sunucular, yazıcılar, bilgisayarlar ve diğer donanımların bakım ve onarımlarının yapılması
- Süreli alınan bilgi işlem hizmetlerinin sözleşme sürelerinin takip edilmesi ve gerekli dönemlerde sözleşme yenilemesi ile ilgili satın alma ile birlikte ortak çalışma yapılması
- **Evrak Kayıt ve Belge Yönetim Sistemi**
  - Ajans gelen evrakların ilgili sisteme kaydedilmesi
  - Gelen evrakların ilgili havale süreçlerinin gerçekleştirilmesi
  - Gelen evrak kayıt defterinin tutulması
  - Giden evraklar için gönderim şekline göre KEP, kargo, posta işlemlerinin gerçekleştirilmesi
  - Yıllık olarak toplu şekilde belgelerin arşiv sürecinin gerçekleştirilmesi
- **Yönetici Asistanlığı**
  - Yöneticilerin haftalık görüşme ve toplantı takviminin takibi
  - Talep edilen randevuların programlanması ve görüşme saatlerinin belirlenmesi
  - Gelen misafirlerin karşılanması ve gerekli yönlendirmelerin yapılması
  - Yönetim Kurulu toplantıları için ilgili taraflarla toplantı hazırlıklarının yapılması
- **Arşiv İşlemleri**
  - Ajans arşiv yerinin düzenlenmesi ve belgelerin tasnif edilmesi
  - Standart dosya planına göre arşivlenecek belgelerin gerekli etiketleme ve numaralandırma işlemlerinin yapılması
  - Arşiv süresi dolan belgelerin imha süreçlerinin gerçekleştirilmesi
  - Arşive giriş çıkış yapan belgelerin işlemlerinin takip edilmesi ve teslim edilen ve alınan belgelerin tekrardan doğru bir şekilde arşiv yerine kaldırılması
  - Diğer birimlere standart dosya planı işlemleri konusunda teknik yardımda bulunulması
- **Hukuki Süreçlerin Takibi**
  - Ajansın taraf olduğu davalarla ilgili antlaşmalı avukatların talep ettiği bilgi ve belgelerin hazırlanması ve teslim edilmesi,
  - Ajansa gelen dava konusu olabilecek belge ve bilgileri antlaşmalı avukatlara gecikmeksizin teslim edilmesi,

- Devam eden dava ve işlemlerle ilgili rutin görüşmeler gerçekleştirilmesi ve bu görüşmelerle ilgili yönetime bilgi verilmesi,

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Diğer	Personel Ücretleri	46.274.267,00
	İhbar ve Kıdem Tazminatları	4.000.000,00
	Sosyal Haklar	23.246.126,00
	Fazla Mesailer	100.000,00
	Ödül ve İkrariyeler	16.464.845,00
	Ek Çalışma Karşılıkları	0,00
	Diğer Ödemeler	100.000,00
	İşsizlik Sigortası Fonuna Ödemeler	1.400.000,00
	Sosyal Güvenlik Kurumuna Ödemeler	15.000.000,00
	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	3.100.000,00
	Yolluklar	750.000,00
	Görev Giderleri	50.000,00
	Hizmet Alımları	9.240.000,00
	Temsil ve Tanıtma Giderleri	225.000,00
	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	500.000,00
	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	5.000.000,00
Mamul Mal Alımları	4.000.000,00	
Yedek Ödenek İşlemleri	5.000.000,00	

Tablo 15. Program Süresi ve Zaman Planlaması- Kurumsal Gelişim

Faaliyet	Sorumlu Birim	Tür	2025												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Ajansın İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi	KYB	Faaliyet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ajansın Fiziki Ve Teknik Altyapısının İyileştirilmesi	KYB	Faaliyet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ajansın Organizasyon Yapısı ve İş Süreçlerinin Geliştirilmesi	KYB	Faaliyet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ajansın Kurumsal İletişiminin Güçlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	KYB	Faaliyet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

4. Yerel Kalkınma Fırsatları

a. Amaç

Ajans faaliyetlerinin tüm birimler arasında işbirliği ve koordinasyon içerisinde gerçekleştirmek, ÇP'de yer alan SOP özel amaçlarına ulaşılmasında illerdeki faaliyetleri planlamak, takip etmek ve proje geliştirmek suretiyle katkıda bulunmak ve SOP'lar dışında kalan müdahale alanlarında bölgenin gelişmesine destek sağlamaktır.

Özel Amaç

- Yatırım Destek Ofisi faaliyetlerinin yürütülmesi ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Yatırım Destek Ofisleri, mevzuatta belirtilen görev ve sorumlulukları çerçevesinde ajansa başvuran kişi ve kurumlara bilgilendirme yapmaktadır. İçerik olarak ajans desteklerinin yanı sıra diğer kurumların hibe programları ya da yatırım teşvik uygulamaları hakkında olan bu bilgilendirmeler; belirli bir finansal kaynağa sahip girişimcilerin uygun yatırım alanlarına yönlendirilmesi ya da belirli yatırım konularında başvuran girişimcilerin, yatırıma uygun finansal kaynaklara yönlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Faaliyetler 3 başlıkta; yatırım danışmanlığı, belgelendirme ve koordinasyon faaliyetleri olmak üzere yürütülmektedir.

Girişimci; ticaret, sanayi gibi alanlarda sermaye koyarak bir işi yapmaya girişen, kar amacıyla riski üzerine alan kişidir. Ajans tarafından Girişimcilerin desteklenmesi Bölgede kritik önem taşımaktadır. Bölgede ticaret binlerce yıldır gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda girişimcilerin desteklenmesi Ajansın kaçınılmaz faaliyetleri arasında yerini almıştır.

Ajans her il için hazırlamış olduğu Yatırım Rehberleri ve bu kapsamda sağladığı faaliyetler aracılığı ile Ajans hem girişimciler hem yatırımcılar için yönlendirici bir kurum haline gelmiştir. Yatırım Destek Ofisleri; yatırımcılara ve girişimcilere danışmanlık yaparak bazen çok karmaşık olan konularda doğru alanlarda ilerlemelerini sağlamaktadır.

Bölgenin 2025 yılında hedeflediği ihracat hacmine ulaşması vizyonu ve Ajans Bölge planındaki hedefler doğrultusunda; hedeflenen sektörlerde illerimizin uluslararası rekabet edebilirliğini güçlendirecek, ihracat ve istihdamı artıran, teknoloji transferi sağlayan ve sosyal kalkınmaya yardımcı yatırımların artırılması amacıyla, (ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla iş birliği halinde) koordinatör kurum olarak yatırımları ve yatırımcıyı her aşamada desteklemek stratejik tercihimiz olacaktır.

Girişim ve Yatırım Destek stratejik tercihi ile; 1970'lerde tüm dünyada önemi anlaşılmaya başlayan KOBİ'lerin gelişmesi ve yeni girişimler desteklenerek sayılarının artırılması sağlanacaktır. Böylece 2024-2028 TR72 Bölge Planında yer alan Girişimcilik Altyapısının ve Kültürünün Geliştirilmesi, İmalat Sanayinin Geliştirilmesi, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi önceliklerine direkt ya da dolaylı olarak katkı sağlanmış olacaktır.

Bakanlık tarafından uygun görülen bölgelerde uygulanacak olan Paya Dayalı Kitlesele Fonlama programı kapsamında, Ajans tarafından bir paya dayalı kitlesele fon ile yapılan protokol ile bölgedeki start-up'ların

yatırım turuna çıkarılması ve uygun görülen start-up'ların Ajans ve Fon tarafından alınan pay ile fonlanacaktır. Bu faaliyette bir kitlesel fon ile protokol imzalanacaktır. Daha sonra Ajans içerisinde kurulan komisyonun uygun gördüğü bölgede faaliyet gösteren start-up'lar fona yönlendirecektir. Fonun yatırım komitesinin de uygun gördüğü start-up'lar yatırım turuna çıkarılacaktır. Yatırım turuna çıkan start-up'lar Ajans ve Fon Yönetimi tarafından belli bir pay satın alınarak kısmen fonlanacak ihtiyaç duyulan fonun geri kalan kısmı kitlesel fonlama ile yatırım turunda toplanacaktır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 16. YKF Sonuç/Çıktı Göstergeleri

Faaliyet	Performans Göstergeleri	Sonuç/ Çıktı Göstergesi	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması	Prototip üretimi için desteklenen ekip sayısı	Çıktı	Adet	5	Faaliyet Raporu
Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması	Kurulan teknoloji start-up'ı sayısı	Çıktı	Adet	1	Faaliyet Raporu
Girişimciler İçin Eğitici Video İnfografik	Hazırlanan Video İnfografik	Çıktı	Adet	1	Ajans Web Sitesi
Yerel Kalkınma Hamlesi Programı	Teşvik alan firma sayısı	Sonuç	Adet	2	Teşvik İstatistikleri
Türkiye Siber Vatan Programı	Eğitimi tamamlayan genç sayısı	Çıktı	Kişi	20	Faaliyet Raporu
Bölgede Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	Düzenlenen etkinlik sayısı	Çıktı	Adet	3	Faaliyet Raporu
İhracat Geliştirme/Danışmanlık Çalışmaları	Danışmanlık Sağlanan Firma Sayısı	Çıktı	Adet	5	Faaliyet Raporu
Genç Fikirler Fabrikası Hackathonu	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	Çıktı	Adet	1	Faaliyet Raporu
İlçe Gelişim Planı ve Yatırım Alanları Kitapçıkları Raporları	Güncellenen Rapor Sayısı	Çıktı	Adet	45	Kalkınma Kütüphanesi
Firma Ziyaretleri	Ziyaret Edilen Kuruluş Sayısı	Çıktı	Adet	150	Faaliyet Raporları
Sınai Mülkiyet Hakları Bilgilendirme Çalışmaları	Düzenlenen Eğitim	Çıktı	Adet	2	Faaliyet Raporları
CMDP Proje Geliştirme, Uygulama ve İzleme Faaliyetleri	Desteklenen Proje Sayısı	Çıktı	Adet	2	Faaliyet Raporları, KAYS

d. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

(1) İlçe Gelişim Planı Raporlarının Revizyonu ve İlçe Tanıtım Ziyaretleri

Bu faaliyet kapsamında, Yatırım Destek Ofisleri tarafından kendi illerinde yeni kurulmuş, yatırım teşvik belgesi sürecinde olan ya da sektöründe kilit rolü oynayan firmalardan oluşturulan bir firma havuzu belirlenerek 2024 verileri ile güncellenmiş İlçe Gelişim Raporlarının tanıtımı yapılmaya devam edilecektir. Ajans uzmanları tarafından ilgili diğer paydaşları da harekete geçirerek firma ziyaretleri, danışmanlık ve destek faaliyetleri ile ziyaretleri raporlama faaliyetleri yapılacaktır. Ayrıca, ilgili ilçelerin mevcut durumunu özetleyen ve sosyo-ekonomik gelişim göstergelerini içeren İlçe Kartları da hazırlanacak ve tanıtım materyali olarak kullanılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	İlçe Gelişim Planı Raporlarının Revizyonu ve İlçe Tanıtım Ziyaretleri	50.000

(2) Yatırım Alanları Kitapçıklarının Türkçe ve İngilizce Olarak Güncellenmesi

2025 yılında Kayseri, Sivas ve Yozgat Yatırım Alanları Kitapçıkları Türkçe ve İngilizce olarak güncellenecektir. Bu çalışmalar Ajans uzmanları tarafından gerçekleştirilecektir. Üretilen kitapçıklar dijital ortamlarda yayımlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Yatırım Alanları Kitapçıklarının Türkçe ve İngilizce Olarak Güncellenmesi	50.000

(3) Firma Ziyaretleri ve Yatırım Destek Raporları

TR72 Bölgesinde yeni kurulmuş, yatırım teşvik belgesi sürecinde olan ya da sektöründe kilit rolü oynayan firmalardan oluşturulan bir firma havuzu belirleyecektir. Sonrasında, uzmanlar tarafından firma ziyaretleri, danışmanlık ve destek faaliyetleri ile ziyaretleri raporlama faaliyetleri düzenlenmesi planlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Firma Ziyaretleri ve Yatırım Destek Raporları	50.000

(4) Çalıştaylar, Araştırma Raporları ve Bilgi Notları

Sonuç Odaklı Programlar kapsamında yer almayan, ancak bölgenin kalkınmasına katkı sağlayacak çalışmaları içeren çalıştaylar, araştırma ve analiz raporları, eğitimler ve bilgi notları gibi çeşitli faaliyetler bu başlık altında izlenecektir. Bilgi paylaşımı ile ortak çözümler üretilmesi amacıyla bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sunacak bültenler, araştırma ve analiz raporları hazırlanacak, bu raporlar ışığında stratejik yol haritaları oluşturulacaktır. Yatırımcılara ve bölgenin gelişim alanlarına yönelik çalıştay ve organizasyonlar düzenlenecektir. Bu çalışmalar ile de yatırımcılar ve diğer ilgililer bilgilendirilerek, daha bilinçli ve etkili yatırımların yapılması sağlanacaktır. Tüm bu çalışmalar, bölgenin rekabet gücünü artırmayı, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeyi ve ekonomik büyümeyi hızlandırmayı amaçlamaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Çalıştaylar, Araştırma Raporları ve Bilgi Notları	1.700.000

ii. İş Birliği ve Koordinasyon

(1) Girişimcilik Faaliyetleri

Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması

Orta Anadolu Kalkınma Ajansının "Bölgede Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi" hedefi kapsamında, Erciyes Teknopark A.Ş. işbirliği ile 2017 yılından itibaren "Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması" düzenlenmektedir. Yarışma ile teknoloji tabanlı iş fikrine sahip girişimciler tarafından oluşturulan ekiplere temel girişimcilik eğitimleri, mentörlük hizmeti ve ön prototip üretim desteği verilecektir. 2025 yılında başvuruların sadece kadın takım liderlerinin olduğu başvurular içerisinde kabul edilerek "kadın istihdamı" temasına katkı sağlanacaktır.

Bölgede Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Faaliyetleri

Bölgenin girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi amacıyla bölgede teknoloji girişimciliği üzerine faaliyet gösteren Üniversite, Teknopark ve TTO'larla birlikte girişimci ve yatırımcıyı bir araya getiren, iş fikirlerini destekleyen ve start-upların fona ulaşımını kolaylaştıran etkinlikler düzenlenecektir.

2025 yılında düzenlenecek olan etkinlikler Erciyes Teknopark A.Ş. ile birlikte düzenlenecek olan SUMMIT Erciyes, Benim İşim Girişim Büyük Buluşma Etkinliği ve Türkiye Kalkınma Fonu Tanıtım etkinliği olacaktır. SUMMIT Erciyes ile girişimcilik özelinde her yıl gerçekleştirilen ve hem girişimcileri hem de yatırımcıların bir araya geldiği bir organizasyondur. 2025 yılı organizasyonunda ise Melek Yatırım ve Girişim Sermayesi konularının öne çıkarıldığı çalışmalar paylaşılacaktır. Benim İşim Girişim Büyük Buluşma etkinliğinde daha önce bu programdan istifade eden ve bir hikaye oluşturmuş olan takımlar bir araya getirilerek değerlendirmeler yapılacak ve genç girişimcilere ilham olunacaktır. TKF Tanıtım Etkinliğinde ise ajansların etkin olarak görev aldığı fonların tanıtımı yapılarak konu ile ilgili

paydaşlarımızın detaylı bilgilendirilmesi sağlanacak ve gelen yatırımcılar içerisinde başvuru yapabilecek potansiyel işletmeler ile detaylı görüşmeler yapılacaktır.

Teknoloji Girişimcisinin önüne bir yol haritası koymak amacıyla, temel bilgileri içeren, kolay anlaşılır bir video info-grafik hazırlanacaktır. Bu video info-grafikte teknoloji girişimcisinin fikir aşamasından başlayarak, eğitim, ürün geliştirme, şirketleşme, finansman, teşvikler ve destekler ile ilgili olarak yolculuğu sırasında izlemesi gereken yol ve bu yolda faydalanacağı kurumlar anlatılacaktır. Gençlerin ilgisini çekecek şekilde kısa ve anlaşılır olarak hazırlanan bu video, teknoloji tabanlı start-up'lara rehber olacaktır.

Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu

Orta Anadolu Kalkınma Ajansının "Bölgede Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi" hedefi kapsamında, Sivas Cumhuriyet Teknokent, Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi TTO ve Sivas İŞGEM işbirliği ile 2022 yılından itibaren "Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu" düzenlenmektedir. Yarışma ile teknoloji tabanlı iş fikrine sahip girişimciler tarafından oluşturulan ekiplere temel girişimcilik eğitimleri, mentörlük hizmeti ve ön prototip üretim desteği vermektedir. III. Dönem çalışmalarının 2025 yılında devam ettirilmesi planlanmaktadır.

Genç Fikirler Fabrikası İş Fikri Yarışması

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ve Yozgat Bozok Üniversitesi tarafından organize edilen Yozgat Valiliği, Yozgat Belediyesi Bozok Teknopark ve Sorgun İŞGEM tarafından desteklenen "Genç Fikirler Fabrikası" iş fikri yarışması ile Türkiye'de ticari değer taşıyan, gençlere istihdam olanağı sağlayabilecek yenilikçi iş fikirleri olan genç girişimci bireylerin veya takımların iş fikirlerini Yozgat'ta hayata geçirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. 2023 yılından başlayan ve bu yıl 3. dönemi düzenlenecek olan yarışma sonucunda sunulan iş fikirleri arasından en başarılı olanları bağımsız jüri tarafından seçilerek, bir prototipe dönüştürülmesi için malzeme ve hizmet alımları kalemlerinde finans desteği sağlanacaktır. Ayrıca başarılı bulunan girişimci adaylarına Bozok Teknopark'ta firmalarını kurmak ve girişimlerini başlatmak istemeleri halinde gerekli destekler sunulacaktır.

Genç Fikirler Fabrikası Hackathonu

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Yozgat Bozok Üniversitesi ve Bozok Teknopark tarafından organize edilecek ve 24 saat sürecek olan hackathon ile yazılım geliştirme alanında kariyer planlaması yapan gençlerin motivasyonlarının artırılması, yeni proje ve iş fikri geliştirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Kariyer Mentörlüğü Projesi

2023 yılından itibaren sürdürülen proje sürecinde iş arayan gençler ve vasıflı eleman ihtiyacı olan sektör yetkilileri bir araya getirilerek gerekli yönlendirmelerin yapılması ve gençlerin gerekli eğitimleri alması sağlanmıştır. Bu sayede nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi ile kadın ve genç istihdamının artırılması hedeflenmiştir. 2025 yılında devam edilen proje kapsamında girişimcilik ve kooperatifçilik alanında da eğitim ve mentorluk çalışmaları yapılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması	1.000.000,00
	Girişimciler İçin Eğitici Video İnfografik	300.000,00
	Bölgede Girişimcilik Ekosisteminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	1.112.000,00
	Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu	1.000.000,00
	Genç Fikirler Fabrikası Hackathonu	200.000,00
	Genç Fikirler Fabrikası İş Fikri Yarışması	1.400.000,00
	Kariyer Mentörlüğü	400.000,00

(2) "Anadoludakiler" Projesi

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde yürütülecek olan "Anadoludakiler" projesi kapsamında tanıtım, markalaşma ve farkındalık oluşturma amaçlı toplantı, çalıştay ve yerel ürünlerin ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtımı gibi etkinliklere katılım sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	"Anadoludakiler" Projesi	3.000.000,00

(3) Yerel Kalkınma Hamlesi Programı

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde yürütülecek olan "Yerel Kalkınma Hamlesi Programı" kapsamında yayınlanacak olan ürün listesine göre bölgemizdeki potansiyel imalatçı firmaların tespiti, program hakkında bilgilendirilmesi, teşvik başvuru işlemlerinin yürütülmesi ve takip edilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Yerel Kalkınma Hamlesi Programı Çalışması	750.000,00

(4) Türkiye Siber Vatan Programı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından üniversitede öğrenim gören öğrencilerin dijital ve siber güvenlik teknolojileri alanında farkındalıklarını artırmak, potansiyel yetenekleri tespit edip eğitim ve yetenek geliştirme faaliyetleri ile kariyer planlaması yapmalarına destek olmak ve genç girişimciliğini teşvik ederek ülkemizin siber güvenlik uzmanı ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla Kalkınma Ajansları Türkiye Siber Vatan Programı geliştirilmiştir.

Kalkınma Ajansları Türkiye Siber Vatan Programı, 2022 yılından itibaren T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı işbirliğinde, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Kalkınma Ajanslarıyla birlikte Türkiye Siber Güvenlik Kümelenmesi ve Üniversiteler tarafından uygulanmaktadır.

Son yıllarda giderek önemi artan siber güvenlik konusunda nitelikli insan kaynağı dünya genelinde önemli ve stratejik bir durum haline gelmiştir. Bu doğrultuda ülkemizin ulusal güvenlik stratejilerine hizmet etmek ve nitelikli siber güvenlik uzmanı geliştirmek amacıyla BAKKA koordinasyonunda yürütülecek olan Kalkınma Ajansları Türkiye Siber Vatan Programı 2025 Döneminde TR72 Bölgesinde üniversitelerle iş birliği yapılarak programa katılım sağlanacaktır.

Siber Vatan Programı kapsamında Kalkınma Ajansları siber güvenlik alanında önemli faaliyetlere imza atmasıyla birlikte bölgedeki ilgili kurum ve kuruluşlardan gelen talepler doğrultusunda Tehdit İstihbaratı ve Analiz, Siber Tehdit İstihbaratı, Ağ Güvenliği ve Saldırı Tespit Sistemleri, Siber Farkındalık ve Eğitim Programları, Olay Müdahale Ekipleri Kurulması, Adli Bilişim Çalışmaları, Siber İstihbarat İşbirlikleri ve Bilgi Paylaşımı konularında eğitim başta olmak üzere ortak faaliyetler düzenlenecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Türkiye Siber Vatan Programı	1.750.000,00

(5) Bölge Kalkınma İdareleri ve Diğer Ajanslar ile İşbirliği

Sivas ili DAP Bölge Kalkınma İdaresi, Yozgat ili ise KOP Bölge Kalkınma İdaresi kapsamında yer alan illerdendir. 2022 yılında Yatırım Destek Ofisleri'nin BKİ İrtibat Noktası olması sonrası Kalkınma Ajansları ve Bölge Kalkınma İdareleri arasında işbirliği faaliyetleri artmıştır. 2025 yılında proje geliştirme, izleme ve değerlendirme faaliyetleri ve odak toplantılar gibi işbirliği faaliyetlerini içeren çalışmalar devam edecektir. 2026 yılı projelerinin değerlendirilmesi, izleme saha ziyaretleri, yem/tohum/tank dağıtım komisyonları, sektörel toplantılar ve proje geliştirme faaliyetleri şimdiden belirli olan faaliyetlerdir.

KOP BKİ ile iş birliği halinde Yozgat ilinde kenevir üretiminin arttırılmasına yönelik çalışmalar, DAP BKİ ile işbirliği halinde ise Divriği Turizm İşbirliği Buluşması gerçekleştirilecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölge Kalkınma İdareleri ve Diğer Ajanslar ile İşbirliği	50.000

(6) Yürütme ve İcra Kurulu Faaliyetleri

Yatırım Destek Ofisleri, çeşitli kamu kurumları tarafından düzenlenen toplantı ve kurul çalışmalarına aktif katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda, KOSGEB tarafından düzenlenen Proje Değerlendirme Kurulları, İŞKUR tarafından düzenlenen İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri tarafından düzenlenen Sanayi ve Teknoloji İş Birliği Kurulu, TGA tarafından düzenlenen Turizm Geliştirme Kurulu ve İl Valilikleri tarafından organize edilen İl Koordinasyon Toplantıları gibi çalışmalara üye olarak katılım sağlamaktadır.

Ajansın yararlanıcı olduğu ve Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında yürütülen bir IPA Projesi sonucunda kurulan Sivas İŞGEM'in icra kurulunda yer alan Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 2025 yılında icra kurulu faaliyetlerine devam edecek ve projenin sürdürülebilirliği noktasında çalışmalar yapacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Yürütme ve İcra Kurulu Faaliyetleri	50.000

(7) İhracat Geliştirme/Danışmanlık Çalışmaları

OKA Dış Ticaret İstihbarat Merkezi ve Sivas TSO işbirliği ile Sivas YDO koordinasyonunda ihracat geliştirme ve danışmanlık faaliyetleri düzenlenecektir. En az 5 firmaya bire bir danışmanlık sağlanacaktır. Ayrıca, bire bir ziyaretler ile Ticaret Bakanlığı destekleri tanıtılacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	İhracat Geliştirme/Danışmanlık Çalışmaları	75.000,00

iii. Kapasite Geliştirme

(1) Sınai Mülkiyet Hakları Bilgilendirme Çalışmaları

Patent, faydalı model, marka, endüstriyel tasarım ve coğrafi işaret gibi buluş ve yeniliklere ilişkin kişilerin ya da firmaların haklarının neler olduğu ve hangi koşullar altında başvuru yapabileceği

konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla Yozgat ilinde biri yüz yüze biri çevrimiçi olmak üzere iki eğitim toplantısı düzenlenecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Kapasite Geliştirme	Sınai Mülkiyet Hakları Bilgilendirme Çalışmaları	300.000,00

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

(1) Yatırım Altyapısının Güçlendirilmesine Yönelik Çalışmalar

Bölge illerinin yatırım altyapısının güçlendirilmesine yönelik tespit edilen sorunların çözümüne yönelik ilgili kurumlar ile iş birliği halinde faaliyetler yürütülecektir. Yozgat ili Yerköy ilçesinde bulunan jeotermal kaynakların değerlendirilmesi amacıyla bölgeye Tarım İhtisas OSB kurulması, Fuat Oktay OSB'nin kuş uçuşu 9 km yakınından geçen demir yoluna Kılıçık Hat ile bağlanması, Akdağmadeni ilçesinde Karma OSB kurulması, Yozgat'ta Gümrük ve Lojistik Merkez kurulması gibi konular araştırma, rapor veya fizibilite hazırlanmasına destek verilecek ve lobilicilik faaliyetleri yürütülecektir.

(2) OSB Odaklı Yatırım Tanıtım ve Danışmanlık Faaliyetleri

OSB'ler de boş kalan tahsis alanlarının yüksek teknoloji işletmelere yapılması adına yatırım tanıtım faaliyeti ve devamında firmaların yatırım teşvik ve izin-ruhsat süreçlerinin yürütülmesi, yeni yatırımların çekilmesi, bölge OSB'lerinin tanıtımları faaliyetleri yürütülecektir.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	OSB Odaklı Yatırım Tanıtım ve Danışmanlık Faaliyetleri	300.000,00

v. Ajans Destekleri

(1) CMDP Proje Geliştirme, Uygulama ve İzleme Faaliyetleri

Bölgemizde Sivas ilinde uygulanan CMDP kapsamında önceki yıllarda uygulanmaya başlayan projelerin izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin yanı sıra 2025 yılı çağrısına proje geliştirme, uygulama ve koordinasyon işlemleri gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda devam eden Sivas Kalesi 2. Etap Projesi ve 2024 proje önerileri içerisinde destek lamaya hak kazanan Silikon Fotonik Çip-Üstü LİDAR (Lazer İle Görüntü Tespiti Ve Uzaklık Belirleme) Sistemi Üretimi projeleri uygulanacaktır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
Ajans Destekleri	CMDP Proje Geliştirme, Uygulama ve İzleme Faaliyetleri	50.000.000,00

vi. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

(1) Uluslararası Program ve Fon Kaynaklarına Başvuru Yapılması

Bölgenin tanıtılması için uluslararası programlara ve/veya dış kaynak fonlarının bölgeye çekilmesi için uluslararası fonlara proje geliştirilmesi ve başvuru yapılması amaçlanmaktadır.

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	2025 Yılı Bütçesi (TL)
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	Uluslararası Program ve Fon Kaynaklarına Başvuru Yapılması	50.000,00

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 17. Program Süresi ve Zaman Planlaması- Yerel Kalkınma Fırsatları

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Bütçe Kodu	2025											
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
i. Araştırma, Analiz ve Programlama																	
İlçe Gelişim Planı Raporlarının Revizyonu ve İlçe Tanıtım Ziyaretleri	Özel Amaç 1	Tüm YDO				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Yatırım Alanları Kitapçıklarının Türkçe ve İngilizce Olarak Güncellenmesi	Özel Amaç 1	Tüm YDO				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Planlı Firma Ziyaretleri ve Yatırım Destek Raporları	Özel Amaç 1	Tüm YDO				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Çalıştaylar, Araştırma Raporları ve Bilgi Notları	Özel Amaç 1	Tüm YDO	Tüm Birimler	Yerel Yönetimler		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
ii. İş Birliği ve Koordinasyon																	
Girişimcilik Faaliyetleri	Özel Amaç 1	Tüm YDO	İSDB	Erciyes Üniversitesi, Erciyes Teknopark A.Ş. Cumhuriyet Teknokent, Sivas Bilim ve Teknoloji TTO, Sivas İŞGEM, Yozgat Bozok Üniversitesi, Bozok Teknopark		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Yerel Kalkınma Hamlesi Programı	Özel Amaç 1	Tüm YDO	İSDB	KAGM		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
“Anadoludakiler” Projesi	Özel Amaç 1	Tüm YDO	KKTB	KAGM		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Türkiye Siber Vatan Programı	Özel Amaç 1	KYDO, SYDO		Kayseri ve Sivas illerindeki üniversiteler		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

Faaliyet	İlgili Özel Amaç	Sorumlu Birim	Destek Birim	Paydaşlar	Bütçe Kodu	2025											
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bölge Kalkınma İdareleri ve Diğer Ajanslar ile İşbirliği	Özel Amaç 1	SYDO, YYDO	KKTB	DAP Bölge Kalkınma İdaresi, KOP Bölge Kalkınma İdaresi		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Yürütme ve İcra Kurulu Faaliyetleri	Özel Amaç 1	Tüm YDO'lar	İSDB	Sivas İŞGEM, KOSGEB, İŞKUR, Sanayi Teknoloji İl Müdürlükleri, TGA,		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
İhracat Geliştirme/Danışmanlık Çalışmaları	Özel Amaç 1	SYDO	İSDB	OKA, Sivas TSO		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
iii. Kapasite Geliştirme																	
Sınai Mülkiyet Hakları Bilgilendirme Çalışmaları	Özel Amaç 1	YYDO		ORAN, YOBÜ, TSO'lar, Bozok Teknopark ve TTO				x						x			
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek																	
Yatırım Altyapısının Güçlendirilmesine Yönelik Çalışmalar	Özel Amaç 1	YYDO		TSO'lar ve OSB Müdürlükleri		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
OSB Odaklı Yatırım Tanıtım ve Danışmanlık Faaliyetleri	Özel Amaç 1	Tüm YDO		TSO'lar ve OSB Müdürlükleri						x	x	x	x	x			
v. Ajans Destekleri																	
CMDP Proje Geliştirme, Uygulama ve İzleme Faaliyetleri	Özel Amaç 1	SYDO	İSDB	KAGM		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
vii. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler																	
Bu başlık altında faaliyet bulunmamaktadır.																	
Uluslararası Program ve Fon Kaynaklarına Başvuru Yapılması	Özel Amaç 1	YYDO		ORAN, Yozgat Valiliği, YOBÜ, TSO'lar, Bozok Teknopark ve TTO		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

f. İzleme ve Değerlendirme

ORAN, Bölge Planı'nda belirtilmiş olan ana amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak ve hazırlanmış olduğu çalışma programının en iyi seviyede gerçekleşmesini sağlayabilmek adına, faaliyetlerin kurallara uygun yürümesini sağlamak, süreç içerisinde oluşacak riskleri tespit etmek ve bu risklere yönelik düzeltici ve önleyici tedbirleri oluşturarak uygulamaya koymak amacıyla programın sonuçlarını izleme, değerlendirme, koordinasyon ve raporlama faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Bu süreç aşağıdaki ana faaliyetleri kapsamaktadır;

- Belirtilmiş olan performans kriterlerine yönelik sistematik bilgi ve verilerin toplanması
- Toplanan bilgi ve verilerin analizi ile belirlenen hedeflere yönelik gelişme ve risklerin tespit edilmesi
- Analiz sonuçlarının 3 ya da 6 aylık dönemler halinde Genel Sekretere raporlanması

Belirlenmiş olan performans kriterleri esas alınacaktır. Bu kriterlerin takibi için toplanacak bilgi ve verilerin içeriği, hangi yöntemler ya da kurumlardan tedarik edileceği gibi konular izlenecek uygulamanın performans göstergeleri ile ilgili bölümünde tanımlanmıştır.

Değerlendirme sürecinde ise izlenecek uygulamanın ilgililiği, etkinliği ve sürdürülebilirliği gibi sorulara cevap aranacaktır. Ayrıca uygulama aşamasında karşılaşılan problemler ve hedeflere ulaşılmasına yönelik riskler tespit edilerek ilgili birimler ile paylaşılacaktır.

5. Sonuç ve Değerlendirme

“Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Sosyo-Ekonomik Kalkınmasının Sağlanması” Programı ile kırsal alanda yaşayan bireylerin örgütlenmesi, pazarlama yeteneklerinin artırılması, yeni pazar kanallarına ulaşmalarının sağlanması, kendilerine has ürünlerin etkin yönetiminin sağlanması, coğrafyalarına uygun yeni bitkilerin denenmesi ve altyapı problemlerini giderilmesi yoluyla sosyo-ekonomik gelişimlerinin sağlanması hedeflenmiştir.

“İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve Katma Değerli Üretim Geliştirilmesi” programı ile makine-ekipman desteği kadar, firmaların üretim ve yönetim süreçlerinde eğitim ve danışmanlık metotlarını kullanarak ve tasarım yetkinliklerinin artırılması yoluyla rekabet seviyelerinin artırılması, dolaylı yoldan ise daha fazla ihracat yapmaları, hammadde girdilerini azaltmaları ve uzun yıllar faaliyetlerini sürdürebilmeleri amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra TR72 imalat sanayinde genç istihdamını artırmak, gençlerin işgücüne katılımını hızlandırmak ve gençlerin kalifikasyonlarını yükseltmek yönünde faaliyetler planlanmıştır.

“Alternatif Turizm İmkanlarının Geliştirilmesi” Sonuç Odaklı Programı ile kış, termal, sağlık ve turizmne yönelik altyapı imkanlarının geliştirilmesi ve tanıtımının yapılması ile kırsala ait turizm değerlerine yönelik üretim ve uygulamaların çeşitlendirilmesiyle kırsalda alternatif turizmin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca sürdürülebilir turizm konseptinin bölgede farkındalığının sağlanması ve yayılması amaçlanmıştır. Turizm sektörüne yönelik insan kaynakları kapasitesinin ve kalitesinin artırılması hedeflenmiştir.

Yerel Kalkınma Fırsatları'nda yer alan ilk aşama girişimcilerin desteklenmesi, gençlere yönelik eğitimlerde modern teknik ve uygulamaların geliştirilmesi ve kaynak verimliliğinin artırılması yoluyla bölgenin rekabet edebilirliğine katkı yapılacaktır.

Düzenleyici kurumlar ihdas edilerek ve ilgili konudaki paydaşların doğru seçilmesi ve amaçlar noktasında anlaşılması yollarıyla programların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

6.Ekler

EK-A 2025 Yılı Güdümlü Proje Bilgi Formu

Proje Adı	Proje Konusu	Uygulama Yeri	Uygulama Süresi	Proje Uygulayıcıları	Proje Bütçesi	Destek Miktarı
Akdağmadeni Kırsal Turizm Projesi	Akdağmadeni ilçesinde kurulacak konaklama ve etkinlik alanları sayesinde kırsal turizmi geliştirmek amaçlanmıştır.	Akdağmadeni, Yozgat	18 Ay	Akdağmadeni Belediyesi	25.000.000 TL	12.500.000 TL
Kayseri Kadın Girişimci Danışma ve Sosyal Yaşam Merkezleri	Kayseri Kadın Girişimci Danışma ve Sosyal Yaşam Merkezleri projesinin konusu bölgesel açıdan kadın girişimcilerin desteklenmesi, spor faaliyetleri, eğitimler ve kütüphane hizmetleri ile sosyal gelişmenin desteklenmesi ve merkezlerde verilecek olan eğitimlerle bölgede yaşayan genç nüfusun ve kadınların istihdamına ve sosyokültürel manada gelişimine katkıda bulunulmasıdır.	Kocasinan, Talas	12 Ay	Kayseri Büyükşehir Belediyesi	16.000.000 TL	12.000.000 TL
Sivas İleri Teknoloji Geliştirme Merkezi Projesi	Proje ile Sivas Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde 26 işlik ve	Demirağ OSB	18 Ay	Demirağ OSB, Sivas TSO, Sivas İl zel İdaresi	104.000.000 TL	55.000.000 TL

	<p>2 Ortak Kullanım atölyesinden CNC Simülatörü, ve Kaynak Simülatörü oluşan Sivas İleri Teknoloji Merkezi'nin İLTEM kurulmasıdır. Sivas İLTEM ile ölçek kapasitesini büyütme isteyen girişimcilere firmalara altyapı oluşturulması hedeflenmektedir.</p> <p>Proje ile hedeflenen Sivas Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde 26 işlik ve 2 ortak kullanım atölyesinden oluşan Sivas İleri Teknoloji Merkezinin kurulması ile ölçek kapasitesini büyütme isteyen firmalara uygun iş ortamı altyapısının oluşturulmasıdır.</p> <p>Proje kapsamında oluşturulacak Sivas İleri Teknoloji Merkezi İLTEM 2 bloktan oluşacak A Bloкта her biri 423 m 10 işlik yer alacak, B Bloкта her biri 210 m 2 adet ortak kullanım atölyesi CNC Simülatörü, ve Kaynak Simülatörü ile her biri</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	210 m 16 ışık yer alacaktır. Proje ile Sivas ilinde yeni işletmelerin sayısını artırmak için daha iyi bir iş ortamı yaratmak, mevcut işletmelerin verimliliğini ve rekabet güçlerini iyileştirmek, fiziki altyapının iyileştirilmesi ve hedef bölgelerdeki KOBİ ler için destekleyici bir çevrenin yaratılması yolu ile toplam istihdama katkıda bulunmak hedeflenmektedir.					
Kazankaya Kanyonu Turizm Rotası GÜdümlü Projesi	Aydıncık ilçesinin doğa zenginliği konusunda potansiyelinin ortaya çıkarılması, tanıtımı eksikliği giderilmesi ve turizm imkânlarından ekonomik olarak faydalanılabilmesi amacıyla "Kazankaya Kanyonu Projesi"nin yürütmesi gerçekleştirilecektir.	Aydıncık, Yozgat	18 Ay	Yozgat İl Özel İdaresi	13.800.000 TL	10.350.000 TL

EK-B Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu

Hedef Ülke	Ziyaret Amacı	Ziyaretin ilişkili olduğu SOP	Beklenen Fayda	Kurulması Planlanan İşbirlikleri	Ajans Katılımcı Sayısı	Ziyarete Bölgeden Katılan Firma/ Kurum/ Kuruluş/ Kişi Sayısı	Ajans Bütçesinden Katlanılacak Maliyet (TL)
------------	---------------	-------------------------------	----------------	----------------------------------	------------------------	--	---

Ek-C Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Kenevir Odaklı Sürdürülebilir Gelişme için Yenilenebilir Biyoesaslı Malzemeler ve Enerji Alanında Arama Konferansları Serisi	Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	Akademi, iş dünyası, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve öğrenciler bir araya getirilerek bilgi paylaşımı, eğitim ve bilinçlendirme, teknolojik ilerleme, potansiyel endüstriyel uygulamalar, küme oluşturma, tedarik zinciri eşleştirme, değer zincirinde ağ oluşumu faaliyetleri gerçekleştirilmiş olacaktır. İlgili ve bağlantılı sektörlerde faaliyet gösteren firmaların biyo-esaslı malzeme ve enerjiye geçişi için destek sağlanarak sektörün yeşil dönüşümüne katkı sunulacaktır.	Düzenlenen Arama Konferansları: 3 1. Tekstil ve Kompozit Sektöründe Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler 2. Sağlık ve Kozmetik Sektöründe Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler 3. Enerji Uygulamalarında Biyoesaslı Yenilenebilir Malzemeler	750.000 TL	Yozgat	Yozgat Bozok Üniversitesi	KKTB	2025 yılı 1. Ve 2. Çeyreği

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Et ve Et Ürünleri Çalıştayı	Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	Et ve et ürünleri alanındaki üretim hacminin doğru yönetilebilmesinin hedeflendiği bu faaliyet ile et sektörüne farklı bir bakış açısı kazandırılması, üreticilerin rekabet edilebilirlik düzeylerinin artırılmasını katkı sağlanması hedeflenmektedir.	Düzenlenen Çalıştay Sayısı: 1	500.000 TL	Kayseri	Ticaret Borsaları ve Et Üreticileri	KKTB	2025 yılı 1. Ve 2. Çeyreği
Yöresel Ürünler Temalı Etkinlikle	Kırsalda Yenilikçi ve Sürdürülebilir Kalkınma	Bölge içerisinde üretilen yöresel ürünlerin tanıtımı ve pazarlanmasına katkı sağlayacak ulusal fuarlara bölge paydaşlarının katılımı sağlanacaktır. Gerçekleştirilecek olan fuar katılımlarında "Anadoludakiler" programı tanıtımına yönelik de	Katılım Sağlanan Fuar Sayısı: 1 Düzenlen Toplantı Sayısı: 1	700.000 TL	-	-	KKTB	2025 yılı 3. Çeyreği

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		faaliyetler gerçekleştirilecektir.						
Yeşil Dönüşüm Bilgilendirme Etkinliği	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	TR72 İmalat sanayindeki işletmelerin yeşil dönüşüm konusunda bilgilendirilmelerini sağlamak, TGİP'ne TR72 Bölgesi'nden yapılan başvuru sayısını artırmak	Farkındalık düzeyi artan firma/paydaş sayısı: 100 TR72 Bölgesinden TGİP'e 2025 Yılında Başvuran Firma Sayısı: 90	200.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	* TR72 Bölgesi Meslek odaları, OSB Müdürlükleri * Etkinlik yerinin ücretsiz tahsisi	İSDB	2025 Yılı 2. Çeyreği
Verimlilik ve Dijitalleşme Lobi Faaliyetleri	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	Özellikle Sivas ve Yozgat imalat sanayindeki paydaşların yetkinlik ve dijital dönüşüm merkezleri, verimlilik / dijitalleşme konularında bilgi sahibi olmasını sağlamak, verimlilik ve dijitalleşme konusunda STB desteklerine	TR72 Bölgesinden Verimlilik / Dijitalleşme konularında STB desteklerine başvuran işletme sayısı: 120	75.000 TL	Sivas, Yozgat	* Kayseri Model Fabrika * Ücretsiz uzman tahsisi	İSDB	2025 Yılı 1. Çeyreği

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		başvuru sayısını artırmak						
TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinin TÜBİTAK sanayi desteklerine başvurma ve yararlanma sayısını artırmak	TR72 Bölgesinden TÜBİTAK sanayi desteklerine başvuran işletme sayısı: 30	450.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	TÜBİTAK: Ücretsiz uzman tahsisi, uzmanların yol ve harcırah ödemeleri	İSDB	2025 Yılı 2-3. Çeyreği
TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerindeki personelin sürdürülebilirlik, verimlilik, karbon ayak izi, temiz üretim konularında bilgilendirilmesi.	Karbon ayak izi / sürdürülebilirlik konusunda yetişmiş, TR72 İmalat sanayi işletmelerinde istihdam olan personel sayısı: 250	600.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	TR72 Bölgesi Meslek odaları, OSB Müdürlükleri: Etkinlik yerinin ücretsiz tahsisi	İSDB	2025 Yılı 2-3. Çeyreği
Bölge İmalat Sanayinde AR-GE ve Tasarım Merkezi Sayısını Artırma Faaliyetleri	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	İmalat sanayi üretiminin katma değerini artırmak için tasarım ve Ar-Ge kültürünün geliştirilmesine katkı sağlanması.	Bilgilendirme Yapılan Firma Sayısı: 10	500.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	TR72 Bölgesi Meslek odaları, OSB Müdürlükleri: Etkinlik yerinin	İSDB	2025 Yılı 2-3. Çeyreği

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
						ücretsiz tahsisi		
Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi İçin Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları	İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi	Savunma ve havacılık sanayinde bölgede faaliyet gösteren işletmelere nitelikli işgücü sağlanacaktır.	2025 yılı içerisinde 40 gencin (10 tanesi kadın) bu kapsamda yapılacak eğitimlerden yararlanması hedeflenmektedir.	500.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	TSKGV	İSDB	2025 Yılı 3-4. Çeyreği
Bölgenin Turizm Değerlerinin Tanıtımı - Tanıtım Gezileri	Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	TGA işbirliği ile Kayseri için 1 yabancı seyahat acenteleri buluşması, Sivas ve Yozgat illeri için ise birer turizm temsilcilerine tanıtım etkinliği düzenlenecektir.	Gerçekleştirilen Tanıtım Turu Sayısı: 3	1.000.000 TL	Kayseri, Sivas, Yozgat	TGA	KKTB	Tüm Yıl
Divriği Turizm İşbirliği Buluşması	Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	Cittaslow ağına dahil olan Arapgir ve Kemaliye (Eğin) ile aynı turizm rotasında bulunan Divriği ilçesinin hem rota anlamında hem de turizm tanıtımı anlamında bir araya	Divriği ilçesi turizm geliştirilmesi önerileri toplanması ve Best Tourism Village ağına kabul edilmesi	200.000 TL	Sivas	ORAN, DAP BKİ, Divriği Belediyesi, İlgili Belediyeler ve İl Kültür Turizm Md.	KKTB, Sivas YDO	Eyl.24

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		getirilerek geliştirilmesi amacıyla 2023 ve 2024 yıllarında düzenlenen işbirliği organizasyonu 2025 yılında da gerçekleştirilecektir. Önceki buluşmada alınan kararların ilerlemesi değerlendirilecek ve yeni fikirler geliştirilecektir.						
UNESCO "Öğrenen Şehirler Ağı" Üyelik Faaliyetleri	Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi	Çeşitli çalıştay ve/veya toplantılar ile şehrin eğitim, inovasyon, dijital dönüşüm, gençlik ve toplumsal katılım gibi alanlarda çalışmalar yapılacaktır.	Düzenlenen Toplantı/Çalıştay/Saha Ziyareti Sayısı:1	600.000 TL	Yozgat	UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Yozgat Valiliği, Yozgat Belediyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sorgun Gençlik Derneği	KKTB, Yozgat YDO	Tüm Yıl
SUMMIT ERCİYES Geleceğe Yatırım Yapanlar Zirvesi	Yerel Kalkınma Fırsatları	Erciyes Teknopark İşbirliği ile 4 yıldır Erciyes Dağında gerçekleştirilen "SUMMIT ERCİYES	Bölgedeki Melek Yatırımcı sayısının artırılması, teknoloji tabanlı iş fikirlerine sahip girişimcileri	1.000.000 TL	Kayseri	Erciyes Teknopark A.Ş.	Kayseri YDO	Şub.25

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		Geleceğe Yatırım Yapanlar Zirvesi" nin amacı bölgedeki girişimcilik ekosistemini desteklemek, Melek Yatırımcılığı yaygınlaştırmak, yatırımcı ve girişimcileri bir araya getirmektir.	yatırımcılar ile buluşturarak yatırım almalarının sağlanması.					
Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması Büyük Buluşma Etkinliği	Yerel Kalkınma Fırsatları	2024-2025 döneminde Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışmasının 6. dönemi yapılmaktadır. 6. Dönem finalinde 5 yıldır düzenlenmiş olan BiG yarışmalarında dereceye giren ve şirket kurup ticarileşmiş ve başarı kazanmış ekiplerin katılımıyla bir büyük buluşma yapılmasıdır.	5 yıl yapılmış olan BiG İş Fikri yarışmasından çıkmış olan başarı hikayelerinin genç girişimci adayları ile buluşturulması ve genç girişimcilerin ilham almasının sağlanması.	100.000 TL	Kayseri	Erciyes Teknopark A.Ş.	Kayseri YDO	Oca.25

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Kalkınma Yatırım Bankası Türkiye Kalkınma Fonları Tanıtım ve Bilgilendirme Etkinliği	Yerel Kalkınma Fırsatları	Kalkınma Yatırım Bankasının %100 iştiraki ile kurulmuş olan Türkiye Kalkınma Fonu ve alt fonlarının firmalara ve girişimcilere duyurulması ve tanıtılması için "Bilgilendirme Toplantısı" yapılması.	Bölgemizdeki firma ve girişimcilerin TKF alt fonları olan Bölgesel Kalkınma Fonu ve Teknoloji ve İnovasyon Fonundan fon almalarının sağlanması.	12.000 TL	Kayseri	Türkiye Kalkınma Fonu	Kayseri YDO	Nis.25
İhracat Geliştirme/Danışmanlık Çalışmaları	Yerel Kalkınma Fırsatları	Yerelde Sivas TSO ve MÜSİAD, dışarıdan ise OKA desteğiyle dış ticaret tanıtım ve bilgilendirme toplantısı düzenlenecektir. Toplantının devamında 5 firmaya ihracat danışmanlığı verilecektir.	İhracat yapan firma sayısı. 5 firmaya ihracat danışmanlığı. 1 adet çoklu işbirliği.	Toplam Bütçe: 75.000 TL Etkinlik Salonu, organizasyon ve ikramlar: 75.000 TL	Sivas	OKA, Sivas TSO ve MÜSİAD Sivas	Sivas YDO	Nis.25
Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu Final Programı	Yerel Kalkınma Fırsatları	2024-2025 döneminde Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu'nun 2.	7 prototip desteği. 5 yeni firma kurulu. 5 farklı ürün geliştirilmesi.	Toplam Bütçe: 1.000.000 TL Etkinlik sırasında ikramlar:	Kayseri	Cumhuriyet Teknokent, SBTÜ TTO, Sivas İŞGEM	Sivas YDO	1. 2. ve 3.Çeyrek

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		dönemi yapılmaktadır. Final etkinliğinde DemoDAY, yatırımcı-girişimci buluşması ve tanıtım etkinlikleri düzenlenmesi planlanmaktadır.		100.000 TL Organizasyon, salon ve diğer ücretleri 100.000 TL				
Genç Fikirler Fabrikası Hackathonu	Yerel Kalkınma Fırsatları	"Yazılım geliştirme alanında kariyer planlaması yapan gençlerin motivasyonlarının artırılması, yeni proje ve iş fikri geliştirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.	Düzenlenen Hackathon Sayısı: 1 Katılımcı Sayısı: 30	200.000TL TL	Yozgat	YOBÜ: Etkinlik alanının tahsisi Bozok Teknopark: Etkinlik tanıtımı ve organizasyon sürecinde personel desteği	Yozgat YDO	1. Çeyrek
Genç Fikirler Fabrikası - İş Fikri Yarışması	Yerel Kalkınma Fırsatları	Türkiye’de ticari değer taşıyan, gençlere istihdam olanağı sağlayabilecek yenilikçi iş fikirleri olan genç girişimci bireylerin veya takımların iş fikirlerini Yozgat’ta	Girişimci-yatırımcı buluşması sayısı: 1 Desteklerden yararlanan girişimci sayısı: 7 Eğitimlerden faydalanan yarışmacı sayısı: 20	1.400.000 TL	Yozgat	Yozgat Valiliği: İzinler Yozgat Belediyesi: Davetlilerin ulaşım, konaklama ve yemek masrafları	Yozgat YDO	2., 3. ve 4. Çeyrek

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
		hayata geçirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.				YOBÜ: Eğitmen ve çevrimiçi eğitimler için sistemin sağlanması, Etkinlik alanı tahsisi, Bozok Teknopark: Ödüller ve personel desteği İŞGEM: Ödüller ve personel desteği		
Kariyer Mentörlüğü Projesi - Eğitim	Yerel Kalkınma Fırsatları	Nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi ile kadın ve genç istihdamının artırılması amaçlanmıştır.	Eğitimlerden faydalanan kişi sayısı: 50	400.000 TL	Yozgat	YOBÜ: Etkinlik alanı tahsisi	Yozgat YDO	2. ve 4. Çeyrek

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
OSB Odaklı Yatırım Tanıtım Faaliyetleri - Tanıtım Toplantısı	Yerel Kalkınma Fırsatları	Emek yoğun sektörlerde faaliyet gösteren ya da orta-yüksek teknolojlili kurumsal firmalara OSB'lerin tanıtılması ve yatırımların artırılması amaçlanmıştır.	Ziyaret Edilen Firma Sayısı: 10	300.000 TL	Yozgat	TSO'lar ve OSB Müdürlükleri: Alanında uzman personel desteği	Yozgat YDO	Tüm Yıl
Sinai Mülkiyet Hakları Bilgilendirme Çalışmaları - Bilgilendirme Toplantısı	Yerel Kalkınma Fırsatları	Patent, faydalı model, marka, endüstriyel tasarım ve coğrafi işaret gibi buluş ve yeniliklere gibi Sinai Mülkiyet Hakları konusunda farkındalığın artırılması amaçlanmıştır.	Düzenlenen Toplantı Sayısı: 2	300.000 TL	Yozgat	YOBÜ ve TSO'lar: Etkinlik alanı tahsisi Bozok Teknopark ve TTO: Alanında uzman eğitmen desteği	Yozgat YDO	1. ve 3. Çeyrek

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Emniyet Müdürlükleri ile Siber Güvenlik Alanında Ortak Faaliyetler	Yerel Kalkınma Fırsatları	Emniyet İl Müdürlükleri ile Tehdit İstihbaratı ve Analiz, Siber Tehdit İstihbaratı, Ağ Güvenliği ve Saldırı Tespit Sistemleri, Siber Farkındalık ve Eğitim Programları, Olay Müdahale Ekipleri Kurulması, Adli Bilişim Çalışmaları, Siber İstihbarat İşbirlikleri ve Bilgi Paylaşımı konularında eğitim başta olmak üzere ortak faaliyetler düzenlenecektir.	Düzenlenen Eğitim Sayısı: 1	250.000 TL	Kayseri	Kayseri Emniyet Genel Müdürlüğü	Kayseri YDO	Tüm Yıl

Ek-D Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli (Ajans eliyle/Parçalı hizmet alımı/Hizmet alımı)	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Gıda Sektörü Odaklı TR72 Bölgesi Değer Zinciri Analizi Çalışmaları	TR72 Bölgesi imalat sanayinde gıda sektörü ve simbiyotik ilişkide olabileceği sektörler dikkate alınarak bir değer zinciri çalışması yapmak, söz konusu sektördeki paydaşların iyileştirilebilir noktalarını tespit etmek, bir yükseltme planı oluşturarak sektörün Bölge’de çok yönlü ve çevre ile uyumlu gelişmesini sağlamak	Hizmet Alımı	Bu çalışma TR72 Bölgesi imalat sanayi ele alınarak gerçekleştirilecek olup, kapsam ve insan kaynağı açısından değerlendirilme yapıldığında hizmet alımına gerek duyulmaktadır.
Yöresel Ürünlerin Fast Foodlaştırılması	Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde yöresel ürünlerin fast foodlaştırılması raporunun amacı, bu illere özgü geleneksel lezzetlerin modern tüketim alışkanlıklarıyla uyumlu hale getirilerek daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktır. Yöresel lezzetlerin korunarak hızlı tüketim formatına uygun şekilde sunulmasıyla, hem bu tatların tanıtımını hem de kültürel mirasın devamlılığı sağlanacaktır. Aynı zamanda, yöresel üreticilere yeni pazarlama ve satış kanalları oluşturarak yerel ekonomiye katkıda bulunmak, gastronomi turizmini teşvik ederek bölgenin cazibesini artırmak amaçlanmaktadır. Bu süreçte, istihdam olanaklarının artırılması ve bölgesel kalkınmanın desteklenmesi de raporun önemli hedefleri arasında yer almaktadır.	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.
Slow Food TR72 Araştırması	Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde gerçekleştirilecek Slow Food araştırmasının amacı, bu bölgelerin zengin geleneksel gıda kültürünü belgelemek, korumak ve sürdürülebilir hale getirmektir. Araştırma, yerel ve otantik lezzetlerin modern gıda tüketim alışkanlıklarına karşı korunmasını hedeflerken, aynı zamanda bu ürünlerin üretim süreçlerini, tarihçesini ve kültürel önemini de	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli (Ajans eliyle/Parçalı hizmet alımı/Hizmet alımı)	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
	ortaya koymayı amaçlamaktadır. 2024 yılı içerisinde Slow Food Kayseri topluluğu kurulmuştur. Slow Food Sivas ve Yozgat topluluklarının da kurulmasıyla bölgede sistematik olarak geleneksel tarım ve üretim yöntemlerinin desteklenmesi, bu yöntemlerin sürdürülebilir ve adil bir şekilde devam ettirilmesi sağlanacaktır.		
Kayseri Sağlık Turizmi Mevcut Durum Analizi	Kayseri'nin sağlık turizmi konusunda mevcut durumunun analiz edilmesi ve ileriye dönük olarak stratejilerin geliştirilmesi amacıyla hazırlanacaktır. Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi ile birlikte yürütülecektir.	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.
Kooperatiflerin Mevcut Durumları ve Gelişme Önerileri Raporu	Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde bulunan tüm kooperatiflere yönelik gerçekleştirilecek mevcut durum analizi ve strateji çalışması niteliğinde bir çalışma ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında geniş kapsamlı bir anket uygulamasının yanı sıra kooperatif yöneticileri ile yapılan yüz yüze/online görüşmelerin sonuçlarını rapora yansıtılacaktır. Yapılan çalışmanın bölgedeki kooperatiflerin gelişmeleri ve sürdürülebilirliklerini sağlamaya yönelik atılacak adımlar için bir yol haritası olması hedeflenmektedir.	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.
İlçe Gelişim Planı Raporlarının Revizyonu ve İlçe Tanıtım Ziyaretleri	2023 yılında tamamlanan "İlçe Gelişim Planı" raporlarının istatistik ve proje fikri kısımlarının revize edilmesi ve ilçelerde tanıtımının yapılması sağlanacaktır.	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli (Ajans eliyle/Parçalı hizmet alımı/Hizmet alımı)	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Yatırım Alanları Kitapçıkları	Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinin yatırım ortamını tanıtan bilgi ve istatistikler içeren raporlar güncellenecektir.	Parçalı hizmet alımı	Rapor Ajans uzmanları marifeti ile hazırlanacak olup tasarım ve tanıtımı konusunda hizmet alımı yapılacaktır.

Ek-E Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları Tablosu

Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları	Programın Yılı	Programın Kapanış Tarihi	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Mesleki Eğitim Proje Teklif Çağrısı Etki Analizi Çalışması	2019	28.01.2022	Ajans Uzmanları	

Ek-F Kadın ve Genç İstihdamı Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Amaç	Beklenen Fayda ve Çıktı	İl	Sorumlu Ajans Çalışma Birimi
TR72 İmalat Sanayi İşletmelerinde Sürdürülebilirlik Stratejisi Yönetim Danışmanlığı Teknik Destek Programı	TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinin sürdürülebilirlik stratejisi ile ilgili tecrübe sahibi olmaları, kurumsal altyapılarına sürdürülebilirliğin entegre edilmesidir.	10 işletmede 50 teknik personelin bu programdan fayda görmesi hedeflenmektedir. Söz konusu personel içerisinde asgari 27 kişinin kadın olması, 20 kişinin de genç olması sağlanacaktır.	Kayseri, Sivas, Yozgat	İSDB
TR72 İmalat Sanayi İşletmeleri İçin TÜBİTAK Projeleri Hazırlama Eğitimleri	TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinin özellikle TEYDEB projelerine başvuru sayısının artırılması, hazırlanan projelerin daha nitelikli olması için bu eğitimler düzenlenecektir.	Her biri 2 gün olmak üzere 4 eğitim hedeflenmektedir. Bu eğitimlere 33 tanesi kadın, 24 tanesi genç olmak üzere toplam 60 kişinin katılması planlanmaktadır.	Kayseri, Sivas, Yozgat	İSDB
TR72 İmalat Sanayi Yeşil Yaka Personel Yetiştirme Programı	TR72 Bölgesi imalat sanayi işletmelerinde yeşil dönüşüm bilgi ve becerileri yüksek çalışanların yetiştirilmesi hedeflenmektedir.	Program kapsamında düzenlenecek 5 eğitime (toplam 10 gün) 300 kişi katılacaktır. Katılımcıların asgari 130 tanesi kadın, 150 tanesi genç olacaktır.	Kayseri, Sivas, Yozgat	İSDB
TR72 İmalat Sanayi Teknik Destek Programı	Bu program kapsamında kadın istihdamını teşvik edici mesleki eğitimlerin düzenlenmesi hedeflenmektedir.	20 projede 500 kişi eğitim ve danışmanlıklardan yararlanacaktır. Bu kitlede 225 kişinin kadın, 300 kişinin de genç olması hedeflenmektedir.	Kayseri, Sivas, Yozgat	İSDB
Yeşil Dönüşüm Danışmanlığı Teknik Destek Programı	Sivas ve Yozgat'taki imalat sanayi işletmelerine temiz üretim, karbon ayak izi ve diğer yeşil dönüşüm konularında danışmanlık verilecektir.	15 işletmenin bu programda başarılı olması hedeflenmektedir. 2025 yılı içerisinde 9 projenin uygulamaya alınması ile 35 kişinin (15'i kadın) doğrudan yararlanıcı olması sağlanacaktır.	Sivas, Yozgat	İSDB
Savunma Sanayi ve Havacılık Endüstrisi İçin Nitelikli Teknik Personel Yetiştirme Çalışmaları	Savunma ve havacılık sanayinde bölgede faaliyet gösteren işletmelere nitelikli işgücü sağlanacaktır.	2025 yılı içerisinde 40 gencin (10 tanesi kadın) bu kapsamda yapılacak eğitimlerden yararlanması hedeflenmektedir.	Kayseri, Sivas, Yozgat	İSDB
Kırsal ve Sosyal Kalkınma Kapasite Geliştirme Programı	Kadın ve gençlere yönelik tarımsal girişimcilik, sosyal girişimcilik ve proje yazma konularında eğitimler verilecektir.	240 kadın ve gencin faydalanacağı şekilde eğitim faaliyeti gerçekleştirilecektir.	Kayseri, Sivas, Yozgat	KKTB
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	Programın uygulandığı illerde, yerel dinamikleri harekete geçirerek yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları gidermek, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara karşılık vermek, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha aktif katılmalarını	Program kapsamında 6 projenin desteklenmesi hedeflenmektedir.	Kayseri, Sivas, Yozgat	KKTB

	sağlamak, istihdam edilebilirliği artırmak, sosyal içermeyi, sosyal girişimciliği ve yenilikçiliği desteklemek ve sosyal sorumluluk uygulamalarını yaygınlaştırmak amaçlanmaktadır.			
Türkiye Siber Vatan Programı	Ulusal güvenlik stratejilerine hizmet etmek ve nitelikli siber güvenlik uzmanı geliştirmek amacıyla BAKKA koordinasyonunda yürütülecek olan Kalkınma Ajansları Türkiye Siber Vatan Programı 2025 Döneminde TR72 Bölgesinde üniversitelerle iş birliği yapılarak programa katılım sağlanacaktır.	Eğitimi tamamlayan genç sayısı: 20	Kayseri, Sivas	KKYD, SYDO
Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışması ve Büyük Buluşma Etkinliği	2024-2025 döneminde Benim İşim Girişim İş Fikri Yarışmasının 6. dönemi yapılmaktadır. 6. Dönem finalinde 5 yıldır düzenlenmiş olan BiG yarışmalarında dereceye giren ve şirket kurup ticarileşmiş ve başarı kazanmış ekiplerin katılımıyla bir büyük buluşma yapılmasıdır.	5 yıl yapılmış olan BiG İş Fikri yarışmasından çıkmış olan başarı hikayelerinin genç girişimci adayları ile buluşturulması ve genç girişimcilerin ilham almasının sağlanması.	Kayseri	KYDO
Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu Final Programı	2024-2025 döneminde Start in Sivas Girişimci Destek Maratonu'nun 2. dönemi yapılacaktır. Final etkinliğinde DemoDAY, yatırımcı-girişimci buluşması ve tanıtım etkinlikleri düzenlenmesi planlanmaktadır.	7 prototip desteği. 5 yeni firma kurulu. 5 farklı ürün geliştirilmesi.	Sivas	SYDO
Genç Fikirler Fabrikası - İş Fikri Yarışması	Türkiye'de ticari değer taşıyan, gençlere istihdam olanağı sağlayabilecek yenilikçi iş fikirleri olan genç girişimci bireylerin veya takımların iş fikirlerini Yozgat'ta hayata geçirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Yarışma kadın ve genç girişimciliği teması ile organize edilecektir.	Girişimci-yatırımcı buluşması sayısı: 1 Desteklerden yararlanan girişimci sayısı: 7 Desteklerden yararlanan kadın girişimci sayısı: 3 Eğitimlerden faydalanan yarışmacı sayısı: 20 Eğitimlerden faydalanan kadın yarışmacı sayısı: 10	Yozgat	YYDO
Genç Fikirler Fabrikası - Hackathon	Yazılım geliştirme alanında kariyer planlaması yapan gençlerin motivasyonlarının artırılması, yeni proje ve iş fikri geliştirmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.	Düzenlenen Hackathon Sayısı: 1 Katılımcı Sayısı: 30 Kadın Katılımcı Sayısı: 10	Yozgat	YYDO
Kariyer Mentörlüğü Projesi - Eğitim	Nitelikli insan kaynaklarının geliştirilmesi ile kadın ve genç istihdamının artırılması amaçlanmıştır.	Eğitimlerden faydalanan kişi sayısı: 50 Eğitimlerden faydalanan kadın sayısı: 25	Yozgat	YYDO